

РЕСПУБЛИКА МАЪНАВИЯТ ВА МАЪРИФАТ КЕНГАШИ
МИЛЛИЙ МАФКУРА ИЛМИЙ ТАРҒИБОТ МАРКАЗИ
ФАН ВА ТЕХНОЛОГИЯЛАР МАРКАЗИ

ҚУДДУС АЪЗАМОВ
ШАМСИДДИН ЖУМАЕВ

МАЪНАВИЯТ ВА МАЪРИФАТ ИШИ
**(Маънавият ва маърифат соҳасида ишловчилар учун илмий-
услубий қўлланма)**

ТОШКЕНТ - 2005

87.6
A95

Аъзамов Қуддус, Жумаев Шамсиддин.

A95 Маънавият ва маърифат шиш: (Маънавият ва маърифат соҳасида ишловчилар учун илмий-услубий қўлланма)/Қ.Аъзамов, Ш.Жумаев; Масъул муҳаррир Султонмурод Олим; Республика маънавият ва маърифат Кенгаши, Миллий мафкура илмий тарғибот маркази. — Т.: А.Навоий номидаги Ўзбекистон Миллий кутубхонаси нашриёти, 2005. — 132 б.

I. Муаллифдош.

ББК 87.6 - 71.05

Масъул муҳаррир - Султонмурод ОЛИМ

Маънавий-маърифий ва мафкуравий тарғибот ишлари ҳеч қачон ҳозиргидек долзарб вазифага айланмаган. Маънавий ислохотлар давлат сиёсатининг устувор йўналиши бўлгани, мафкуравий таҳдид ва ахборот хуружи кучайиб бораётгани, одамлар онги ва қалбини эгаллаш йўлидаги кураш давом этаётгани ҳаётнинг барча жабҳалари, ишлаб чиқаришнинг ҳамма соҳалари, аҳолининг ҳар бир қатлами орасида маънавий-маърифий ва мафкуравий тарғиботни янги босқичга кўтариш эҳтиёжини юзага келтирди.

Шунинг учун ҳам маънавий-маърифий ва мафкуравий тарғибот ишлари қандай дастур ва йўналиш, қайси кўрсатма ва қўлланма, қанақа режа асосида, қай савияда, кимлар тарафидан олиб борилаётгани гоят муҳим масала бўлиб турибди.

Ушбу илмий-услубий қўлланма маънавий-маърифий ва мафкуравий тарғибот ишларини ташкил этиш, уюштириш ва мувофиқлаштириш учун асосий манба бўлиб хизмат қилади.

№ 459-2005

©Алишер Навоий номидаги Ўзбекистон
Миллий кутубхонаси

МУСТАҚИЛЛИК ВА МАЪНАВИЯТ

XX асрнинг сўнгги ўн йиллиги бошида дунёни етмиш йил мобайнида таҳликага солиб келган қизил империя парчаланди, миллионлаб одамлар тафаккури устидан ўрнатилган коммунистик мафкура диктатураси барҳам топди. Бир ярим аср мобайнида мустабид тузум зулми остида эзилган, мислсиз хўрликлар, кулфат ва йўқотишларни бошидан кечирган ўзбек халқи озодликка эришди.

Тарих учун ўта қисқа муддат ичида Президент Ислом Каримов раҳбарлигида янги Ўзбекистон давлати ташкил топди ва жаҳон саҳнасидан ўзига муносиб ўрин эгаллади. Ҳуқуқий, демократик ва фуқаролик жамиятининг асослари яратилди. Ҳаётимизнинг барча соҳаларини қамраб олган кенг кўламли ислохотлар амалга оширилди. Мамлакатимиз раҳбарининг дунёда тинчлик ва осойишталикни мустаҳкамлаш ҳамда, халқаро терроризмга қарши курашга қўшган ҳиссаси жаҳон ҳамжамияти томонидан юксак даражада эътироф этилди. Ўзбекистон дунёнинг турли минтақаларида жойлашган кўплаб мамлакатлар билан ўзаро манфаатдорликка асосланган алоқалар ўрнатди.

Энг муҳими - биз ўзлигимизни англадик, ўзбек деган муборак ном дунёда ўз қадрини топди. Хуллас, мустақиллик йилларида эзгу ва олий мақсад йўлида амалга оширилган улкан ишлар ҳақида ҳар қанча гапирсак озлик қилади. Тоғнинг маҳобатини олдида туриб эмас, узоқдан яққолроқ кўриш мумкин бўлганидек, бу ишларнинг аҳамияти йиллар ўтган сайин ортиб бораверади ва миннатдор авлодлар, шубҳасиз, уларга муносиб баҳо беради.

Маълумки, халқимиз тарихининг буюклиги, аввало, маънавияти ва маърифатининг юксаклиги билан белгиланади. Мусо ал-Хоразмий, Абу Райҳон Беруний, Абу Наср Форобий, Аҳмад Фарғоний, Абу Али ибн Сино, Имом Бухорий, Амир Темури, Мирзо Улуғбек, Алишер Навоий, Заҳриддин Муҳаммад Бобур каби буюк аждодларимиз инсоният тараққиётига, хусусан, илм-фан, маънавият ва маърифатнинг юксалишига улкан ҳисса қўшган. Темурийлар, бобурийлар томонидан яратилган буюк салтанатлар, улар раҳнамолигида барпо этилган муҳташам тарихий обидалар бугун ҳам халқимиз даҳосининг ёрқин намунаси сифатида дунё аҳлини ҳайратта солиб келмоқда.

Забардаст адибларимиз яратган юзлаб бадий асарлар жаҳон адабиётининг тенгсиз дурдоналари сифатида инсониятнинг маънавий мулкига айланган. Хуллас, ўзбек халқи маънавиятини юксакликка кўтарган мисолларнинг чек-чегараси йўқ. Улар ватандошларимизнинг дунёқарashi, феъл-атвори, тафаккури ва тийнатида, урф-одатлари, анъаналари ва удумларида ўз ифодасини тошган.

Жаннатмонанд юртимизга ёвуз мақсадлар билан келган босқинчилар, мустамлакачилар бундай юксак маънавият олдида ўзларини ёввойи ҳис қилган ва гўзал обидаларни ваҳшийларча вайрон этган, бебаҳо китобларни ўтда ёққан, илм-фан, маънавият ва маърифат тараққиётини бўғишга уринган. Улар томонидан минг-минглаб зиёдилар, ёзувчилар, санъаткорлар қатағон қилинган, тарихий осори атиқаларимиз, бойликларимиз шафқатсизларча таланган. Бу мудҳиш жараён то Ўзбекистон мустақилликка эришгунга қадар давом этди.

Масалан, XX асрнинг 80-йиллари ўрталарида собиқ марказ томонидан ўйлаб чиқилган "пахта иши" баҳонасида минг-минглаб ватандошларимиз ноқонуний равишда қамоққа олинган, уларнинг қариндош-уруғларини тазйиқ ўтказилган. Собиқ қизил армия сафида хизмат қилган юзлаб ватандошларимиз фожiali тарзда ҳалок этилган. Оммавий ахборот воситаларида буюк ўзбек миллатини "пахта ўгриси"га чиқармоқчи бўлишган. Тарихда "сўнги қатағон" деб ном олган бу мудҳиш жараён республика ижтимоий ҳаётининг барча соҳаларини қамраб олган. Худди 30-йиллардаги каби, судсиз, сўроқсиз минглаб одамлар қамоққа олинган, миллатлараро низолар уюштирилган, бегуноҳ ватандошларимизнинг қонлари тўкилган. Юртимизга юзлаб "десантчилар" юборилган ва "ўзбеклар иши" деган миллатимиз шаънига мутлақо мувофиқ бўлмаган тухматларни тўқишиб, дунёга жар солишган. Халқимизнинг маънавияти ва миллий қадриятларига қарши кураш аввалгидан ҳам шафқатсизроқ тус олган.

Даҳрийлик жазаваси шу даражага етиб борганки, ўз яқинларининг жанозасига борганлар ҳам таъқиб қилина бошлаган. Биргина мисол. Ўз укасининг жанозасига боргани учун академик С. Йўлдошев Ўзбекистон компартияси 16- пленумида муҳокама қилинган ва қораланган. "Яқинда бўлиб ўтган дафн маросимида бағишланган жанозада, — деб ёзилади ўша давр ҳукмрон мафкураси нашрларидан бирида, — ВАСНХИЛ

академиги С. Х. Йўлдошев, уч фан доктори, беш фан кандидати қатнашган. Уларнинг кўпчилиги партия аъзоларидир, бу масалада бошланғич партия ташкилоти, Киров район, Тошкент шаҳар партия комитетлари сукут сақлаб турганлиги сиёсий жиҳатдан зарарли ва социал жиҳатдан хатарлидир”.

Ўйлаб кўринг: ўз укасининг жанозасида қатнашиш “сиёсий жиҳатдан хатарли” деб баҳоланса-я?! Табиийки, бундай таҳдидлар жамиятдаги таҳликани, саросимани янада кучайтирган. Натижада, баъзилар ота-онаси ёки яқинлари оламдан ўтганида жанозага боришдан қўрқиб, зудлик билан касалхонага ётиб олишган ёки “хизмат сафари”га жўнаб қолишган. Бугина эмас. Ҳатто “алла”, “ялла” каби сўзлар “Аллоҳ” сўзидан келиб чиқмаганмикан, деган мутлақо асоссиз қарашлар ўртага ташланган. Бу миллий қадриятларимизни, ота-боболаримиз асрлар оша эътиқод қилиб келган муқаддас ислом динини таҳқирлашдан ўзга нарса эмас эди.

Ҳаттоки, исломдан олдин пайдо бўлган қадимий Наврўз байрамини нишонлаш ҳам тақиқланган. Унинг ўрнига “Лениннинг ҳаёти ва фаолияти тарғибига асосланган илғор, совет удумларини жорий этиш”га хизмат қиладиган, миллий хусусиятларимизга зид бўлган сохта “удум”лар зўравонлик билан киритилган. Рамазон ва Қурбон ҳайити кунлари КПСС пропагандачилари худосизликни тарғиб қилишга зўр беришган. Атеистик пропагандани кучайтириш тўғрисида махсус дастурлар ишлаб чиқилган. Ҳайит намозларининг олдини олиш учун масжид-мадрасалар атрофига милиция ходимларидан иборат соқчилар қўйилган. Бутун бошли халқ даҳрийликка, эътиқодсизликка маҳкум этилган эди.

Амал курсисига зулукдек ёпишиб олган, аслида, халқ манфаатини ҳимоя қилиши лозим бўлган “лаббайғўй” мансабдор шахслар уйма-уй юриб, дошқозонларда қайнаётган сумалакларни ағдарилган, қоқлик ва феодализм сарқити сифатида миллий либосларимиздан воз кечишга, диний маросимларда қатнашмасликка даъват қилишган. КПСС фаоллари “жанговарлик”ка қақирилган қарорлардан бирида шундай таъкидланади: “Идеологик, сиёсий тарбиявий ишни олиб боришда партия комитетлари жиддий хатоликлар ва нуқсонларга йўл қўймоқдалар, кўпгина салбий ҳодиса ва жараёнларга принципиал партиявий позицияларда туриб қараб чиқилмаётир, уларнинг моҳияти, асл сабаблари очиб ташланмаётир”.

Одамлар турли "туғилган кун"лар, "юбилей"лар баҳонасида фарзандларини минг бир қўрқув билан пинҳона суннат қилишган. Никоҳлар ҳам масжидда махфий тарзда ўқилган. Ўзбек тили шунчаки рўзғорда ахборот алмашадиган восита даражасига тушириб қўйилган эди.

Халқимизнинг бошига ўша пайтда тушган кўргиликларни санаб адоғига етиш қийин. Энг аянчлисиси шуки, жаҳон маданияти тараққиётига улкан ҳисса қўшган, дунёга маърифат улашган жафокаш халқимизни "пахта ўғриси"га чиқаришди. Бир умр заҳмат чекиб, косаси оқармаган оддий деҳқонларни, уларнинг оила аъзоларини, сочига оқ тушган мўтабар онахонларимизни ҳам "порахўр" деган "айб" билан қамашган. "Марказ"да ўтирган, "узокни кўрадиган" раҳбарлар Ўзбекистонга ўзлари юборган "десантчилар"ни халқимизга қарши гиж-гижлаб, уларнинг ўчоғига ўт қалаб турган. Бизга "ҳалолликни жорий қилиш" учун юборилган газандалар халқимизни обдан хўрлаган, талаган. Кўз кўриб, қулоқ эшитмаган, инсон шаънига мос келмайдиган номаъқулчиликлар қилишган, айримлари ўзларини йиртқич ҳайвонлардай тутган.

"Юксак мукофотлар" ишларида юрган, буришдан наринини кўрөлмайдиган маҳаллий раҳбарлар Москвадаги "катта оға"ларга "янада кўпроқ десантчилар юборинг" деб Худонинг зорини қилишган. "Юқори" нима деса, қулоқ қоқмай ижро этишаверган.

Биз мустақилликка эришган пайтда жамият шундай оғир, таназул комига тертилган, халқнинг руҳи чўккан, одамлар эртанги кунга бўлган ишончини йўқотган, жиноятчилик авжга минган, босқинчилик, одам ўлдириш, машина ўғирлаш каби мудҳиш жиноятлар одат тусига кирган эди. Президент Ислам Каримов ўша даврдаги вазиятни қуйидагича изоҳлаган: "Халқнинг урф-одатлари, анъаналари, маданияти обдан оёқ ости қилинди, она тилининг қўлланиш соҳаси сунъий тарзда чеклаб қўйилди. Ҳатто, шундоқ ҳам миллий анъаналардан анча олисда бўлган айрим санъат турлари кимларгадир мақбул бўлмай қолди ва уларни янгилашга уришдилар. Ҳатто миллий либос ҳам қораланди. Кези келганда, одамлар миллий анъаналар бўйича тўй қилиш, қариндош-уруғларини дафн этишга ҳам чўчиб қолган эдилар".

Ана шундай мураккаб шароитда халқни янги мустақил давлат барпо этишга сафарбар қилиш учун, аввало, унинг маънавиятини, руҳиятини тиклаш лозим эди. Худди шу сабаб

Ўзбекистон раҳбари ўз фаолиятини маънавиятимизни тиклашдан бошлади.

Ўтган йиллар давомида тоталитар тузум даврида тақиқланган, миллий тафаккуримиз ва тарихий хотирамизнинг ёрқин ифодаси рамзи бўлган миллий ва диний қадриятларимиз, урф-одатларимиз, анъаналаримиз, байрамларимиз, қарийб унутилаётган буюк аждодларимизнинг муборак номлари ҳаётга қайтди, уларнинг эзгу ишлари эъзоз ва қадр топди. Ташландиқ жойларга айлантирилиб, вайрона бўлган минглаб масжиду мадрасалар, муқаддас қадамжолар таъмирланди. Ман қилинган китоблар чоп этилди. Тарихимиз тўғрисидаги асл ҳақиқат рўёбга чиқди. Ўзимизга савол бериб кўрайлик: буларсиз биз киммиз? Ҳаётимизни уларсиз тасаввур эта оламизми? Бу саволларга инсоф билан, тўғри жавоб бера олсаккина масаланинг туб моҳиятига етишимиз мумкин.

Мамлакатимиз раҳбарининг ташаббуси билан 1989 йилиёқ ўзбек тилига давлат тили мақоми берилди. Миллий қадриятларимиз тиклана борди. Жумладан, 1991 йил 12 февралда Ўзбекистон Республикаси Президентининг "Республикада "Наврўз" умумхалқ байрамига тайёргарлик кўриш ва ўтказиш ҳақида"ги Фармони эълон қилинган. Унда "асрлар давомида шаклланган урф-одатлар ва удумларни эъзозлаш мақсадида "Наврўз" байрамини кенг нишонлаш юзасидан чоратадбирлар" белгиланган. Байрам муносабати билан совет даврида қамоққа олинган бир қатор ватандошларимиз Президент фармойишига биноан афв этилган. Мана шундан бошлаб "Наврўз" том маънодаги халқ байрамига айланган.

Ўзбекистон Республикаси Президентининг Фармонига биноан 1991 йил 16 апрель Рамазон ҳайити кунига тўғри келганлиги муносабати билан дам олиш куни деб эълон қилинган эди. Халқимизнинг хоҳиш ва иродаси ифодаланган бу тарихий Фармонни барча мўмин мусулмонлар катта шоду хуррамлик билан кутиб олишган. Айнан шу санадан бошлаб юртимизда Рамазон ва Курбон ҳайитлари байрам қилиб келинмоқда.

Фақат мустақиллик шарофати билангина минглаб юртдошларимиз ҳаж ибодатларини эмин-эркин адо этиш ҳуқуқига эга бўлди. Совет даврида муқаддас ҳаж сафарига йилига бир-икки киши борган бўлса, ҳозирги кунда келиб йилига 4 мингдан ортиқ ватандошларимиз ҳажга бориб келмоқдалар.

Диний меросимиз сарчашмалари бўлган Қуръони карим ва

ҳадиси шарифлар ўзбек тилига таржима қилиниб, кўп минг нусхада бир неча марта нашр қилинди. Халқимиз бу мероснинг чинакам соҳибига айланди.

Бу борада Президентимиз Ислоҳ Каримов шундай деган эди: "Одамзоднинг ризқ-насибаси фақат нонгина эмас. Жумҳурият ҳудудида ўзбек тилига давлат тили мақомини бериш тўғрисидаги қонуннинг қабул қилиниши, илгари тақиқлаб қўйилган урф-одатлар ва анъаналарнинг тикланиши, халқ эъозлаган "Наврўз" байрамининг қайта туғилиши, шу куннинг дам олиш куни деб эълон қилингани, Ўзбекистондан хизматга чақирилаётган йигитлар қурилиш қисмларидаги ҳарбий хизмати тартибининг ўзгартирилиши ва бошқа кўп тadbирлар инсонга ғамхўрлик, халққа иззат-икромнинг мужассам бўлишидир. Буларнинг ҳаммаси, бировлар беҳуда уқтиришга уринаётганидек, халққа хушомад эмас, балки бизнинг принципиал йўлимиздир, биз бу йўлни келажакда ҳам изчиллик билан амалга ошираверамиз".

Шундай қилиб, тарих учун бир сониядек бўлган бу даврда Ўзбекистон асрларга татигулик тараққиёт ва маънавий юксалиш йўлини босиб ўтди. Халқимизнинг асрлар мобайнида мисқоллаб тўтланган бебаҳо маънавий меросини тизилан ва одавларни ундан баҳраманд қилиш давлат сиёсати даражасига кўтарилди. Буюк аждодларимизнинг таваллуд тўйлари, қадимий шаҳарларимиз ва "Авесто", "Алпомиш" каби буюк асарларимизнинг юбилейлари ўтказилди. Буларнинг аҳамияти нимада?!

Булар туфайли, биринчи навбатда, биз ўзлигимизни англадик, ўтганларнинг руҳи шод, кўнгли мулкимиз обод бўлди. Шаҳар ва қишлоқлар, мадрасаю масжидлар қайта тикланди, қанчадан-қанча китоблар чоп этилди. Иккинчидан, маънавиятимиз орқали миллатимиз қадрли, шаъну шавкати тикланди. Булар ҳаммаси мамлакатимиз келажакга бўлган ёш авлод учун ватанпарварлик ва фидоийлик, элим деб, юртим деб ёниб яшашнинг, миллат истиқболли учун қайғуришнинг ёрқин ифодаси бўлиб қолади. Бунга шубҳа йўқ.

Юртимизда бошланган ана шундай эзгу жараёнларни ислохотларнинг устувор йўналишига айлантириш мақсадида 1994 йил 23 апрелда Ўзбекистон Республикаси Президентининг Фармони билан Республика "Маънавият ва маърифат" жамоатчилиги маркази ташкил этилди. Бу давлатчилигимиз тарихида авваллари кузатилмаган ҳодиса ҳисобланади. Мазкур Фармонда миллий тафаккурни ривожлантириш, маънавият ва

маърифатни янада камол топтиришга кўмаклашиш ниятида "Тафаккур" журналини чоп этиш ҳам белгиланган қўйилган.

Шундан кейин жойларда маънавият ва маърифат ишларига эътибор янада кучайди, вилоятларда Марказ бўлимлари, махсус тарғиботчилар гуруҳлари ташкил этилди. Минглаб учрашув, мулоқот, давра суҳбатлари уюштирилди, юзлаб мақолалар, илмий рисоалар чоп этилди. Буларнинг барчаси жамиятдаги соғлом кучлар — юксак истеъдод ва тафаккур соҳибларининг ақлий салоҳиятини Ватан истиқболи сари йўналтириш, миллатлараро дўстлик ва ҳамжиҳатликни мустақамлаш, одамларнинг маънавий камолотини юксалтириш, аждодларимиз томонидан асрлар мобайнида яратилган бебаҳо маданий меросимиз, миллий қадриятларимизни тиклашга, энг асосийси, ўзлигимизни англашга катта таъсир кўрсатди, халқимизнинг буюк яратувчанлик даҳосини рўёбга чиқаришга хизмат қилди. Муҳими, жамият тараққиётининг асосий омилларидан бири — соғлом маънавий-маърифий муҳит яратилди.

"Тафаккур" журнаlining таъсис этилиши, ҳам шубҳасиз, ижтимоий ҳаётимизнинг муҳим воқеасига айланди. Ўтган йиллар мобайнида журналда мустақил тараққиётимиз кўпқиррали жараёнининг мазмун ва моҳиятини таҳлил қилишга қаратилган кўплаб салмоқли мақолалар чоп этилди. Хуллас, давлатимиз раҳбарининг ташаббуси билан таъсис этилган мазкур журнал жамиятимизда ўзига муносиб ўрин эгаллади.

Тарихдан маълумки, барча давлатларда ҳам тараққиёт, авваламбор, инсонларнинг маънавий камолоти билан белгиланади, мутараққий давлат фақат юксак маънавият заминидagina вужудга келади. Шунинг учун ҳам маънавий ислохотларни янада жадаллаштириш, халқимизни озод ва обод Ватан, эркин ва фаровон ҳаёт барпо этишдек улуғ мақсадга сафарбар этиш, уларнинг имкон ва салоҳиятини бирлаштириш, аҳолининг ижтимоий фаоллигини ошириш мақсадида 1999 йил 3 сентябрида Ўзбекистон Республикаси Президентининг "Республика Маънавият ва маърифат Кенгашини қўллаб-қувватлаш тўғрисида"ги Фармони эълон қилинди. Унда "мамлакат ҳаётининг барча соҳаларини эркинлаштириш жараёнида аҳолининг ижтимоий-сиёсий фаоллигини ошириб боришда юксак маънавият ва маърифатли, миллий ва умуминсоний қадриятларни чуқур эгаллаган, демократик тамойиллар ҳамда фуқаролик жамияти асосларини ҳар томонлама ўзлаштирган,

шахсий ва умуммиллий манфаатларини ўзаро уйғун кўра оладиган эркин шахе ва онгли авлодни тарбиялаш” Кенгашнинг асосий вазифаси сифатида белгилаб қўйилди.

Кенгаш ўз атрофига 60 га яқин ташкилотни бирлаштириб, уларнинг маънавий-маърифий ва мафкуравий тарғибот йўналишидаги фаолиятларини мувофиқлаштириб келмоқда. Кенгашнинг фаолияти бевосита ўсиб келаётган янги авлодни миллий истиқлол руҳида тарбиялаш, мамлакатимизда том маънодаги фидойилик ва ватанпарварлик муҳитини яратиш, ватандошларимизни бунёдкорлик ишларига сафарбар этиш, уларни ёт ғоялардан ҳимоя қилиш каби эзгу мақсадларга йўналтирилган.

Кенгаш жамоатчиликка дунёда бугунги кунда содир бўлаётган воқеалар, мавжуд зиддиятлар, мустақиллик ва миллий қадриятларимизга, бетакрор урф-одатларимизга таҳдид солаётган оқимлар ва таъсирлар, жумладан, халқаро терроризмнинг асл моҳиятини очиб беришда алоҳида фаоллик кўрсатмоқда.

Маълумки, ҳозирги даврда турли мафкура ва таълимотлар ўртасидаги зиддиятлар тобора кучайиб, инсон онги ва тафаккурини забт этиши қуролли туқманшуварга олиб бормоқда. Жумладан, халқаро терроризм ва ақиданпарастликнинг бошқа кўрпнишлари асримиз вабоси сифатида кўплаб бегуноҳ одамларнинг ҳаётига зомин бўлмоқда. Фақш, жангарилик, зўравонлик, миллий маҳдудлик, информацион хуружлар ёшларимиз оипта тажовуз қилмоқда. Улардан кўзланган асосий мақсад — ғайриинсоний тубанликни тарғиб қилиш, миллий қадриятларимизни обрўсизлантиришдир. Ана шундай глобал таҳдидларни бартараф этиш, қадриятларимизни асраб-авайлаш, глобаллашув жараёнида ўзлигимизни асраб қолишни тўла таъминлаш ҳам Кенгашнинг асосий вазифаси ҳисобланади. Уни амалга ошириш учун жамиятимиздаги барча соғлом кучларни бирлаштиришимиз керак. Зеро, бугун халқларнинг тақдири жангтоҳларда эмас, балки мафкуравий, маънавий-маърифий кураш майдонларида ҳал бўлмоқда.

Бевосита Кенгаш тузилиши муносабати билан барча Олий ва ўрта махсус ҳамда Халқ таълими вазирликлари тизимида маънавият ишлари бўйича проректор ва директор ўринбосари лавозимлари жорий қилинди. Улар ёшларимизни фидойилик, миллий ва умумбашарий қадриятларга содиқлик руҳида тарбиялашга салмоқли ҳисса қўшмоқда.

Тараққий этган жамиятни фақат юксак маънавиятли фуқаролар барпо этиши мумкинлиги ҳаммамизга яхши аён. Айнан шунинг учун ҳам мамлакатимиз раҳбарининг ташаббуси билан олий ўқув юртларида "Маънавият кунлари" жорий қилинди. Биз улардан самарали фойдаланмоғимиз лозим. Бунинг учун эса эски, сиёқаси чиққан, қуруқ маърузабозликдан воз кечиб, янги замонавий усулларни жорий этишимиз зарур. Бадийий воситаларга кўпроқ эътибор беришимиз керак. Юксак бадийий савияда ёзилган асар, маҳорат билан саҳналаштирилган спектакль ёки суратга олинган фильмлар инсоннинг қалбини ларзага солиш, уни эзгу мақсадларга чорлаш, маънавий юксакликка кўтариш қудратига эга. Ҳозирги тарихий давр ана шундай инсон қалбини қамраб оладиган асарлар, замонамиз қаҳрамони образини яратишни тақозо қилмоқда. Бу соҳада ҳам Республика Маънавият ва маърифат Кенгаши зиммасига ғоят масъулиятли вазифалар юклатилган. Хуллас, жамиятимиздаги маънавий-маърифий ва мафкуравий муҳитни янада соғломлаштириш борасида қиладиган ишларимиз кўп. Уларни уддалашда бизни бундан буён ҳам мамлакатимиз раҳбарияти ва кенг жамоатчилик ҳар томонлама қўллаб-қувватлашига ишонамиз.

**РЕСПУБЛИКА МАЪНАВИЯТ ВА МАЪРИФАТ КЕНГАШИ
ВА УНИНГ ТАШКИЛИЙ ГУРУҲИ, РЕСПУБЛИКА
"МАЪНАВИЯТ ВА МАЪРИФАТ" МАРКАЗИНИНГ
ТАШКИЛ ЭТИЛИШИГА ОИД ҲУҚУҚИЙ-МЕЪЁРИЙ
ҲУЖЖАТЛАР**

**ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИНИНГ
ФАРМОНИ
РЕСПУБЛИКА "МАЪНАВИЯТ ВА МАЪРИФАТ"
ЖАМОАТЧИЛИК МАРКАЗИНИ ТАШКИЛ ЭТИШ
ТЎҒРИСИДА**

1. Ўзбекистон мустақиллигини мустаҳкамлашда, истиқлол йўлида буюк давлат барпо этишда маънавият ва маърифат омилларини ҳисобга олган ҳолда, умуминсоний ва миллий қадриятлар уйғунлигига асосланган фуқаролик жамияти қуриш борасидаги фикр-мулоҳазаларни ва таклифларни эътиборга олиб, Республика "Маънавият ва маърифат" жамоатчилиқ маркази ташкил этилсин.

2. Марказнинг самарали фаолияти ва ўз мақсади йўлидаги вазифаларни изчил бажариши учун, миллий тафаккурни ривожлантириш, маънавият ва маърифатни янада камол топтиришга қўмаклашиш ниятида, унга 6-8 босма табоқ ҳажмида "Тафаккур" номли журнални чоп этиш, ноширлик ишларини юритиш ҳуқуқи берилсин.

3. Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши, вилоятлар ва Тошкент шаҳри ҳокимликлари Марказни ва унинг жойлардаги таркибий тузилмаларини ташкил этиш бўйича зарур чора-тадбирларни кўрсинлар.

4. Молия вазирлиги ва бошқа тегишли ташкилотлар марказни ҳамда журнал таҳририятини асосий фаолияти учун зарур бўлган маблағ, ашё ва жиҳозлар билан таъминласинлар.

5. Вазирлар Маҳкамаси "Маънавият ва маърифат" марказининг ишларига тегишли чора-тадбирларни амалга ошириш мақсадида ўз қарорини қабул қилсин.

6. Тошкент шаҳри ҳокимлиги Марказни ва унинг журнали таҳририятини Тошкент шаҳри, Отатурк кўчасидаги 24-бинога жойлаштирсин.

Тошкент шаҳри,
1994 йил 23 апрель

Ўзбекистон Республикаси Президенти
И. Каримов

ЎЗБЕКИСТОН RESPУБЛИКАСИ ВАЗИРЛАР МАҲКАМАСИНИНГ ҚАРОРИ

RESPУБЛИКА "МАЪНАВИЯТ ВА МАЪРИФАТ" ЖАМОАТЧИЛИК МАРКАЗИНИНГ ФАОЛИЯТИНИ ТАШКИЛ ЭТИШ ТЎҒРИСИДА

Ўзбекистон Республикаси Президентининг "Республика "Маънавият ва маърифат" жамоатчилик марказини ташкил этиш тўғрисида" 1994 йил 23 апрелдаги Фармониининг бажарилишини таъминлаш мақсадида Вазирлар Маҳкамаси қарор қилади:

1. Белгилаб қўйилсинки, Республика "Маънавият ва маърифат" жамоатчилик маркази кенг омма билан ҳамкорликда ишловчи, давлат бюджетидан маблағлар билан таъминланиши билан бир қаторда хўжалик ҳисобида ҳам иш юритувчи икжпмоий ташкилотдир.

Республика "Маънавият ва маърифат" жамоатчилик маркази тизимининг тузилиши ва Марказ Кенгашиининг таркиби тасдиқлансин.

Республика "Маънавият ва маърифат" жамоатчилик марказининг Қорақалпоғистон Республикаси, вилоятлар ва Тошкент шаҳридаги бўлимларини молдавий таъминлаш ва улар томонидан барча ҳидаги тарбиявий-маърифий тадбирлар ўтказиш харажатлари тегишлича маҳаллий бюджетлар ва хўжалик фаолиятдан тушган даромадлар ҳисобидан қопланиши қайд қилинсин.

2. Республика "Маънавият ва маърифат" маркази девони ва унинг қўйи бўлимларининг тузилиши ва штатлари жадвали (техник ходимлар бундан мустасно) тасдиқлансин.

Марказга Вазирлар Маҳкамаси томонидан тасдиқланадиган раҳбар бошчилик қилиши белгилаб қўйилсин. Марказ раҳбарига Вазирлар Маҳкамаси тасдиқлайдиган иккита, жумладан, битта жамоатчилик асосида ишлайдиган ўринбосарларга эга бўлишга рухсат берилсин.

Республика "Маънавият ва маърифат" марказининг ходимлари моддий-маиший, тиббий таъминот жиҳатидан республика вазирликларининг тегишли тоифадаги ходимларига тенглаштирилсин.

3. Марказнинг асосий вазифаси ва фаолият йўналишлари қўйидагилардан иборатлиги эътиборга олинсин:

- социологик тадқиқотлар, сўровлар ўтказиш орқали ўзбек халқининг бой маънавий-маданий мероси, шарқона ва

умуминсоний қадриятлар асосида мамлакат, миллат келажагини белгилайдиган илғор ғояларни юзага чиқариш ҳамда ҳаётга татбиқ этиш, маънавий-маърифий ишларни ташкил этиш юзасидан тавсиялар ишлаб чиқариш;

- жамиятдаги соғлом кучлар — юксак истеъдод ва тафаккур соҳибларининг ақлий-ижодий салоҳиятини Ватан истиқболи сари йўналтириш;

- миллатлараро дўстлик, ҳамжиҳатликнинг аҳамиятини, юртимизда тинчлик ва барқарорликни сақлашни, минтақамизда яшаётган миллатларнинг маданий, маърифий, маънавий тараққиёт илдилари муштараклигини тарғиб қилиш;

- маданий-маърифий, ижтимоий-иқтисодий ва ҳуқуқий тараққиёт йўналишлари билан боғлиқ омилларни, миллий давлатчилик қадриятларини ўрганиш ва тарғиб қилиш;

- жаҳоний, умумбашарий бойликларга эга бўлиш мақсадида мамлакатдаги ва дунёдаги хилма-хил мафкура, эътиқод, ғояларни ўрганиш, соғлом дунёқарашни ҳамда сиёсий маданиятни шакллантиришда иштирок этиш;

- жамоат бирлашмалари, илмий, ижодий муассаса ва ташкилотларнинг, оммавий ахборот воситаларининг ўзаро самарали ҳамкорлигига қўмаклашиш;

- маънавий-маърифий масалаларга доир маърузалар, анжуманлар, суҳбатлар ўтказиш.

4. Ўзбекистон зиёдилари илмий-маърифий уюшмаси II навбатдан ташқари қурултойининг мазкур уюшмани тугатилган деб ҳисоблаш, уюшма ҳамда унинг таркибидаги ташкилотлар, корхоналар ва муассасалар ихтиёридаги пул маблағлари, кўчмас мулкларни Марказ ихтиёрига бериш ва Марказни уюшма мол-мулкнинг қонуний вориси деб эълон қилиш ҳақидаги қарори маълумот учун қабул қилинсин.

5. Молия вазирлиги:

1994 йилнинг июнь ойидан бошлаб Марказни ҳамда “Тафаккур” журнали таҳририятини уларнинг асосий фаолияти учун зарур бўлган маблағ билан таъминласин ва ҳар йили бюджетни шакллантиришда тегишли маблағ ажратилишини назарда тутсин;

Марказ жойлашган Отатурк кўчасидаги 24-бинони таъмирлаш харажатларини тақдим қилинган ҳақиқий ҳисоб-китоблар асосида қопласин;

Марказга ва унинг журнали таҳририятига хизмат кўрсатиш учун 3 та енгил автомобиль сақлашга лимит ажратсин.

6. Моддий-техника таъминоти масалаларини зудлик билан

ҳал қилиш ҳамда Марказ ва унинг жойлардаги бўлинмаларининг нормал фаолияти учун зарур шарт-шароит яратиш мақсадида;

Марказ ҳузурида Ўзбек халқи маданият мероси намуналарини тўплаш, илмий таҳлил қилиш ва оммалаштириш билан шуғулланадиган хўжалик ҳисобида ишловчи видео-фотостудия тузилсин. Тўпланган видео-аудио, фото материаллар асосида маданият мерос фонди ташкил этилсин.

Фан ва техника давлат қўмитаси 1995 йилдан бошлаб "Маънавият ва маърифат" марказининг социологик тадқиқотлар тематикасини танлов орқали маблағ билан таъминловчи ишлар рўйхатига киритсин;

Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги, Халқ таълими вазирлиги ва Фанлар академияси, ўқув юртлири профессор-ўқитувчиларининг ва олимларнинг Марказ ўтказадиган маънавий-маърифий тадбирларда кенг иштирок этишни таъминлашлар;

Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши, вилоятлар ва Тошкент шаҳри ҳокимликлари икки ой муддат ичида Марказнинг жойлардаги бўлимларига белгиланган тартибда амалдаги нормаларга мувофиқ хизмат хоналари, меъбаҳа мажмуалар ажратиллар, телефонлар ўрнатиб бериллар;

Тошкент шаҳар ҳокимлиги Тошкент шаҳар, Отатурк кўчасидаги 24-бинони бир ҳафталик муддатда Марказга тўла бўшатиб бериб, шунингдек, уни икки ой муддат ичида таъмирлашни таъминласин.

"Шарқ" концерни Марказнинг бир йилда тўрт марта чиқадиган "Тафаккур" журналинини ўз вақтида чоп этиш ва ноширлик фаолиятини юритиш билан боғлиқ барча ишларни бажарсин;

Маданият ишлари вазирлиги Марказ ҳузурида шаҳар кутубхонасининг бўлимини ташкил этсин;

Давлат матбуот қўмитаси Республика "Маънавият ва маърифат" жамоатчилик марказини нашр нусхалари мажбурий юбориладиган ташкилотлар рўйхатига киритсин. Ҳар йили Марказ ходимлари тайёрлаган илмий-тадқиқот ишлари, тавсияномаларни нашр этишни нашриётларнинг режасига киритиш чораларини кўрсин;

Ўзбекистон Телерадиокомпанияси белгиланган кўрсатувлар ва эшиттиришлар соатлари доирасида Марказ учун алоҳида эфир вақти ажратишни назарда тутсин;

“Тошшаҳарійўловчитранс” уюшмаси ажратилган лимитга мувофиқ марказга автотранспорт хизмати кўрсатсин;

Алоқа вазирлиги белгиланган тартибда Марказ ва “Тафаккур” журнали учун хизмат телефонлари, шу жумладан, ҳукумат АТСидан телефон ва бошқа алоқа воситалари ўрнатиб берсин;

7. Мазкур қарорнинг бажарилишини назорат қилиш Ўзбекистон Республикаси Бош вазирининг ўринбосари М. Қорабоев зиммасига юклатилсин.

Тошкент шаҳри,
1994 йил 8 июнь

Вазирлар Маҳкамаси Раиси
И. Каримов

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИНИНГ ФАРМОНИ

“МАЪНАВИЯТ ВА МАЪРИФАТ” ЖАМОАТЧИЛИК МАРКАЗИ ФАОЛИЯТИНИ ЯНАДА ТАКОМИЛЛАШТИРИШ ВА САМАРАДОРЛИГИНИ ОШИРИШ ТЎҒРИСИДА

Жамиятда юксак маънавий фазилатларни камол топтириш, миллий мафқурани шакллантириш, ёшларни бой маданий меросимиз, тарихий анъаналаримизга, умуминсоний қадриятларга ҳурмат, Ватанга муҳаббат, истиқлол гоъларига садоқат руҳида тарбиялаш мамлакатимизда амалга оширилаётган барча ислоҳотларнинг ҳал қилувчи омилidir.

Одамларнинг ўзликларини чуқур англашини, мустақилликнинг қадрини тобора теран тушунишини, миллий тафаккурнинг кенгайиши ва такомиллашувини, тарихий хурлик, мустақиллик руҳининг уйғонишини таъминлаш маънавият соҳасидаги сиёсатимизнинг асосий мақсадига айланиши лозим. Аммо ҳануз жойларда маънавиятнинг моҳиятини, унинг олға силжишимиз, фаровон жамиятга тезроқ етишишимиздаги қимматини чуқур идрок этмаслик ҳоллари мавжуд.

Айрим катта-кичик раҳбарлар эски мустабиллик, зўравонлик мафқурасининг сарқитларидан ҳалигача қутула олмай, бу борада кечириб бўлмайдиган оқсоқлик қилиб, маънавиятнинг асл моҳиятини тушуниб етмаслик туфайли унга иккинчи даражали иш сифатида қарамоқдалар. Маънавий-маърифий ишларга бўлган

бундай эътиборсизлик келажак буюк демократик, озод давлат куришдек эзгу мақсадимиз рўёби учун мутлақо зиддир.

Маънавият соҳасида олиб бораётган ишларимизни янада такомиллаштириш ва самарадорлигини ошириш мақсадида:

1. Маънавий-маърифий ислохотлар давлат сиёсатининг асосий, устувор йўналиши деб ҳисоблансин.

Жойларда маънавият билан боғлиқ ишларнинг амалга оширилиши учун бутун масъулият шахсан Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши Раиси, вилоят, шаҳар ва туман ҳокимлари, республикамиздаги барча вазирликлар, идоралар, ташкилотлар биринчи раҳбарларининг зиммасига юклансин.

Республика "Маънавият ва маърифат" жамоатчилик марказининг жойлардаги бўлимлари ишнини янада яхшилаш мақсадида ҳокимликлар уларни икки ой муддат ичида тегишли бино, замонавий жиҳозлар, транспорт ва техника воситалари билан таъминласинлар.

2. Ёшларимиз онгига она Ватанга, буюк аجدодларимиз мероси ва халқимизнинг бутунги мисли кўрилмаган бунёдкорлик ишларига юксак эҳтиром туйғуларини сингдириш мақсадида уларни дунёни ҳайратга солган қадимий ёдгорликлар ва мустақиллик даврида бунёд этилган улкан ишшоотлар, маърифат масканлари, юртимизнинг гўзал табиати билан мунтазам таништириб бориш учун махсус таништирув саёҳатлари ташкил этиш барча ҳокимлар зиммасига юклатилсин.

Бу мақсадда ҳокимликлар ва "Маънавият ва маърифат" маркази, Маданият ишлари вазирлиги, "Ўзбектуризм" миллий компанияси, "Камолот" ёшлар жамғармаси тегишли тавсияларни 2 ой муддат ичида ишлаб чиқсин ва амалга оширишга кяришсин.

3. Республика "Маънавият ва маърифат" маркази, унинг Қорақалпоғистон Республикаси, вилоятлар ва Тошкент шаҳри бўлимларини истиқлол гояларини, миллий қадриятларни теран англайдиган, фидойи, ташкилотчи, ташаббускор ходимлар билан мустаҳкамлаш учун уларнинг раҳбарлари шу йилнинг охирига қадар қайта синовдан ўтказилсин.

4. Белгилаб қўйилсинки, ҳудудий бўлимлар раҳбарлари тегишли ҳокимликлар тавсиясига биноан "Маънавият ва маърифат" маркази томонидан тайинланади.

5. Ёш авлодни буюк анъаналаримизга, юксак маънавий қадриятларимизга содиқлик ва порлоқ келажак эгалари эканликларига қатъий ишонч руҳида тарбиялаш мақсадида 1997

йилдан бошлаб 1 октябрь "Ўқитувчилар ва мураббийлар кuni" деб эълон қилинсин ҳамда дам олиш кuni ҳисоблансин.

Бу байрамда ўтказиладиган барча тадбирлар ўқитувчилар, мураббийлар, тарбиячилар, умуман, болалар билан ишлашга, уларнинг соғлигини ҳимоялашга, жисмонан ва руҳан соғлом камол топтиришга ўз ҳаётини бахшида этган инсонларни улуғлашга бағишлансин.

Вазирлар Маҳкамаси бу борада тегишли таклифни Олий Мажлисга киритсин.

6. Республика "Маънавият ва маърифат" маркази нашри "Тафаккур" журналинини жойларда кенг ёйиш учун маҳаллий ҳокимликлар унинг обунасига ҳар томонлама ёрдам кўрсатсинлар.

7. Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлиги, Давлат матбуот қўмитаси Марказнинг "Маънавият" нашриётини ташкил этиш, бу нашриётнинг ва "Тафаккур" журналининг муаллифлик қалам ҳақи миқдорларини амалдагидан ошириш масаласини кўриб чиқсин ва ҳал этсин.

8. Республика "Маънавият ва маърифат" жамоатчилик маркази, унинг жойлардаги бўлимлари, хўжалик ҳисобидаги корхоналари ҳамда "Тафаккур" журнали низомида кўрсатилган мақсадлар ва вазифаларга қатъий мос келадиган фаолият йўналишлари бўйича барча турдаги солиқлардан беш йил муддатга озод этилсин.

9. Тошкент шаҳри ҳокими зиммасига икки ой муддатда Марказнинг асосий биносини миллий услубда таъмирлаш ва замонавий жиҳозлаш юклатилсин.

10. Молия вазирлиги Марказга махсус аудио, видео, фото ва бошқа зарур техник ускуналар харид қилиш учун керакли миқдорда маблағ ажратсин.

11. Республика "Маънавият ва маърифат" жамоатчилик маркази қошида "Олтин мерос" халқаро хайрия жамғармаси тuzилганлиги эътиборга олинсин.

Ушбу Фармонда Марказга берилаётган имтиёзлар унинг "Олтин мерос" жамғармасига ҳам тааллуқли эканлиги белгилаб қўйилсин.

Вазирлар Маҳкамаси жамғармаини қўллаб-қувватлаш тўғрисида тегишли қарор қабул қилсин.

12. Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлиги бир ҳафта муддатда Ўзбекистон Республикасининг амалдаги қонун

хужжатларига зарур ўзгартишлар киритиш тўғрисидаги таклифларни ишлаб чиқсин.

13. Оммавий ахборот воситаларига "Маънавият ва маърифат" жамоатчилик маркази, унинг "Олтин мерос" жамғармаси фаолиятини кенг ёритиш, доимий махсус рукнлар очиш тавсия этилсин.

Ўзбекистон Телерадиокомпанияси Марказ билан ҳамкорликда махсус "Маънавият ва маърифат" ижодий гуруҳини ташкил қилсин, мунтазам кўрсатувлар ва эшиттиришларни йўлга қўйсин.

14. Мазкур масалаларни амалга ошириш учун тегишли идоралар вакилларидадан иборат махсус ишчи гуруҳи ташкил этилганлиги эътиборга олинсин.

Тошкент шаҳри,
1996 йил 9 сентябрь

Ўзбекистон Республикаси Президенти
И.Каримов

**ЎЗБЕКИСТОН RESPUBLIKASII VAZIRLAR
MAHQAMASINING
Q A R O R I**

Маънавий-маърифий ислохотларни янада чуқурлаштириш ва унинг самарадорлигини ошириш чора-тадбирларни тўғрисида

Мамлакатимизда Ватанига, халқига фидокор, мустақил фикрлайдиган, масалаларни оғли равишда масъулият билан ҳал қила оладиган, изланувчан, янгиликка интилувчи ва истиқлол гояларига садоқатли авлодни вояга етказишга қаратилган қатор тадбирлар тизими ишлаб чиқилган. Ислохотларнинг тақдири ва самараси учун жавобгар, юртимизнинг эртанги кунини ва истиқболни учун фидойини шахсларни шакллантириш борасида устувор давлат сиёсати юритилмоқда. Ягона гоя — миллий истиқлол мафкураси мавжуд интеллектуал имкониятларни ишга солишга, ёш авлодни комил инсон қилиб тарбиялашга, олийжаноблик туйғуларини чуқурлаштиришга, шонли ўтмишга ҳурмат ва порлоқ келажакка ишонч ҳисларини мустаҳкамлашга хизмат қилмоқда.

Шу билан бирга маънавий-маърифий ислохотларнинг моҳиятини ҳамон тсран англамаслик, расмиятчилик,

тадбирбозлик ва кампаниябозлик иллатларининг мавжудлиги, ташаббускорликнинг етишмаслиги, ёшларни ижтимоий-сиёсий жараёнларга жалб этишда қатъиятсизлик, кишилар онгини ўзгартиришнинг халқчил ва таъсирчан усулларидан фойдалана билмаслик ҳоллари кўзга ташланмоқда.

Ана шу нуқсонларни ҳисобга олиб, маънавий-маърифий ишларга дахлдор бўлган тегишли давлат ва жамоат ташкилотлари фаолиятларини мувофиқлаштириш ҳамда улар ишининг самарадорлигини янада ошириш мақсадида Вазирлар Маҳкамаси қарор қилади:

1. Маданий-маърифий ишлар билан шуғулланувчи давлат ва жамоат ташкилотлари, хусусан, "Маънавият ва маърифат" жамоатчилиқ марказининг маънавий-маърифий ишларини ташкил қилиш, ўтказилаётган кенг қўламли ислоҳотлар моҳиятини тарғиб этиш, миллий истиқлол мафқурасини шакллантиришда маъмуриятчилик ва расмиётчилик усулларидан воз кечолмаётганликлари ҳамда сусткашликка йўл қўяётганликлари кўрсатиб ўтилсин.

Ўзбекистон Республикаси Маданият ишлар вазирлиги, Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги, Халқ таълими вазирлиги, Ўзбекистон Республикаси Фанлар академиясининг ижтимоий фанлар билан шуғулланувчи барча муассасалари ҳамда оммавий ахборот воситаларининг бу борадаги ишлари замон талабларига жавоб бермаётганлиги таъкидлансин.

2. Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши, вилоятлар ҳамда Тошкент шаҳри ҳокимликларининг жойларда маънавият ва маърифат билан боғлиқ ишларнинг аҳамиятига етарли даражада эътибор бермаётганлиги, истиқлол ғояларини кенг тарғиб қилишда маҳаллий зиёлилар, адабиёт, санъат намояндалари ва обрў-эътиборли фаолларни жалб этишни изчил йўлга қўймаётганлиги таъкидлансин. Улар ўз фаолиятларини "Нуроний", "Камолот", "Маҳалла", "Наврўз", "Олтин мерос", "Соғлом авлод учун" жамғармалари ва ижодий уюшмалар билан мувофиқлаштирган ҳолда олиб бормаётганликлари қайд этилсин.

3. Мутасадди давлат идоралари ҳамда жамоат ташкилотлари томонидан ишлаб чиқилган "Маънавий-маърифий ислоҳотларни янада чуқурлаштириш ва уларнинг самарадорлигини ошириш бўйича тадбирлар дастури" маъқулансин.

4. Ҳокимият ва тегишли давлат тузилмалари, мулкчилик шаклларида қатъи назар, алоқадор корхона ва ташкилотлар

мазкур дастурдаги вазифаларнинг аниқ ва тўлиқ бажарилишини таъминлашга қаратилган ўз тадбирлар режасини ишлаб чиқсин.

5. Дастурни амалга оширишни таъминлаш мақсадида мутасадди давлат ва жамоат ташкилотлари раҳбарларидан иборат ишчи гуруҳ таркиби тасдиқлансин.

Ишчи гуруҳнинг асосий вазифаси Дастурда белгиланган тадбирларни ҳаётга татбиқ этишда амалий фаолият кўрсатиш, тегишли ташкилотларнинг миллий маънавият, маърифат ва истиқлол мафкурасини кенг тарғиб қилишини ташкил этиш, тарғибот-ташвиқот ишларини кучайтириш ва таъсирчанлигини ошириш чораларини кўришдан иборат эканлиги қайд этилсин.

Жойларда Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши раиси, вилоятлар ва Тошкент шаҳар ҳокимлари раҳбарлигида шундай ишчи гуруҳлар тузилсин.

6. Мавжуд камчиликлар-нуқсонларни бартараф этиш ҳамда соҳани энг замонавий тушунчалар ва миллий мафкурага эга бўлган, ўз фаолиятида миллий тафаккурга эга бўлган, ўз фаолиятида миллий ва умуминсоний қадриятларни уйғунлаштира билган, етарли сиёсий ва ташкилотчилик малакасини эгаллаган ёш кадрлар билан таъминлаш мақсадида маънавий-маърифий ишларга давлатдор ташкилотларнинг барча бўғинлари раҳбарлари 1998 йилнинг 1 ноябригача аттестациядан ўтказилсин. Аттестациядан ўтказиш ушбу қарорда белгиланган ишчи гуруҳи зиммасига юклансин.

7. Маънавий-маърифий ишларни мувофиқлаштириб бориш, унинг мазмуни, шакли, мавзу доираси ва савиясини ўз вақтида таҳлил қилиб, ўрганиб, тавсиялар ишлаб чиқиш, тарғибот-ташвиқот ишларининг давомийлигини, узвийлигини ва узлуксиз фаолиятини таъминлаш мақсадида "Мулоқот" жамоатчилик кенгаши тузилсин ва унинг таркиби иловага мувофиқ тасдиқлансин.

8. "Мулоқот" жамоатчилик кенгаши "Маънавият ва маърифат" жамоатчилик маркази, унинг жойлардаги бўлимлари, тегишли давлат ҳамда жамоат ташкилотлари билан ҳамкорликда ташқи адабиёт, санъат, фан ва маданият арбоблари иштирокида бевосита аҳоли турар жойларида, маҳаллаларда, ўқув юртларида, корхона, муассасаларда мунтазам равишда оммавий-сиёсий, маънавий ва маърифий, тарғибий-ташвиқий ва маданий тадбирлар ўтказишни йўлга қўйсин.

Қорақалпоғистон Республикаси, вилоятлар, шаҳар ва туманларда ҳозирги замон илгор гоаяларини эгаллаган,

ислохотлар моҳиятини чуқур англаган, миллий истиқлол мафкурасини бутун кўлами билан тушуниб етган зиёлилардан иборат "Фидоийлар" клуби тузилсин ва унинг тўла қувват билан ишлаши таъминлансин. Клуб ишини мувофиқлаштириш "Мулоқот" жамоатчилиги кенгашлари зиммасига юклатилсин.

9. Давлат матбуот қўмитаси, Ўзтелерадиокомпанияси, Ўзбекистон Миллий ахборот агентлиги, Оммавий ахборот воситалари Дастурда белгиланган тadbирларнинг маънавий-маърифий баркамол жамият ва ҳуқуқий-демократик давлат асосларини мустақкамлашдаги аҳамиятини, шунингдек, бу тadbирларнинг амалий натижаларини кенг тарғиб этсинлар.

10. Молия вазирлиги дастурда кўзда тутилган тadbирлар учун маблағ ажратиш масаласини ҳал этсин.

11. Мазкур қарорнинг бажарилишини назорат қилиш Ўзбекистон Республикаси Президентининг Давлат маслаҳатчиси Т. Алимов ва Бош вазир ўринбосари А. Азизхўжаев зиммасига юклатилсин.

Тошкент шаҳри,
1998 йил 24 июль

Вазирлар Маҳкамасининг Раиси
И. КАРИМОВ

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИНИНГ ФАРМОНИ

Республика Маънавият ва маърифат Кенгашини қўллаб-қувватлаш тўғрисида

Мамлакат ҳаётининг барча соҳаларини эркинлаштириш жараёнида аҳолининг ижтимоий-сиёсий фаоллигини ошириб боришда юксак маънавият ва маърифатли, миллий ва умуминсоний қадриятларни чуқур эгаллаган, демократик тамойиллар ҳамда фуқаролик жамияти асосларини ҳар томонлама ўзлаштирган, шахсий ва умуммиллий манфаатларини ўзаро уйғун кўра оладиган эркин шахс ва онгли авлод тарбиясининг ўта муҳимлигини ҳисобга олиб ҳамда маънавий-маърифий ислохотлар давлат сиёсатининг асосий устувор йўналиши эканлигини таъкидлаган ҳолда:

1. "Маърифатчилар", "Файласуфлар", "Тарихчилар" жамиятлари, "Соғлом авлод учун", "Маҳалла", "Камолот",

"Нуроний", "Наврўз", "Олтин мерос", Оммавий ахборот воситаларини қўллаб-қувватлаш жамғармалари, Республика "Маънавият ва маърифат" маркази, Ёзувчилар, Бастакорлар, "Тасвирий ойна" уюшмалари, Бадиий академия, Хотин-қизлар кўмитаси, Фанлар академияси, Олий ва ўрта махсус, Халқ таълими, Маданият ишлари вазирликлари каби мақсад ва вазифалари маърифий-маънавий тарбия, тарғибот билан боғлиқ қатор давлат ва нодавлат ташкилотларининг Республика Маънавият ва маърифат Кенгашини таъсис этганликлари қўллаб-қувватлансин.

Қорақалпоғистон Республикаси, вилоятлар, шаҳар ва туманларда Маънавият ва маърифат Кенгашлари ташкил этилгани инобатта олинсин.

2. Республика Маънавият ва маърифат Кенгаши таъсис конференциясида Кенгашнинг фаолият дастури, Низоми ва ташкилий тизими тасдиқлангани маълумот учун қабул қилинсин.

3. Республика Маънавият ва маърифат Кенгашининг "Жаҳолатга қарши маърифат" гоясига таянган ҳолда Кенгашга аъзо ташкилотларининг маърифий тарғибот йўналишидаги ишкон ва салоҳиятларини бирлаштириш, фаолиятларини мувофиқлаштириш ва замонавий талаблар асосида ташкил этишда қўйидагиларни ўзининг бирламчи мақсад ва вазифалари этиб белгилагани маъқуллансин:

- мамлакат аҳли, айниқса, ўсиб келаётган ёш авлод қалби ва тафаккурида миллий гоя, миллий мафкура ва умумбашарий қадриятларга, демократик тамойилларга асосланган дунёқарашни шакллантириш;

- жамоатчилигимиз онгига истиқлол гояларига чексиз садоқат, она диёрга меҳр-муҳаббат, озод ва обод Ватан барпо этишдек улуғ ва олийжаноб мақсадга эътиқод, жасурлик ва фидойилик руҳини янада чуқур сингдириш;

- миллий қадриятларимиз ва улуғ мутафаккирларимиз меросидан бутун халқимиз, жумладан, ёшларимизнинг ҳам бахраманд бўлишига, ислом динининг инсонпарварлик фалсафаси, гоялари ёш авлод қалбидан жой олишига кўмаклашиш;

- ҳар бир фуқарода ўз ҳақ-хуқуқи, имконияти ва иродасига таяниш, ўз тақдирининг бунёдкори бўлиш, мамлакатда кечаётган янгиланишлар, ижтимоий-сиёсий, иқтисодий ислохотларнинг маъно-моҳияти, мақсадини теран англаган тарзда унинг фаол

иштирокчиси ва курашчисига айланиш тафаккурини камол топтириш;

- маърифий тарғибот ишларининг шаклан ва мазмунан уйғунлиги ва мунтазамлиги, халқчил ва ҳаққонийликка, жамоатчилик фикри ва кучига барча соҳалардаги соғлом фикрловчи фуқаролар салоҳияти ва ҳаракатига асосланишни таъминлаш.

4. Республика Маънавият ва маърифат Кенгашига Ўзбекистон Республикаси Бош вазирининг ўринбосари, Кенгашнинг жойлардаги бўлимларига Қорақалпоғистон Республикаси Жўқорғи Кенгеси раиси, вилоят, шаҳар, туман ҳокимлари раҳбарликка сайланганликлари инобатта олинсин.

5. Республика "Маънавият ва маърифат" маркази Республика Маънавият ва маърифат Кенгаши қарорларини жойларда амалга ошириш ва тарғибот-ташвиқот тadbирларини уюштирувчи ташкилий гуруҳга айлантирилгани, "Олтин мерос" жамғармаси, "Маънавият" нашриёти, "Тафаккур" ва "Жаҳон адабиёти" журналлари Республика Маънавият ва маърифат Кенгаши ҳузуридаги ташкилотлар сифатида тасдиқланганидан келиб чиққан ҳолда мазкур ташкилотларнинг Низом ҳамда меъёрий ҳужжатларига тегишли ўзгартиришлар киритилиши тавсия этилсин.

6. Республика Маънавият ва маърифат Кенгашининг ҳамда унинг таркибидagi "Маънавият ва маърифат" марказининг жойлардаги бўлимлари тегишли ҳудуд ҳокимликлари бйносида жойлаштирилиши белгилаб қўйилсин.

7. Вазирлар Маҳкамаси икки ҳафта муддатда мазкур Фармонни амалга ошириш юзасидан тегишли қарор тайёрласин.

8 Ушбу Фармонни амалга оширишни назорат қилиш Президентнинг давлат маслаҳатчилари Т. Алимов, А. Зиё зиммасига юклатилсин.

Тошкент шаҳри,
1999 йил 3 сентябрь

Ўзбекистон Республикаси Президенти
И. КАРИМОВ

РЕСПУБЛИКА МАЪНАВИЯТ ВА МАЪРИФАТ КЕНГАШНИНГ НИЗОМИ

I. УМУМИЙ ҚОИДАЛАР

Республика Маънавият ва маърифат Кенгаши (бундан буён Кенгаш) жамиятимиз аъзолари, айниқса, ёшлар ўртасида миллий ғоя ва миллий мафкурага таянган ҳолда миллий ва умумбашарий қадриятларга асосланган демократик тамойилларни қарор топтириш орқали инсон ҳуқуқлари ва қадр-қимматини улуғлашга, жисмонан соғлом, ақлан етук, дунёқарашли теран ва мустақил фикрловчи фуқароларни камол топтиришга йўналтирилган узоқ муддатли, кенг қўламли маънавий-маърифий тарбия дастурини амалга оширади.

- Кенгаш муассислари мамлакатда фаолият кўрсатаётган, Низом ва Дастурларида аҳолининг турли қатламлари, тоифалари ва табақаларининг манфаатларини мужассамлаштирган, маърифий-маънавий тарбия, тарғибот тадбирларини амалга оширишни ўзларига асосий вазифалардан бири қилиб белгилаган давлат, жамоат ва нодавлат ташкилотларидир.

- Кенгаш Ўзбекистон Республикасининг Конституцияси, қонуни ва Ушбу Низомга биноан фаолият кўрсатади.

II. КЕНГАШНИНГ МАҚСАД ВА ВАЗИФАЛАРИ

Кенгашнинг асосий мақсади — “Жаҳолатга қарши маърифат” ғоясига таянган ҳолда халқимиз онги ва қалбини мустабид ўтмиш асоратлари — маънавий мутелик ва қўрқув, мустақил фикрсизлик, кўр-кўрона саждабозлик, ғоявий мувозанатсизлик сингари иллатлардан фориғ этиш, хур тафаккур ва эркин турмуш тарзига хос кўникмалар билан қувватлантириш, айтилишида паёғда озодлигимиз, тараққиётимизга таҳдид солувчи ташқи ва ички ғанимларнинг турли шикобадаги ғаразли ниятларидан ўз вақтида огоҳлантириб ва муҳофаза этиб, ҳар бир фуқарода ўз иродасига, халқининг куч-қувватига, Ватанининг ёрқин келажигига қомул ишонч, собит иймон туйғусини камол топтиришдан иборат.

Кенг жамоатчилиқнинг, пешқадам зиёлиларнинг тажрибаси, билими, салоҳиятига таянган ҳолда жамият ҳар бир аъзосининг юрт тинчлиги, эл саодатига хизмат қиладиган интилиш, изланиш ва тапаббусларини қўллаб-қувватлаш орқали кучли

давлатдан кучли жамият яратиш тамойилини мунтазам тарғиб ва ташвиқ этишни уюштириш, рўёбга чиқариш Кенгашнинг бош вазифасидир.

Кенгаш ўз фаолиятининг самарадорлигига эришиш учун куйидаги вазифаларни амалга оширади:

- мамлакат аҳлини истиқлол ғояларига чексиз садоқат, она диёрга меҳр-муҳаббат, озод ва обод Ватан барпо этишдек улуг ва олийжаноб мақсадга эътиқод, жасурлик ва фидойилик руҳида тарбиялашга мўлжалланган тарғибот-ташвиқот ишларининг стратегиясини белгилаш, ҳаракат услубларини ишлаб чиқиш ва амалга ошириш;

- барча таълим-тарбия муассасалари, аҳоли турар жойлари, ишлаб чиқариш соҳаларида маънавий-руҳий муҳитнинг аҳволини, омманинг кайфиятини, интилиши ва муддаоларини ҳисобга олган ҳолда ижобий анъана ва ташаббусларни қўллаб-қувватлаш, мавжуд муаммоларни, уларнинг ижтимоий-сиёсий муҳитга таъсирини таҳлил қилиш, баргараф этиш чораларини ҳаётга татбиқ этиш;

- маърифий тарғибот ишларининг шаклан ва мазмунан уйғунлигини, мунтазамлигини, ҳаққонийликка асосланишини таъминлаш, яъни маъруза, суҳбат, баҳс-мунозаралар, семинарлар ва конференциялар ўтказиш, оммавий ахборот воситаларида фаол иштирок этиш йўли билан мамлакатда амалга оширилаётган сиёсий, иқтисодий, ижтимоий ислохотларнинг, қабул қилинаётган фармонлар, қарорлар ва қонунларнинг моҳиятини кенг жамоатчиликка тезкорлик билан етказиш ва кундалик фаолият дастурига айлантиришга раҳбарлик қилиш;

- ўзбек халқининг улуг мутафаккирлари қутлуғ меросидан бутун халқимиз, жумладан, ёшларимизнинг ҳам мунтазам ва тўлақонли баҳраманд бўлишига, уларнинг мана шундай маънавий муҳитда камол тоишига, ислом динининг инсонпарварлик фалсафаси, буюк ғоялари ёш авлод юрагидан ҳам жой олишига шароит яратиш;

- миллий мафқуранинг асосий мақсадларини халққа содда, ҳаққоний ва тушунарли тарзда етказиш учун эл-юрт орасида обрў-эътибор қозонган, юксак савияли, кўпни кўрган, жонкуяр, оташин, энг муҳими, ҳаққоний сўзи, ёрқин фикри билан одамлар қалби ва онгига йўл топа оладиган фидойи инсонларни сафарбар этиш;

- мавжуд вазиятни, яқин истиқболимизнинг ривожланиш

тамоийилларини, ундаги салбий ҳолатларнинг ижтимоий сабабларини ҳолис ўрғанадиган нодавлат, мустақил ташкилотлар фаолиятини такомиллаштиришга қўмаклашш ва уларнинг имкониятларидан фойдаланиш.

III. КЕНГАШ ФАОЛИЯТИНИНГ АСОСИЙ ЙЎНАЛИШЛАРИ

1. Фуқароларнинг маънавий баркамоллигига эришиш мақсадида:

- ўзбек халқининг бой тарихи, илмий, фалсафий, маданий ва ахлоқий меросига, миллий ўзлигини таниш орқали юксалиш йўлини босиб ўтган пенжадам давлатларнинг таърибасига таянган ҳолда миллий истиқлол ғояларини оммаининг қалби ва онига тегиз синғдириш, мустақиллик мафқурасини умуммиллат мафқурасига — ғоявий, рухий ва маънавий куч-қудрат манбаига айланттириш;

- мамлакат аҳли, айниқса, ёш авлоднинг дучё ва мамлакат миқдосидати оғибони марабиларга мустақил ва онини муносабатини шаклиантириш, фаол фуқаролик ва фидоий ватанпарварлик туйғусини камол топттириш;

- мамлакат озодлигини ҳимоя этиш, босқинчиларга қарши курашдаги буюк аجدодларнинг ибрати, ўтмиш сабоқлари, мустақиллик даврида эришилган зафарлар таҳлини асосида жамиятнинг ҳар бир аъзоси қалбида миллий ғурур туйғусини уйғотиш ва тарбиялаш;

- ҳар бир хонадонда катталарга иззат-эҳтиром, кичикларга шафқат ва эътибор устувор бўлган соғлом маънавий муҳит яратилишига, ўзаро меҳр-оқибат жамиятнинг оммавий ва эзгу фазилатига айланишига қўмаклашши;

- "Соғлом она — соғлом бола", "Соғлом бола — соғлом келажак" тушунчасини ҳар бир оила, ота-онанинг, йиғит ва қизларнинг қалбига синғдириш орқали ялпе оилавий фаровонликка эришиш;

- Кадрлар тайёрлаш Миллий дастурида кўзда тутилган асосий мақсадларни, миллий дастурнинг ҳар бир фуқаро, оила тақдири, келажак билан чамбарчас боғлиқлигини кенг тарғиб этиш, унинг амалга оширилиши устидан жамоатчилик назоратини таъминлаш, эришилган ютуқларни оммага етказиш;

- тарбиянинг "ойла - боғча - мактаб - лицей - коллеж - олий ўқув юрти - маҳалла - жамият" тизими тўлақонли ва мунтазам фаоллият кўрсатишига эришиш.

2. Миллий ва дунёвий тафаккурин уйғушлатириш йўлида:

- жаҳон фани, маданияти, маърифий мамлакатларнинг тажрибасини тарғиб этиш, жамиятда илғор андозаларга интилишни рағбатлантириш орқали миллий фан ва маданиятнинг замонавий тараққиёт чўққисига кўтаришга ёрдамлаштириш;

- хорижий мамлакатларнинг ҳаётида рўй бераётган ҳодисаларнинг моҳиятини кенг жамоатчиликка етказиш, фуқароларнинг лоқайд томошабиндан фаол мушоҳада ва теран идрок этувчи замон ва макон фарзандига айланишга имкон яратиш;

- Ўзбекистоннинг ташқи ва ички сиёсатда эришаётган ютуқларини, бу ютуқларнинг бутун ва келажак учун аҳамиятини англатиш орқали миллий ифтихор туйғусини тарбиялаш.

3. Фаол фуқаролик мувосабатига ривожлантиришда:

- барча ижтимоий гуруҳлар ва табақаларнинг ҳуқуқий онгини юксалтириш йўли билан Ўзбекистон Республикаси Конституциясига, қонунларига ҳурмат ҳиссини тарбиялаш, айни пайтда ўзининг фуқаролик ҳуқуқи ва бурчини чуқур англаган ҳолда яшаши, жамият ҳаётида фаол иштирок этиши ва ишлашига кўмаклаштириш;

- ижтимоий адолат мезонларининг ҳар қандай шаклда бузилишига, ўтмишдан мерос иллатлар — порахўрлик, ошпа-оғайнигарчилик, уруғчилик, мансабпарастлик, ичкиликбозлик, гиёҳвандлик, ахлоқсизликка, қонунбузарликларнинг барча кўринишларига қарши жамоатчиликнинг кескин ва муросасиз муносабатини шакллантириш;

- жамиятда диний мутаассиблик ва ақидапарастликнинг барча кўринишларига, юртнинг тинчлиги, софийшталигига раҳна соладиган, ватандошларимизнинг иймон-эътиқоди ва ишончига пуғур етказадиган ҳар қандай ғоя, назария ва тушунчаларга нисбатан аёвсиз курашчанлик руҳи ва вазиятини яратиш;

- мамлакатда яшаётган барча миллатларнинг ўзига хос жиҳатлари ва муштарак мақсадларини ҳисобга олган ҳолда

миллатлараро ўзаро ҳурмат, тотувлик ва ҳамжиҳатликни мустаҳкамлаш;

- фикрлар хилма-хиллиги заминида пайдо бўлган илғор ижтимоий фикрлар, ташаббусларни оммалаштириш;

- халқнинг тарихий анъаналари, хусусиятлари, миллий онг ва турмуш тарзининг ҳаётий тамойилларига асосланган ҳолда демократик жараёнларни чуқурлаштириш, жамоатчиликнинг таъсир кучини жамият ахлоқий-маънавий ҳаётининг мезонига айлантириш;

- экологик тарбияни ижтимоий-сиёсий, маънавий тарбиянинг узвий ва уйғун таркибий қисми даражасига кўтариш.

IV. РЕСПУБЛИКА МАЪНАВИЯТ ВА МАЪРИФАТ КЕНГАШНИНГ ҲУҚУҚЛАРИ

Республика Маънавият ва маърифат Кенгаши Олий ва ўрта махсус таълим, Халқ таълими, Мудофаа ва Ички ишлар ва бошқа вазирликларга қарашли барча ўқув муассасаларида, ҳарбий қисмларда, ҳуқуқни муҳофаза этувчи идораларда, қишлоқлар ва маҳаллалар, корхоналар, уюмларда, барча турдаги давлат, жамоат ва нодавлат ташкилотларида олиб бориладиган маънавий-маърифий ва мафкуравий тарғибот ишларининг йўналишларини белгилайди, мувофиқлаштиради.

V. КЕНГАШНИНГ ТУЗИЛИШИ

1. Республика Маънавият ва маърифат Кенгаши маънавий, маърифий, тарбиявий йўналишда фаолият кўрсатадиган давлат, жамоат ва нодавлат ташкилотлари муассислигида вилоятлар, шаҳар ва туманлар конференцияларида сайланган вакилларнинг Республика конференциясида очиқ овоз бериш йўли билан тузилади.

2. Республика Маънавият ва маърифат Кенгаши таркибига Республика "Маънавият ва маърифат" маркази, Миллий мафкура илмий тарғибот маркази кирди ва бевосита Кенгаш раҳбарлигида ишлайди. Республика "Маънавият ва маърифат" марказининг раҳбари Кенгашнинг масъул котиби ҳисобланади.

3. "Маънавият" нашриёти, "Олтин мерос" жамғармаси, "Тафаккур" ва "Жаҳон адабиёти" журналлари таҳририяти Республика Кенгаши қошидаги ташкилотлардир.

4. Республика "Маънавият ва маърифат" маркази Кенгаш қарорларини жойларда амалга оширадиган ва тарғибот-ташвиқот тадбирларини уюштирадиган ташкилий гуруҳ бўлиб, қуйидаги бешта бўлимдан иборат таркибда фаолият кўрсатади:

- тарғиботчиларни мувофиқлаштириш ташкилий бўлими;
- маънавий-маърифий тарғибот бўлими;
- ижтимоий-иқтисодий тарғибот бўлими;
- ижтимоий-сиёсий, ҳуқуқий тарғибот бўлими;
- молия-бухгалтерия бўлими;

5. Миллий мафкура илмий тарғибот маркази истиқлол мафкураси ва миллий гояннинг дастурий асослари устида иш олиб боради ва кенг жамоатчиликнинг онгига, қалбига етказишнинг замонавий, таъсирчан восита ва шаклларини яратади.

VI. КЕНГАШ БОШҚАРУВИ

1. Республика Маънавият ва маърифат Кенгашининг олий органи конференциядир. Конференция узоғи билан икки йилда бир марта чақирилади. Шунингдек, Республика Кенгашининг қарори ёки унинг таркибига кирувчи тапшкilotлар талаби билан муддатидан олдин ҳам чақирилиши мумкин.

2. Республика Маънавият ва маърифат Кенгаш конференцияси:

- Кенгашнинг иш тартибини белгилайди, раҳбар ва ишчи органларни сайлайди;
- Кенгаш раисини сайлайди;
- Кенгашнинг фаолият Дастури ва Низомини тасдиқлайди, зарур ҳолатда ўзгартиришлар, қўшимчалар ва аниқликлар киритади.

3. Республика Маънавият ва маърифат Кенгаш:

Конференциялар оралиғида Республика Кенгаш юқори раҳбар орган ҳисобланади. Кенгаш икки йил муддатта сайланади. Кенгаш:

- конференциялар оралиғида мамлакат миқёсида олиб бориладиган маънавий, маърифий, сиёсий, ижтимоий-иқтисодий йўналишлардаги тарғибот-ташвиқот ишларини ташкил этади;
- Республика Кенгаш раисининг ўринбосарлари, Кенгаш масъул котибини сайлайди;

- қўйи кенгашлар раҳбарларининг ҳисоботларини тинглайди, улар юзасидан қўпчилик овоз билан қарорлар қабул қилади;

- Кенгашга аъзо давлат, жамоат ва нодавлат ташкилотларининг, қўйи кенгашларнинг шу йўналишдаги фаолиятини мувофиқлаштиради;

- Республика "Маънавият ва маърифат" маркази тавсиясига биноан жамоатчи тарғиботчилар рўйхатини тасдиқлайди, уларни зарур қўлланмалар ва тавсиялар билан таъминлаш ишини ташкил этиш билан боғлиқ масалаларни ҳал этади;

- Республика "Маънавият ва маърифат" маркази, унинг Қорақалпоғистон Республикаси, вилоят, шаҳар ва туман бўлимларининг ишига бевосита раҳбарлик қилади, уларни моддий-маънавий жиҳатдан қўллаб-қувватлайди;

- Республика илмий, маданий ва маърифий марказлари, олимлар, адиблар, зиёлилар билан ҳамкорликда тарғибот-ташвиқот ишларининг стратегиясини белгилайди, уни амалга оширишнинг замонавий ва таъсирчан усулларини тавсия этади;

- йиллик, ярим йиллик ва қисқа муддатта мўлжалланган дастурлар, режаларни белгилайди, тасдиқлайди ва амалга ошириш чораларини кўради;

- оммавий ахборот воситалари билан доимий ҳамкорликда иш олиб боради, мақсад ва вазифаларнинг, ўтказилаётган тадбирлар, илгор тажрибаларнинг телекўрсатувлар, радиоэшиттиришлар, газета ва журналлар орқали мунтазам ёритиб борилишига эришади;

- Кенгаш ўз оммавий ахборот воситаларини таъсис этади ва бошқа оммавий нашрларга ҳам муассислик қилади;

- Кенгаш йиғилиши узоғи билан ҳар икки ойда бир марта ўтказилади.

4. Кенгаш раиси 2 йил муддатга сайланади.

Кенгаш раиси:

- Кенгаш ишига раислик қилади;

- ўринбосарлари, Кенгаш аъзолари ўртасида вазифаларни тақсимлайди, ижро ингизомини таъминлайди;

- Кенгаш таркибидаги ҳамда республикадаги бошқа давлат, жамоат ва нодавлат ташкилотлари билан ҳамкорликни йўлга қўяди;

- Республика "Маънавият ва маърифат" марказининг ишини ташкил этиш, фаолиятининг йўналишини белгилаш, қўйилган вазифаларнинг ўз вақтида амалга оширилишини назорат қилади;

5. Кенгаш раисининг ўринбосарлари 2 йил муддатга сайланади.

Кенгаш раисининг ўринбосарлари Кенгашнинг қарорлари ҳамда раиснинг тошпириқларини бажаради, вазият тақозосига кўра, Кенгаш раисининг ваколатини бажариши мумкин.

6. Кенгаш масъул котиби 2 йил муддатга сайланади.

Кенгашнинг масъул котиби бир вақтнинг ўзида Республика "Маънавият ва маърифат" марказининг раҳбари ҳисобланади ва:

- Кенгаш қарорларини жойларда амалга ошириш ва тарғибот-ташвиқот тadbирларини уюштирувчи тизим — Республика "Маънавият ва маърифат" маркази фаолиятини ташкиллаштиради;

- Марказ бўлимларининг ишларини мувофиқлаштиради;

- давлат, жамоат, нодавлат ташкилотлари, оммавий ахборот воситалари билан ҳамкорликни йўлга қўяди;

- маънавий, маърифий, тарбиявий йўналишлардаги тарғибот ишларининг аҳволи, таъсирчанлиги ва натижасини Марказ бўлимлари орқали таҳлил этиш, Кенгашга тавсиялар тайёрлаш ишига бевосита раҳбарлик қилади;

- Марказнинг молиявий-хўжалик масалалари билан шуғулланади, хўжалик ҳисоби билан қўшимча маблағлар топишни йўлга қўяди;

- жамоатчи тарғиботчиларни танлаш, Кенгаш томонидан белгиланган вазифаларни амалга ошириш жараёнига жалб этиш, қўлланмалар билан таъминлаш, маънавий ва моддий рағбатлантириш масалаларини ҳал этади.

VII. КЕНГАШ АЪЗОЛАРИНИНГ ҲУҚУҚ ВА ВАЗИФАЛАРИ

1. Кенгашга республикада фаолият кўрсатаётган, Низом ва Дастурларда маърифий-маънавий тарбия, тарғибот тadbирларини амалга оширишни ўзларига асосий вазифаларидан бири қилиб белгиланган давлат, жамоат ва нодавлат ташкилотларининг вакиллари, Қорақалпоғистон Республикаси, Тошкент шаҳри ва вилоят кенгашлари раислари 2 йил муддатга сайланадилар.

2. Кенгаш аъзолари:

- Кенгашнинг ишчи органларига сайлаш ва сайланиш;

- қабул қилинадиган қарорлар муҳокамасида иштирок этиш, таклифлар киритиш, тавсиялар бериш ҳуқуқига эга.

3. Кенгаш аъзолари Кенгашнинг Низом ва фаолият Дастури талабларини, қабул қилинган қарорларда белгиланган вазифаларни амалга оширадилар.

VIII. ҚОРАҚАЛПОҒИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ, ВИЛОЯТЛАР ВА ТОШКЕНТ ШАҲРИ КЕНГАШЛАРИ

1. Қорақалпоғистон Республикаси, Тошкент шаҳри ва вилоят кенгашлари (бундан буён — вилоят кенгаши) муассис ташкилотлар ва жамоатчилик вакиллари иштирокидаги конференцияларда очиқ овоз бериш йўли билан тузилади.

2. Вилоят кенгашининг раиси вилоят конференциясида, раис ўринбосари, масъул котиби вилоят кенгашида очиқ овоз бериш йўли билан сайланади.

3. Вилоят кенгаши таркибига Республика "Маънавият ва маърифат" марказининг вилоят бўлими киради. Бўлим раҳбари кенгашнинг масъул котиби ҳисобланади.

4. "Маънавият ва маърифат" марказининг вилоят бўлими кенгаш қарорларини жойларда амалга ошириш ва тарғибот-ташвиқот тадбирларини уюштирувчи ташкилий гуруҳ бўлиб, кўйидаги тўртга йўналишда фаолият кўрсатади:

- тарғиботчиларни мувофиқлаштириш ташкилий гуруҳи;
- маънавий-маърифий, ҳуқуқий тарғибот гуруҳи;
- ижтимоий-сиёсий, иқтисодий тарғибот гуруҳи;
- молия-бухгалтерия гуруҳи.

5. Вилоят кенгаши бевосита Республика Кенгаш раҳбарлигида ва Республика Маънавият ва маърифат Кенгашининг фаолият Дастури ва Низоми асосида фаолият кўрсатади.

IX. ШАҲАР ВА ТУМАН КЕНГАШЛАРИ

1. Шаҳар ва туман кенгашлари (бундан буён — туман кенгаши) муассис ташкилотлар ва жамоатчилик вакиллари иштирокидаги конференцияларда очиқ овоз бериш йўли билан тузилади.

2. Туман кенгашининг раиси туман конференциясида, раис ўринбосари, масъул котиби туман кенгашида очиқ овоз бериш йўли билан сайланади.

3. Туман кенгаши таркибига Республика "Маънавият ва маърифат" марказининг туман бўлими киради. Бўлим раҳбари кенгашнинг масъул котиби ҳисобланади.

4. "Маънавият ва маърифат" марказининг туман бўлими жойларда кенгаш қарорларини амалга оширади, тарғибот - ташвиқот тадбирларини уюштиради ва унинг таркибида тарғиботчиларни мувофиқлаштириш ташкилий гуруҳи фаолият кўрсатади.

5. Туман кенгаши бевосита вилоят кенгаши раҳбарлигида ва Республика Маънавият ва маърифат Кенгашининг фаолият Дастури ва Низоми асосида фаолият кўрсатади.

X. КЕНГАШНИНГ МОЛИЯВИЙ МАБЛАҒЛАРИ

1. "Маънавият ва маърифат" маркази ҳамда Кенгаш қошидаги ташкилотлар Ўзбекистон Республикаси қонунлари доирасида хўжалик ва ишлаб чиқариш фаолияти билан шуғулланиш ҳуқуқига эгадир.

2. Жамоатчи тарғиботчиларнинг сафар харажатлари, маърузалар ҳақи тегишли давлат ва нодавлат ташкилотлари, муассасалар билан тузилган шартнома асосида шакллантирилади.

XI. КЕНГАШНИНГ ТУГАТИЛИШ ТАРТИБИ

1. Республика Маънавият ва маърифат Кенгаши фаолияти конференция қарорига биноан тугатилади.

2. Кенгаш фаолияти суд қарорига биноан ҳам тугатилиши мумкин.

3. Кенгаш фаолияти тугатилганда унинг маблағлари Кенгашнинг асосий мақсад ва вазифалари йўлида сарфланади.

XII КЕНГАШНИНГ ҚАРОРГОҲИ

Республика Маънавият ва маърифат Кенгашининг қароргоҳи Тошкент шаҳри, Мовароуннаҳр кўчаси, 6 - уйда жойлашган.

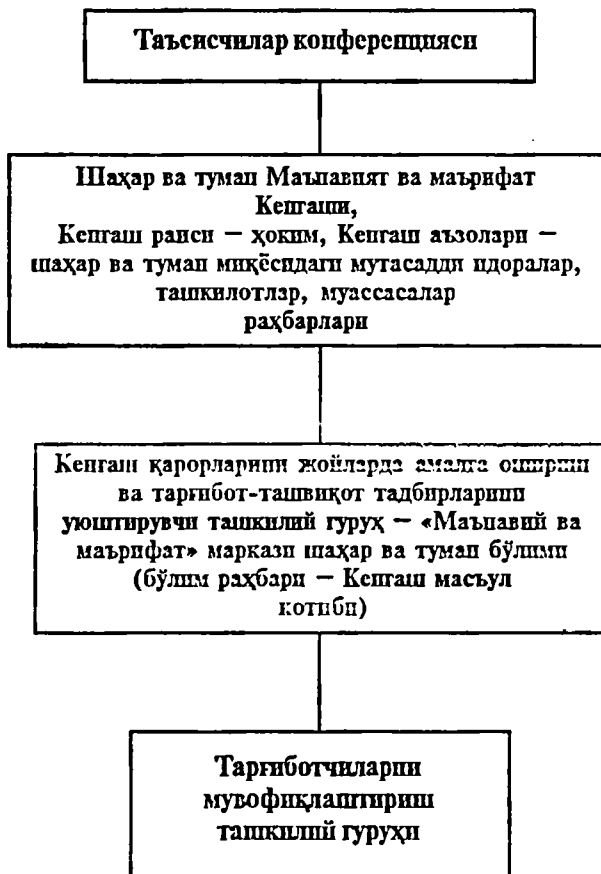
МАЪНАВИЙ-МАЪРИФИЙ ТАРҒИБОТ ИШЛАРИНИ МУВОФИҚЛАШТИРИШ ТИЗИМИ

ВИЛОЯТЛАРДА МАЪНАВИЙ-МАЪРИФИЙ ТАРҒИБОТ ИШЛАРИНИ МУВОФИҚЛАШТИРИШ ТИЗИМИ

**ШАҲАР ВА ТУМАНЛАРДА МАЪНАВИЙ-МАЪРИФИЙ
ТАРҒИБОТ
ИШЛАРИНИ МУВОФИҚЛАШТИРИШ ТИЗИМИ**

**РЕСПУБЛИКА МАЪНАВИЯТ ВА МАЪРИФАТ КЕНГАШИ
ВА РЕСПУБЛИКА "МАЪНАВИЯТ ВА МАЪРИФАТ"
МАРКАЗИНИНГ НАМУНАВИЙ ИШ РЕЖАЛАРИ**

"ТАСДИҚЛАЙМАН"

Ўзбекистон Республикаси Бош вазирининг ўринбосари,
Республика Маънавият ва маърифат Кенгаши Раиси

Намуна

_____ Р. С. ҚОСИМОВ

2004 йил "___" декабрь

**Республика Маънавият ва маърифат Кенгашининг 2005 йилга
мўлжалланган йўналишлари**

РЕЖАСИ

Т/р	Кенгаш йўналиши муҳокамасига қўйилган масалалар	Йўналиш муддати	Маъруза учун масъуллар
1.	а) "Сўхат-саломатлик йили" Давлат дастурининг ижросини таъминлашда Республика Маънавият ва маърифат Кенгашининг вазифалари; б) Қашқадарё вилояти Маънавият ва маърифат Кенгаши фаолияти таҳлили; в) Ички ишлар вазирлигида маънавий-маърифий тарғибот ишларининг таҳлили.	Февраль	Қ. Азизов Ғ. Шодиев М. Раҳимов С. Олимов
2.	а) Жамиятимизга қарши қаратилган турли мафкуравий таҳдидлар ва уларга қарши курашишнинг аҳамияти, тадбирлари, муаммолари; б) Қорақалпоғистон Республикаси Маънавият ва маърифат Кенгаши фаолияти таҳлили; в) Божхона қўмитасида маънавий-маърифий тарғибот ишларининг таҳлили	Апрель	Қ. Азизов А. Азизов У. Хўшнатаров А. Ахмедов
3.	а) Бозор иқтисодиёти шароитида аёл маънавияти; б) Бухоро вилояти Маънавият ва маърифат Кенгаши фаолияти таҳлили; в) Солиқ қўмитасида маънавий-маърифий тарғибот ишларининг таҳлили.	Июнь	Қ. Азизов, С. Имомова С. Олимов Ш. Баротов А. Ахмедов
4.	а) Одамлар оғинда соғлом турмуш тарзи тушулгачини шакллантириш, такомиллаштириш, уларни оммавий спорт турларига кенг жалб этиш муаммолари тўғрисида; б) Самарқанд вилояти Маънавият ва маърифат Кенгаши фаолияти таҳлили; в) "Ўзметсабзобовотхолдинг" компаниясида маънавий-маърифий тарғибот ишларининг таҳлили.	Август	Қ. Азизов З. Гаффорова Ғ. Сулонов А. Ахмедов
5.	а) Ёшлар маънавиятини турли радикал оқимлар таъсиридан муҳофаза қилиш, уларни миллий қадриятларимизга садоқат руҳида тарбиялаш, уларда мустақил фикрлаш ва яшаш кўникмаларини такомиллаштириш муаммолари таҳлили; б) Андижон вилояти Маънавият ва маърифат Кенгаши фаолияти таҳлили; в) Соғлиқни сақлаш вазирлигида маънавий-маърифий тарғибот ишларининг таҳлили.	Октябрь	Ғ. Шодиев А. Нурматов З. Гаффорова С. Олимов

6.	<p>а) Республика Маънавият ва маърифат Кенгашининг 2006 йилги иш режаси лойиҳаси муҳокамаси;</p> <p>б) Сурхондарё вилояти Маънавият ва маърифат Кенгаши фаолияти таҳлили;</p> <p>в) "Ватанпарвар" ташкилотида маънавий-маърифий тарғибот ишларининг таҳлили.</p>	Декабрь	<p>С. Олимов Ф. Шодиев Ж. Чоршиев А. Акмалов</p>
----	--	---------	---

Республика Маънавият ва маърифат
 Кенгаши масъул котиби

Қ. АЪЗАМОВ

"ТАСДИҚЛАЙМАН"

Республика Маънавият ва маърифат Кенгаши
масъул котиби — Республика "Маънавият
ва маърифат" маркази раҳбари

Қ. АЪЗАМОВ

2004 йил " ____ " декабрь

Намуна

**Республика "Маънавият ва маърифат" марказининг 2005 йил
И Ш Р Е Ж А С И**

Т/р	Тадбир номи	Муддати	Масъул таъкилотлар
1.	Президент Ислом Каримов асарлари, Фармон, Фармойиш ва Қарорлари, нутқ ва маърузаларида белгиланган вазифалар, кўрсатмалардан келиб чиққан ҳолда ўзбек миллий давлатчилиги тарихи, унинг тараққиёт босқичлари, илмий-назарий масалаларини, шунингдек, "Миллий истиқлол гоёси: асосий дунёчи ва тамонилар" рисоласи мазмун-моҳияти, Ўзбекистон Республикаси Конституцияси аҳамияти, мустақиллик йилларида эришилган ютуқларини маҳаллалар, қишлоқлар, овуллар, ўқув юрталари, ҳарбий қисмларда тарғиб ва ташвиқ этувчи жамоатчи тарғиботчилар гуруҳларини Қорақалпоғистон Республикаси ва вилоятларга мунтазам равишда жўнатиб туриш	Йил давомида	Республика Маънавият ва маърифат Кенгаши (РММК), Миллий мафкура илмий тарғибот маркази (ММИТМ), "Маърифатлар", "Тарихчилар", "Файласуфлар", жамиятлари, "Қамолот" Ешлар Ижтимоий Ҳаракати (ЕИХ), Езувчилар уюмиси (ЕУ), "Маҳалла", "Соғлом авлод учун", "Нуроний", "Олтин мерос" жамғармалари, Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги (ОУМТВ), Халқ таълими вазирлиги (ХТВ), Маданият ва спорт ишлари вазирлиги (МСИВ), Қорақалпоғистон Республикаси, вилоятлар ва Тошкент шаҳри Маънавият ва маърифат Кенгашлари

2.	Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси қабул қилаётган янги қонунлар, халқ муҳокамаси учун матбуотда эълон қилинаётган қонун лойиҳалари моҳиятини кенг омма ўртасида пзчил тарғиб этиш	Йил давомида	РММК, ОЎМТВ, АДлия вазирлиги (АВ), "Ватанпарвар" ташкилоти (ВТ), ММИТМ
3.	Аҳоли, хусусан, ёшлар ўртасида ватанпарварлик туйғусини кучайтириш, армиямиз мустақиллигимизнинг, тинч ва осойишта ҳаётимизнинг мустаҳкам кафолати эканини тушунтириш, ҳарбий хизматга чақирилувчилар ҳамда аскарлар ўртасида, турли ўқув юрларида шу мақсадларга қаратилган маънавий-маърифий тадбирлар ўтказиш	Йил давомида	РММК, ОЎМТВ, Мудофаа вазирлиги (МВ), ВТ, ММИТМ
4.	Президент Ислам Каримовнинг иккинчи чақириқ Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси ўн тўртинчи сессиясидаги маърузасида белгилаб берилган вазифаларни амалга ошириш бўйича амалий-маърифий тадбирлар мажмуини ўтказиш	Йил давомида	РММК, ММИТМ, Ўзбекистон файласуфлари миллий жамияти, ОЎМТВ
5.	"Сиҳат-саломатлик йили" Давлат дастурида Республика Маънавият ва маърифат Кенгашига юклатилган вазифалар ижросини таъминлаш ва бу борада пзчил мониторинг олиб бориш	Йил давомида	Республика "Маънавият ва маърифат" маркази (РМММ), ММИТМ
6.	Ўзбекистон Республикаси Президентининг Ўзбекистон Республикаси Конституциясининг 12 йиллигига бағишланган тантанада сўзлаган нутқидаги "Сиҳат-саломатлик йили" билан боғлиқ фикрларини, "Сиҳат-саломатлик йили" Давлат дастурини шакллантириш борасидаги ташкилий чора-тадбирлар тўғрисидаги Фармойиши моҳиятини, халқимиз мероси асосида сиҳат-саломатлик ҳамда унинг ҳосиласи бўлган узоқ умр кўриш ҳақидаги	I чорак	РММК, ММИТМ, Марказий банк (МБ), "Экосан" халқаро жамғармаси, Ўзбекистон Миллий кутубхонаси (ЎМК)

	қарашларни таҳлил қилишга бағиш-ланган. "Жондан сени кўп сеवार-мен..." китобини, шунингдек, "Сихат-саломатлик йили" муносабати билан "Шарқ доншмандлари сихат-саломатлик ҳақида", "Сихат-саломатлик йили: мазмун ва моҳият" рисоаларини тайёрлаб, чоп этиш		
7.	Ўзбекистон Республикаси Президентининг "Сихат-саломатлик йили" Давлат дастурини шакллантириш борасидаги ташкилий чоратадбирлар тўғрисида"ги Фармойишида кўзда тутилган атроф-муҳитни муҳофаза қилиш, экология метёрларини татиқ этиш, ҳар бир аҳоли пунктини сифатли ичимлик суви билан таъминлаш, ичимлик суви ресурсларидан тежамли ва оқилона фойдаланишда хўжалик юритувчи субъектлар ҳамда аҳолининг масъулиятини оширишга хизмат қиладиган "Сув қадри" рисоаларини тайёрлаб, чоп этиш	Июль давомида	РММК, ММИТМ, ЎМК
8.	"Маънавият ва маърифат иши", "Маънавият. Маърифат. Мафкура", "Жамиятимизнинг маънавий-маърифий, мафкуравий манзараси", "Кийинги маданияти", "Ёшлар маънавияти" амалий-услубий қўлланмаларини тайёрлаб, чоп этиш	I чорак	РММК, "Тасвирий ойина" уюшмаси, Матбуот ва ахборот агентлиги (МАО), ЁУ, "Маҳалла" жамғармаси, "Маънавият" нашриёти
9.	"Сихат-саломатлик йили" мавзuida плакатлар туркумини тайёрлаб, нашр этиш	Июль давомида	РМММ, Журналистлар уюшмаси (ЖУ), "Ўзтелерадио" компанияси
10.	Матбуотда, радио ва телевиденпеда сихат-саломатликнинг аҳамияти, соғлиқни асраш маданияти, ўртача умр кўриш даражаси юқори бўлган мамлакатлар халқлари ҳамда ўзимизда яшаб, 100 ёшдан ошган кексаларимиз тажрибаларини ўрганиш ва тарғиб этиш	Июль давомида	РММК, ММИТМ, Соғлиқни сақлаш вазирлиги (ССВ) "Ўзтелерадио" компанияси

11.	2005 йилнинг "Сихат-саломатлик йили" деб аталган замирида ётган асл моҳиятини, "Сихат-саломатлик йили" Давлат дастурининг асосий мазмунини, бундан кўзда тутилган туб мақсадларни халқ ўртасида кенг тарғиб-ташвиқ этиш, жойларда турли маънавий-маърифий тадбир, учрашув ва суҳбатлар ўтказиш	Май, ноябрь	РММК, ММИТМ, Фан ва технологиялар маркази (ФТМ)
12.	"Аҳолининг таълим билан қамраб олинмаган қатламлари орасида миллий истиқлол гоёси тарғиби: назария ва амалиёт", "Маънавий, маърифий ва мафкуравий тарғибот ишларини ташкил этиш: ютуқ ва муаммолар" мавзуларида илмий-амалий анжуманлар ўтказиш	Март, ноябрь	РМММ, МСИВ, "Маҳалла", "Нуроний" жамғармалари, Хотин-қизлар қўмитаси (ХҚҚ), "Тасвирий ойини" ИУ
13.	Наврўз ва Конституция кунин байрамлари муносабати билан югуриш бўйича Республика умум-миллий марафонини ташкил қилиб, ғойибларга совринлар топширишни жорий этиш, бу жараённи оммавий ахборот воситалари орқали кенг ёритиш	Май	РММК, ССВ, МСИВ, ХҚҚ, "Ойла" илмий- амалий маркази, "Камолот" ЁИХ, "Маҳалла" жамғармаси
14.	"Жисмоний ва маънавий жиҳатдан энг соғлом оила" Республика кўриктанловини ўтказиш	Апрель	РМММ, ММИТМ, "Ойла" илмий- амалий маркази
15.	"Соғлом турмуш тарзи — узоқ умр кўришининг асосий шарт" мавзусида илмий-амалий семинар ўтказиш, унинг материалларини олдиндан нашр этиш	Июль	РМММ, "Ўзтелерадио" компанияси, мутасадди ташкилот ва муассасалар
16.	Ўзбекистон телевидениесининг "Муносабат" кўрсатуви орқали кунининг долзарб маънавий-маърифий, ижтимоий-сиёсий, ижтимоий-иқтисодий, гоёвий-мафкуравий мавзуларида давра суҳбатлари ўтказиб, эфирга узатиш	Йил давомида	РМММ, "Ўзтелерадио" компанияси

17.	Алишер Навоий таваллудининг 564 йиллиги муносабати билан навоий-хонлик ойлигини уюштириш	Февраль	РМММ ва унинг мннгақавий бўлимлари, ЁУ
18.	Анъанавий "Бобурхонлик" ҳафталигини ўтказиш	Февраль	РМММ, ЁУ, ФА, "Маърифатпарварлар", Бобур номи халқаро жамғарма
19.	Мусо Тошмуҳаммад ўгли Ойбек таваллудининг 100 йиллигига бағишлаб маънавий-маърифий тадбирлар ташкил этиш	Февраль, март	РМММ ва унинг мннгақавий бўлимлари, ОЎМТВ, Ташқи ишлар вазирлиги (ТИВ)
20.	Ўзбекистон Республикасининг БМТга аъзо бўлганига 13 йил тулиши муносабати билан жойларда, хусусан, таълим муассасаларида "Ҳаҳон ва Ўзбекистон" мавзуда маънавий-маърифий анжуманлар ўтказиш	Март	РМММ ва унинг мннгақавий бўлимлари, ХҚҚ
21.	8 Март — Хотин-қизлар кунининг моҳияти, ижтимоий-сиёсий ва маънавий-маърифий аҳамиятини тушуниришга қаратилган тадбирлар ўтказиш	Март	РМММ, "Наврўз", "Маҳалла" ва "Нуроний" жамғармалари, "Ўзтелерадио" компанияси
22.	Наврўз умумхалқ байрамини кенг нишонлаш, унинг тарихий ва замонавий мазмун-моҳиятини тарғиб этишга қаратилган маънавий-маърифий тадбирлар мажмуини амалга ошириш	Март, апрель	РМММ, Тошкент Давлат юридик институти, Темирйиллар тарихи давлат музейи
23.	"Амир Темур даври тамадунинг" мавзуда маънавий-маърифий анжуман ўтказиш, республика бўйлаб Амир Темур ҳаёти ва фаолиятини ўрганиш, тарғиб этишга бағишланган маънавий-маърифий тадбирлар ташкил этиш	II чорак	РММК, "Маънавият" нашриёти

24.	Ўзбек, рус ва инглиз тилларида мустақил Ўзбекистонимизнинг амалдаги байрамлари таҳлилига бағишланган "Байрамларимиз" китобини чоп этиш	Июль давомида	РМММ, ХТВ, "Маҳалла" жамғармаси
25.	Ҳар бир шаҳеда қонунга ҳурмат туйғусини шакллантиришга қаратилган илмий-амалий анжуманлар, семинарлар, учрашувлар, давра суҳбатлари, маърузалар ташкил қилиш	Май	РМММ, "Маҳалла" жамғармаси, Адлия вазирлиги (АВ)
26.	"9 май - Хотира ва қадрлаш кун" байрами муносабати билан турли учрашувлар, давра суҳбатлари, маърузалар, мулоқотлар ўтказиш	Май	РМММ, "Нуроний", "Маҳалла", "Шаҳидлар хотираси" хайрия жамғармалари, "Камолот" ЁИХ
27.	Жойларда халқаро терроризм ва диний экстремизмнинг олдинчи олишга қаратилган маънавий-маърифий тадбирлар уюштириш	Йил давомида	РМММ ва унинг минтақавий бўлимлари, Ўзбекистон мусулмонлари идораси (ЎМИ)
28.	Ўзбекистон Республикаси Давлат герби қабул қилинган куннинг 13 йиллигини кенг нишонлаш	Июнь, июль	РМММ ва унинг минтақавий бўлимлари, "Камолот" ЁИХ
29.	Мустақилликнинг 14 йиллиги муносабати билан республика миқёсида "Мустақиллик ва маънавият" мавзуда давра суҳбатлари, маънавий-маърифий тадбирлар мажмуини ўтказиш	Йил давомида	РММК, Бадний академия (БА), "Камолот" ЁИХ, "Тасвирий ойна" ижодий уюшмаси
30.	"Қатагон қурбонларини хотирлаш кун" муносабати билан жойларда турли маънавий-маърифий тадбирлар мажмуини ташкил этиш	Август	РМММ ва унинг минтақавий бўлимлари, "Шаҳидлар хотираси" хайрия жамғармаси

31.	Ўзбекистон мудофаасига қўмаклашувчи "Ватанпарвар" ташкилоти Марказий Кенгашида ташкил этилган "Миллий мафкура университет" ишнинг давом эттириши	Йил давомида	РММК, ММИТМ, "Ватанпарвар" ташкилоти
32.	"1 Октябрь - Ҳқтувчилар ва мураббийлар кунн" байрами муносабати билан маънавий-маърифий тадбирлар ўтказиши	Сентябрь, октябрь	РММК, ХТВ, ОЎМТВ, "Ўзтелерадио" компанияси
33.	"Давлат тили ҳақида"ги қонун қабул қилинганнинг 16 йиллиги муносабати билан "Тил, миллият, тараққиёт" мавзусида илмий-амалий анжуман, шунингдек, жойларда турли учрашув, суҳбат, давра суҳбати, маъруза ва адабий-мушоира кечалари уюштириши	Октябрь	РМММ, ФА, ЁУ
34.	Ўзбекистон Республикаси Давлат байроғи қабул қилинган куннинг 14 йиллигига бағишланган "Давлатимиз рамзлари - Ватан тимсоллари" мавзусида маънавий-маърифий анжуман ўтказиши	Ноябрь	РМММ, ХТВ, ОЎМТВ, АВ, "Маҳалла" жамғармаси
35.	Вазирлик, қўмита, корпорация, кооператив, банк, корхона, уюшма, муассаса ва ташкилотларда, "Миллий истиқлол госяси: асосий тушунча ва тамойиллар" рисоласи юзасидан ва бошқа долзарб ижтимоий-сиёсий, ҳуқуқий, ижтимоий-иқтисодий, маънавий-маърифий, мафкуравий мавзулар асосида донмиш семинарлар ташкил этиши	Йил давомида	РМММ, ММИТМ, тегишли вазирлик, ташкилот ва муассасалар
36.	Ўзбекистон Республикаси Президентининг "Ўзбекистон Республикаси Конституциясини ўрганишни ташкил этиш тўғрисида"ги Фармойишининг ижросига, шунингдек, Ўзбекистон Республикаси Конституцияси қабул қилинганнинг 13 йиллигини нишонлашга қаратилган маънавий-маърифий тадбирлар мажмуини ўтказиши	Ноябрь, декабрь	РМММ ва унинг мунтақавий бўлиmlари, "Камолот" ЁИХ, "Маҳалла" жамғармаси, ОЎМТВ

37.	Ўзбекистон Республикаси Давлат мадҳияси қабул қиллинган кунининг 13 йиллигини кенг нишонлаш	Декабрь	РМММ ва унинг минтақавий бўлимлари, МСИБ, ЁУ, "Ўзтелерадио" компанияси
38.	Республика "Маънавият ва маърифат" марказининг "Интернет"да очилган махсус сайти орқали Ўзбекистонда маънавий-маърифий низоҳотлар юзасидан амалга оширилган ишларни кенг ёритиш	Йил давомида	РМММ ва унинг минтақавий бўлимлари
39.	Таълим тизими билан қамраб олинмаган аҳоли ўртасида "Миллий истиқлол гоҳиси: асосий тушунча ва тамойиллар" рисоласи юзасидан ва бошқа долзарб мавзулар бўйича мавзулар рўйхати берилган ва муддатлари кўрсатилган ҳолда тузилган махсус режа асосида маънавий-маърифий ҳафталиклар ўтказиш	Ҳар ойда бир ҳафта	РММК, тегишли вазирлик, ташкилот ва муассасалар
40.	Кўпмиллатли турар-жойлар, маҳаллаларда мамлакатимизда амалга оширилаётган миллатлараро муносабатлар ва диний бағрикенглик сиёсатининг маъно-мазмунини очиқ берилган мақсадида суҳбатлар уюштириш	Доимий	РМММ, Республика Байналмилал миллий-маданий маркази, "Маҳалла" жамғармаси, ХҚҚ, "Нуроний" жамғармаси, "Камолот" ЁИХ
41.	Маҳалла оқсоқолларининг диний маърифат ва маънавий-ахлоқий масалалар бўйича маслаҳатчилари ўртасида "Дин ва маънавият", "Ақидалар ва хурофотга қарши курашда аёлларнинг ўрни" ва бошқа мавзуларда суҳбатлар, учрашувлар ташкил этиш	Доимий	РМММ, ХҚҚ, "Маҳалла" жамғармаси, "Оила" илмий амалий маркази, Республика Байналмилал миллий-маданий маркази

<p>42. Республика "Маънавият ва маърифат" маркази қошидаги "Маънавият тарғиботчиси" ўқув курси фаолиятини давом эттириш, кучайтириш, самарадорлигини ошириш, унга мамлакатимиздаги барча вазирлик, қўмита, корпорация, концерн, банк, корхона, уюшма, муассаса ва ташкилотларда маънавий-маърифий ишларга мутасадди ходимлар, шунингдек, Республика "Маънавият ва маърифат" маркази минтақавий бўлимларида меҳнат қилаётган мутахассислар, жамоатчи тарғиботчиларни жалб этиш</p>	<p>Доимий</p>	<p>РМММ ва унинг минтақавий бўлимлари, барча вазирлик, ташкилот ва муассасалар</p>
---	---------------	--

III

МАЪНАВИЯТ ВА МАЪРИФАТ ХОНАЛАРИ (МАСКАНЛАРИ) ҲАМДА УЛАРНИ ТАШКИЛ ЭТИШГА ВА ЖИҲОЗЛАШГА ОИД УСЛУБИЙ ТАВСИЯЛАР

1. Маънавият ва маърифат хоналари ҳамда масканларини қандай помлагап маъқул?

Мустақиллик туфайли сиёсий, ижтимоий-иқтисодий, ҳуқуқий, маънавий-маърифий, мафкуравий соҳаларда муҳим ўзгаришлар рўй берди. Хусусан, олий ўқув юртлари, академик лицейлар ва касб-ҳунар коллежлари, барча вазирликлар, давлат қўмиталари, уюшмалар, корпорациялар, концернлар, компаниялар, бирлашмалар, банклар, муассаса ҳамда ишлаб чиқариш корхоналарида янги бир "Маънавият хоналари", "Маърифат хоналари", "Маънавият маскани", "Маънавият мажмуаси", "Маънавият маркази" ва ҳоказо номлар билан юритилувчи маънавий-маърифий масканлар пайдо бўлмоқда.

Шуни таъкидлаб ўтиш жоизки, ушбу ташкил этилаётган мажмуалар кимнингдир кўрсатмаси ёки буйруғи билан вужудга келаётгани йўқ, аксинча, ҳар бир жамоанинг хоҳиш-истаги, иродаси, интилишлари билан пайдо бўлмоқда. Бу қувонарли ҳол, албатта. Чунки ушбу янгилик мустақиллик йилларида амалга оширилган маънавий-маърифий илоҳотларнинг нәвасиридир. Демак, ҳозирги даврда пайдо бўлаётган бундай масканлар жамиятнинг маънавий эҳтиёжи зарурати, десак, асло янглишмаймиз.

Модомки шундай экан, ташкил бўлаётган бундай масканлар қандай номланиши керак?

Ҳозирча бундай масканларни баъзилар "Маърифат хонаси", яна кимлардир "Маънавият ва маърифат маркази", бошқа бировлар "Маънавият бурчаги", "Маънавият маркази" снгари номлашмоқда. Бизнинг фикримизча, ташкил этилаётган бундай масканларни "марказ" ёки "бурчак" — деб номлаш тўғри эмас.

"Марказ" деганда, авваламбор барчанинг кўз олдида ўз ҳисоб рақами ва низомига эга, Адлия вазирлиги томонидан рўйхатга олинган жамоатчилик ташкилотли гавдаланади. Иккинчидан, "Маънавият бурчаги" деб номлаш ҳам мантқиқан унчалик тўғри эмас. Масалан, мактабларда ташкил қилинаётган хоналарни аксарият жойларда "Маърифат хонаси" деб юритилмоқда. Ахир, мактабнинг ўзи аслида маърифат маскани-ку. Маърифат масканида яна "Маърифат хонаси" ташкил этиш мантқиққа тўғри келадими? Шунинг учун ҳозирги вақтда бундай жойларни ташкил қилишдан аввал унинг вазифаси нимадан иборат

эканлигини яхшилаб аниқлаб олишимиз керак. Ана шу мақсад ва вазифалар моҳиятидан унинг номи ҳам келиб чиқади. Ташкил этилаётган бундай жойларнинг энг асосий мақсади инсонни маънавий баркамол қилиб тарбиялаш экан, уларни "Маънавият маскани" деб атасак, мақсадга мувофиқ бўлади.

2. Ягона андоза керакми?

Олий ўқув юртлари, академик лицейлар, касб-ҳунар коллежлари, ўрта умумтаълим мактаблари ва ишлаб чиқариш корхоналарида ташкил этилаётган "Маънавият маскани" шунчаки хўжақўрсинга ёки кўз-кўз қилиш учун эмас, балки соф маънавий-маърифий ишлар натижаси ўлароқ вужудга келиши керак. Кузатишлар шуни кўрсатмоқдаки, "Маънавият маскани"да фақатгина айрим тadbир ва йиғилишлар ўтказилиб, бошқа пайтлар ёлиб қўйилмоқда. Албатта, "Маънавият маскани"ни бундай ташкил этиш тўғри эмас. Фикримизча, "Маънавият маскани" ҳар бир жамоанинг юзи бўлиши ва жамоанинг ҳар бир аъзоси у ердан маънавий озиқ ола билиши лозим.

"Маънавият маскани"ни ташкил этиш учун бутун мамлакатимизда ягона андоза бўлиши керакми?

"Маънавият маскани"ни ташкил этиш нуқтаи назаридан олиб қараганда, ягона андоза жуда ҳам керак. Лекин мазмуни жиҳатидан ёндашилса ягона андоза бўлиши шарт эмас. Чунки ҳар бир мактаб, академик лицей, касб-ҳунар коллежи ва олий ўқув юрти ёки муассаса ёки ташкилот ўз имконияти, касбий йўналишидан келиб чиқиб мазмунан ранг-баранг "Маънавият масканлари" ташкил этишлари мақсадга мувофиқ.

Шунга қарамасдан, ҳар қандай "Маънавият маскани" умумий талабларга жавоб бериши керак.

3. "Маънавият маскани"ни ташкил этиш учун жой ташлаш

Албатта, ушбу масала ҳар бир жамоанинг ихтиёридаги иш. Аммо кўпгина жамоаларда жой масаласи муаммо бўлиши ҳам мумкин. Шу нуқтаи назардан биз ўз тавсияларимизни беришни маъқул топдик:

1. Олий ўқув юртлари, академик лицей, касб-ҳунар коллежлари ва мактабларда "Маънавият маскани" кутубхонанинг қироатхонаси (ўқув зали) ёки маъруза залларининг бирида

кент ва ёруғ бўлишига алоҳида эътибор бериш керак.

2. Барча вазирликлар, Давлат қўмиталари, уюшмалар, корпорациялар, концернлар, компаниялар, бирлашмалар, банклар, муассасалар ва ишлаб чиқариш корхоналарининг мажлислар залида ташкил этилса, мақсадга мувофиқ бўлади.

4. "Маънавият маскапи"ни жиҳозлаш

"Маънавият масканлари"ни жиҳозлашда, асосан, қуйидагиларга эътибор бериш лозим:

- Ўзбекистон Республикасининг Давлат рамзлари (Байроқ, Герб, Мадҳия) ва уларнинг тўлиқ таснифи;

- сиёсий-ҳуқуқий қадриятларимиз (мамлакатимиз харитаси, Конституциямиз ҳамда миллий валютамизни ифодаловчи лавҳалар);

- маънавий-маърифий ислохотларга оид фармонлар, фармойишлар, Қонунлар ва Қарорлар жамланмаси;

- мустақиллик, маънавий-маърифий ислохотларга оид Президент Ислом Каримовнинг асарлари ҳамда уларнинг қисқача аннотацияси;

- миллий маънавиятимизнинг забардаст бакиллари сиймолари акс эттирилган суратлар ҳамда уларнинг таъсирчан фикрларидан намуналар;

- халқимизнинг маданий мероси, анъаналари, удумлارини акс эттирувчи кўرғазмалар;

- Республика Маънавият ва маърифат Кенгаши нашрлари, "Тафаккур" ва "Жаҳон адабиёти" журналларининг барча сонлари;

- "Маънавият" нашриётида чоп этилган асосий китоблар;

- "Миллий истиқлол ғояси: асосий тушунча ва тамойиллар" рисоласи, шу фан ҳамда "Маънавият асослари", "Одобнома"га доир дарслик ва қўлланмалар, асосий газета ва журналлар таҳламлилари;

- Диний - ахлоқий китоблар, улардаги маънавий камолотга ундовчи фикрлардан намуналар.

Шунингдек, бу ишда ўта муҳим бўлган иккита янгиликни жорий этиш тавсия этилади:

Биринчиси, элшунос олим, тарих фанлари номзоди Билол Аминов томонидан ёзилган "Ҳикмат - ибрат" рисоласида келтирилган "Тилло қушчалар парвози" номли ҳикматлар йўриқномасига биноан "Маънавият маскапи"нинг бир қисмида

деворнинг катта ва кичик сатҳи лойиҳа асосида ишланиб, "Доно бўлай десангиз" ёки "Олим бўлай десангиз" каби сўзлар заруриятга кўра турли тилларда ёзиб қўйилади. Бу катта ёзувлар остига нақшли ҳошияларда ҳикматли сўзлардан 15 - 20 таси чиройли қилиб ёзилади. Ҳошиялар атрофида чиройли қушчалар нарвози, дарахтларда ўтирган ҳолатлари гул ёки дарахтда сайраётган қушлар тасвири берилади.

Остига 8-10 қутича ўрнатилади. Уларга ҳафтада икки ёки уч марта "визитка" шаклидаги турли ҳикматлар ёзилган "тилло қушчалар" макети солиб қўйилади, уларнинг сони кишилар сонига қараб кўпайтирилиши мумкин. Чиройли нақшли "визитка"да 2 тадан ҳикмат ёзилган бўлади. "Тилло қушчалар" номини олган бу "визитка"ларни ўқувчи талаба ёки ходимлар ўз ихтиёрлари билан олишлари ва келгусида давомини сабрсизлик билан кутишлари керак.

Матнлар муассаса, корхона ва ташкилотларнинг маънавият ва маърифат бўлимида тайёрланади ва ксерокс аппаратида кўпайтирилади.

Дастлаб ҳафтада бир марта, кейинчалик икки-уч марта сеанслар ташкил этиш мумкин. Сеансларни катта танаффус вақтида ёки машғулотлардан сўнг ўтказса бўлади. Сеансларда бериладиган маънавий озиқ табиий равишда эҳтиёжга айланиб кетиши ва ёшлар эътиборини тортиши учун "чақирувчи хабар сигналлари"дан фойдаланиш мақсадга мувофиқ. Масалан, сунъий дарахт ёки катта тувакдаги манзарали дарахт ва гулларга, маълум вақтларда улар орасига усталик билан жойлаштирилган товуш чиқарувчи карнайча орқали магнитофондан сайроқи қушлар овози бериб борилади. Буни шундай ташкил этиш керакки, қуш сайраши ўрнига Турғун Алиматов танбурда ижро этган мумтоз куйлардан бериб бориш ҳам мумкин. Бу оний лаҳзаларда кишилар ҳам маданий, ҳам маънавий озиқ олишга ишончимиз комил. Ушбу янгиликни жойларда мутахассислар соддалаштириб ёки жонланттириб ташкил этишлари ҳам мумкин. Масалан, ҳикматларни нафақат "визитка" шаклида, балки, кўргазмали плакатлар ёки техник воситалар ёрдамида ҳам бериш мумкин. Жалб қилиш борасида мумтоз ўзбек куйларидан ҳам фойдаланилса, айни муддао бўлур эди.

Иккинчи янгилик — бу жуда содда, лекин ғоятда масъулиятли иш, миллий маърифат тизимидаги муҳим ўзгаришдир. Халқимизнинг маданий мероси, урф-одатлари, анъаналари ва

Халқимизнинг маданий мероси, урф-одатлари, анъаналари ва қадриятлари туширилган видеожамланма ташкил этилади. "Минг бор эшитгандан, бир бор қўрган афзал", — дейди доно халқимиз.

"Одобнома" ҳамда "Миллий истиқлол ғояси ва маънавият асослари" дарсларида, "Маънавият кун" лари ҳар доим оғзаки баён қилиш услубидан фойдаланавермай, видеожамланма воситасида дарслар ташкил этиш жуда катта самара берган бўлур эди. Тўғри, ушбу янгилик академик лицейлар, касб-хунар коллежлари ва олий ўқув юрларида молиявий маблағ талаб этади. Бундай муаммони ҳомийлар ва ўзига бақувват ишлаб чиқариш корхоналари ёрдамида ҳал этиш мумкин. Маданий мерос, урф-одат, анъана ва қадриятларимизни ифода этувчи видеотасмалар "Маънавият ва маърифат" маркази, "Олтин мерос", "Маҳалла" жамғармаларининг жойлардаги бўлимлари ҳамда туман халқ таълими методистлари билан ҳамкорликда тайёрланса, мақсадга мувофиқ бўлади. "Маънавият маскани"да видеожамланмани ташкил этиш ёш авлоднинг маънавий камолотида замонавийликка мос восита усули бўлар эди.

Умуман, ёшларнинг замонавий дунёқарашини ҳисобга олиб, юқорида келтирилган видеотасмани имкони боринча жорий этиш самара бериши шак-шубҳасиз.

5. "Маънавият маскани"нинг олд қисмини жиҳозлашга оид тавсиялар

"Маънавият маскани"нинг олд қисми энг юқорисида Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримовнинг куйидаги сўзлари ёзилади:

**"Маънавият инсонга опа сун, ота памупас, аждодлар ўнгини
билла бирга сингади"** (Ислом Каримов).

Бундан сўнг:

"Ўзбекистон — келажак буюк давлат!" шиори ёзилади.

Ушбу ёзувларнинг юқоридан чап қисмида Ўзбекистон давлатининг рангли сиёсий харитаси жойлаштирилади.

Хаританинг пастки қисмида куйидагилар ёзилади:

Давлат тузуми — Республика

**Конун чиқарувчи олий органи — Олий Мажлис.
Парламентимиз Сенат ва Қонунчилик палатасидан иборат.**

Давлатни — Президент бошқаради.

Маъмурий ва ҳудудий тузилиши: **Қорақалпоғистон Республикаси, Тошкент шаҳри ва 12 вилоятдан иборат.**

Ҳудуди — 447,7 мпг кв.км. Пойтахти — Тошкент шаҳри.

Хаританинг ёнидан Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислон Каримовнинг портрети ҳамда пастки қисмида қисқача таржимаи ҳоли берилади.

Ҳозирги кунгача мавжуд бўлган "Маънавият маскани"ларида Давлат рамзларини тўғри ўрнатиш ёки жиҳозлаш масалаларида турли хил қарашлар мавжуд эди. Шу сабабли бу йўналишларда ўз тавсияларимизни беришни маъқул топдик.

Оқорида келтирилган давлат рамзлари ва сиёсий харитага тенг ҳажмда китоб тасвири туширилиб, унинг тепа қисмида "Ўзбекистон Республикаси Конституцияси" деб ёзилади. Пастки қисмидан эса "Ўзбекистон — мустақил, демократик республика", "Ўзбекистон Республикаси" ва "Ўзбекистон" деган номлар бир маънони англатади, "Демократия — Ўзбекистон ижтимоий-сиёсий тараққиётининг бош йўли" ва "Бизнинг Конституциямиз якка партиявийлик, синфий иллатлардан холидир",— деб ёзилади.

Давлатчилигимиз тарихининг қайси бир даврини олиб қарамайлик, Ватан тимсоллари азиз ва муқаддас саналган. Ҳар бир даврда ҳам давлат рамзлари, тимсоллари шунчаки сиёсатни амалга ошириш воситаси бўлибгина қолмай, балки жуда катта ижтимоий-маънавий аҳамият ҳам касб этган. Халқимизнинг мустақил ва мустақкам давлат барно этиш гоёси, салоҳияти ва умуминсоний қадриятларга содиқлиги, энг аввало, давлат рамзлари ва тимсолларида ўз ифодасини топган.

Шунинг учун бўлса керак, аждодларимиз ижтимоий-сиёсий, маънавий ҳаётида рамзлар ва тимсолларни жуда эъзозлаган. Халқимиз вакиллари давлат тимсоллари учун, ҳатто, ўз жонларини ҳам фидо этган. Жангу жадалларда байроқнинг қулаши ёки душман қўлига ўтиши мағлубият билан баробар турган. Бу борада тарихимиздан жуда кўп мисоллар келтириш мумкин. Масалан, 1221 йилнинг кузида мўғул босқинчилари олти ойлик қамалдан сўнг Хоразм пойтахти Гурганжга ёпирилиб кирганида, миллатимизнинг буюк қаҳрамонларидан бири Шайх Нажмиддин Кубро шаҳар мудофаасига раҳнамолик қилиб, тенгсиз курашда ўз кўксини душман найзасига қалқон қилади, юрт озодлиги йўлида шаҳид бўлади. Айтишларича, Шайх ўлимни олдидан мўғул яловбардоридан душман байроғини тортиб олиб,

у билан ерга қулайди. Ёвга нисбатан нафрат шу қадар кучли эдики, мўғуллар кейинчалик Шайхнинг жонсиз қўлидан байроқларини тортиб ололмаган ва унинг панжаларини кесиб, ўз байроқларини олган. Шайх Нажмиддин Кубронинг юрт озодлиги йўлидаги бу жасорати қарийб саккиз юз йилдирки, барча авлодларга ибрат бўлиб келмоқда.

Соҳибқирон Амир Темур даврида ҳам давлат байроғи жуда катта аҳамият касб этган. Шу сабабли жангу жадалларда давлат байроғини Амир Темурнинг энг ишонган баҳодир сипоҳийлари қўриқлаган. Амир Темур “Тузуқлар”ида таъкидланишича, душман устидан шижоат ва мардлик кўрсатиб ғалаба қозонган амирлар ва сипоҳийлар Темур давлатининг тимсоллари — туғ, ноғора билан мукофотланган. Бу ҳам Соҳибқирон салтанатида давлат рамзлари нечоғли баланд турганлигидан далолатдир.

Шонли тарихимиздан бунга ўхшаш мисолларни қўшлаб келтириш мумкин.

Хўш, бугунги кунда мустақил давлатимиз рамзлари, хусусан, миллат ғурури бўлган байроғимизга муносабат қандай?

Келажаги буюк давлат барпо этиш ғояси мустақилликимизнинг илк кунларидаёқ қабул қилинган давлатимиз рамзи ва тимсолларида ҳам ўз ифодасини топган. 1991 йилнинг 18 ноябрида қабул қилинган байроғимизда ҳам халқимизнинг хоҳиш-иродаси, ақл-салоҳияти, асрлар давомида сўнмаган ғурури, кайфияти акс этган.

Давлатимиз байроғида ифода этилган янги чиқиб келаётган ярим ой, юлдузлар, мовий, оқ, яшил ранелар ҳамда қизил ҳошия чизиқлар халқимиз ғурури ва келажакка бўлган ишончининг ифодасидир. Мустақилликнинг илк кунлариданоқ байроғимиз халқимизнинг ғурури манбаига айланди. Республикамиз миқёсида ўтказиладиган ижтимоий-сиёсий, маънавий-маърифий тадбирлар Давлат байроғини тантанали суратда кўтариш, мадҳиямизни куйлаш билан бошланади. Халқимизнинг мустақиллик туфайли қаддини тиклаган маънавияти, ғурури 1992 йилнинг 2 мартада БМТга аъзо мамлакатлар сафида Ўзбекистон байроғининг ҳилпираши билан бир неча бор ўстанлиги ҳеч кимга сир эмас.

Давлат байроғининг ҳуқуқий асоси 1991 йил 18 ноябрда қабул қилинган “Ўзбекистон Республикасининг Давлат байроғи тўғрисида”ги Қонун билан мустаҳкамланиб, бу ҳужжатда байроғимизнинг шакл-шамойили, ундан фойдаланишнинг йўл-

болалар боғчалари, мактаблар, академик лицейлар ва касб-хунар коллежларида душанба кунги сабоқлар Давлат байроғининг тантанали суратда кўтарилиши, болаларимизнинг ўнг қўлларини кўксига қўйиб мадҳиямизни куйлашидан бошланиши фарзандларимиз қалбида Ватанга, унинг рамзларига нисбатан муҳаббат ва садоқатнинг пайдо бўлишига олиб келди. Зеро ватанпарварман деган ҳар бир инсон, энг аввало, бебаҳо ижтимоий-сиёсий қадриятларимиз бўлган Давлат рамзларини билиши, хурмат қилиши шарт.

Давлат рамзларига бўлган муносабатларимизни, энг аввало, Давлат рамзлари тўғрисидаги қонунларни ўрганишдан бошлашимиз керак. "Ўзбекистон Республикасининг Давлат байроғи тўғрисида"ги Қонун муқаддас байроғимизни ўрганишда муҳим омил бўлиб хизмат қилади.

Хўш, бугун Давлат рамзлари тўғрисидаги билимларимиз етарлими?

Бу борада, юқорида таъкидлаганимиздек, болалар боғчалари, мактаблар, академик лицейлар, касб-хунар коллежлари, олий ўқув юртиларидаги аҳвол ёмон эмас. Аммо ишлаб чиқариш корхоналари, ташкилот ва муассасаларда Давлат рамзларини ўрнатиш, жиҳозлаш масалаларида бир оз эътиборсизликка йўл қўйилмоқда. Айрим корхона, ташкилот ва муассасаларнинг раҳбар ходимлари иш хоналарида байроқни дастасига ўраб бир бурчакка суяб қўйишларини қандай тушуниш мумкин? Ёки шу корхона, ташкилот, муассасаларнинг мажлислар залларида Давлат рамзлари тўғри ўрнатилганми? Шунингдек, айрим ташкилот, корхона ва муассасаларнинг ҳудудлари деворларида байроқ тасвири чала чизилаётгани ўша ташкилот, корхона, муассасалар мутасаддиларининг Давлат рамзлари тўғрисидаги билимлари ўта саёз эканидан далолат беради.

Улар "Ўзбекистон Республикасининг Давлат байроғи тўғрисида"ги Қонуннинг 10-моддасидаги "Ўзбекистон Республикасининг Давлат байроғи ва унинг тасвири, катта-кичиклигидан қатъи назар, ҳамма вақт ушбу Қонунга илова қилинаётган рангли ва схематик тасвирга аниқ мос бўлиши керак"лигини ҳеч ўқиб кўрганмикинлар?

Шунингдек, Қонунда: Ўзбекистон Республикаси Давлат байроғини давлат ҳокимияти ва бошқарув идоралари, корхоналар, муассасалар ва ташкилотлар биноларида кўтариш чоғида ушбу Қонунда баён этилган талабларга риоя қилиниши

чоғида ушбу Қонунда баён этилган талабларга риоя қилиниши учун масъулият уларнинг раҳбарлари зиммасига, байроқ турар-жой биноларида кўтарилган вақтда эса уларнинг эгалари ёки улардан фойдаланишни ташкил этиш топширилган мансабдор шахслар зиммасига юклатилганлиги (11-модда) ҳақида аниқ ёзиб қўйилган.

Бу билан биз корхона, ташкилот, муассаса раҳбарларини айбламоқчи эмасмиз. Биз қураётган янги жамият кўпроқ тушунтириш ишларини олиб боришни тақозо этади. Худди шу йўналишда Республика "Маънавият ва маърифат" маркази ва унинг ҳудудий бўлиmlари мунтазам тарғибот ишларини йўлга қўйган. Давлат рамзларини амалдаги Қонунлар асосида тўғри ўрнатиш йўналишида ўз тавсияларини бериб бормоқда. Яна бир бор ўз тавсияларимизни баён этамиз:

- биноларнинг пештоқларида байроқни тўғри ўрнатиш, Куёш нури, ёмғир, чанг-тўзондан ранги ўчиб, эскириб қолган байроқ халқимизнинг руҳияти, кайфиятига асло мос келмаслигини ҳисобга олиб, эскирган, ранги ўчган байроқни янгилаб туриш;

- биноларнинг олд томонида (очик майдонда) бошқа давлатларнинг байроқлари билан биргаликда ўрнатишганда Ўзбекистон Республикасининг байроғи (бинонинг олд томонига қараб турганда) ўнг томондан, бошқа давлатларнинг байроқлари чап томондан ўзбек алифбоси асосида ва бир хил баландликда жойлаштирилиши;

- байроқнинг тасвири тушприлаётганда Қонун асосида белгиланган схематик ва рангли тасвирга қатъий амал қилиш;

- байроқнинг рамзий маънолари тарғибида қабул қилинган тасниф асосида тўғри талқин этиш керак.

Буларнинг барчаси кишиларнинг сиёсий-маънавий кайфиятига ижобий таъсир этишини унутмаслигимиз лозим. Давлат рамзлари ва тимсоллари худди она Ватан каби азиз ва муқаддас. Уларни севиб, ардоқлайлик.

Хоналарда ёки биноларнинг ички қисмида Давлат рамзларини ўрнатаётганимизда ҳар доим олд қисмда ўрнатиш мақсадга мувофиқ. Давлат байроғи, герби, мадҳияси билан жиҳозлашда ҳар доим рамзий тасниф билан бирга бериш жуда катта самара берган бўлур эди.

6. "Маънавийт маскапи"нинг ўнг қисмиши жиҳозлашга онд тавсиялар

Юқорида чапдан аждодларимиздан бизгача етиб келган энг қадимий ёзма маънавий меросимиз бўлган "Авесто" ва унинг бугунги кундаги тарбиявий аҳамияти ўз ифодасини топиши керак. Юқорида "Авесто маънавийи зиёси" деб ёзилгандан сўнг 1-жиҳоз остига китоб сурати чизилиб, устига "Авесто" деб ёзилади. Китобнинг пастки қисмида "Авесто"нинг "Ардвисуряшт" деб номланган қисмидан олинган ушбу парча ёзиб қўйилади:

**Меп Парушасеп зурриёди ўшал Зардуштким,
Мудом сабоқ бермоқчинмап.
Иймон биллап фикр айласеп,
Иймон биллап сўз сўйласеп
Ва иймонга амал қилсеп.**

Ундан кейин "Эзгу пият, эзгу сўз, эзгу амал" сўзлари ёки "Авесто"да олдинга сурилган яна бир муҳим маънавий даъватлардан бири — "Опа табиатга меҳр-муҳаббатли бўл, ер, сув, оловни эъозла, яратувчилик меҳнатини улуғла", — сўзлари ёзилса, мақсадга мувофиқ бўлади.

1-жиҳознинг ёнидан эни ва бўйи унга тенг равишда 2-жиҳоз "Туркий қавмлар маънавияти" жой олади. Ушбу рукнда миллий қаҳрамонларимиз Алп Эр Тўнга (Афросиёб), Широқ, Тўмарис, Спитаменларнинг Ватан озодлиги йўлидаги қаҳрамонликларидан лавҳа ва намуналар келтириш мумкин.

Масалан:

**Ёз кўркингга ишонма,
Сувлар уза таяпма,
Ёмошликка отлапма,
Тилдап чиқар эзгу сўз.
(Алп Эр Тўнга жангномасидан.)**

Ёки шу рукннинг ўзида энг қадимги туркий ёзувлар, битиктошлардаги ҳозирги давр учун ибратли бўлган ҳикматлардан намуналар бериш мумкин. Шундан сўнг туркий адабий тилнинг шаклланишига муҳим таъсир кўрсатган буюк алломалар Маҳмуд Қошғарий, Юсуф Хос Ҳожиб, Аҳмад

китоб устига "Девону луғатиг турк", иккинчи китоб устига "Ҳибат ул-ҳақойиқ", учинчи китоб устига "Қутадғу билиг" деб ёзилади ва ушбу асарлардан ҳикматли байтлар келтирилади. Масалан:

Бирн тўғрилиқка таянч — Адолат,
Бирн Давлат эрур, у қутли ғоят.
Учинчи — улуғлик Ақл ҳам Зако,
Тўртинчи — Қапоат эрур бебаҳо.

Юсуф Хос Ҳожиб

Билдиринч буюк бил, уқувин улуғ,
Шу инков улуғлар кининин тўлиқ.

Юсуф Хос Ҳожиб

Маҳмуд Қошғарий, Аҳмад Югнакийларнинг юқорида таъкидланган асарларидан ҳам ҳикмат намуналарини келтириши мумкин.

3-қитъас "Ислоом нури зиёи" деб ёрилганиб, муқаддас "Қуръон" тасвири берилди ва қўлидаги оят ёзиб кўйилди.

"Икраъ ва Роббуқа акрам, аллази аллама бил қалам. Аллама-л-писопа ма лам яълам". ("Ўқи! Сепинг ўта карамли Парвардигоринг қалам воситаси билан таълим берди. Инсонга у билмаган нарсаларни ўргатди"). Ушбу оятнинг пастки қисмида китоб тасвири туширилиб, унинг устига "Ал-жомиъ ас-саҳиҳ" деб ёзилади ва Имом Бухорий ҳазратларининг китобидан қўлидаги ҳадислар келтирилади.

Масалан:

"Кимки илм олган бўлса, пайгамбар алайҳиссаломдан тўлиқ мерос олибди. Кимки илм нестай қадам кўйса, Оллоҳ таоло унга жазаат йўлини осон қилгайдир".

Тагидан буюк муҳаддис олимлар — Имом Бухорий, Имом Термизий ҳамда буюк мутасаввуф шайхлар — Абдуллоҳиқ Ғиждувоний, Аҳмад Яссавий, Нажмиддин Кубро, Баҳоуддин Нақшбанд номлари ёзилиб, "Ватанни севмоқ иймондандир", "Бешиқдан қабргача илм изла" каби ва бошқа ҳадислар "Дилинг Оллоҳда, қўлинг меҳнатда бўлсин" сингари ҳикматлар келтирилса, боболаримиз даъватларини замондошларимизга етказиб, уларда илмга иштиёқ ҳамда буюк аждодларимиздан

етказиб, уларда илмга иштиёқ ҳамда буюк аждодларимиздан фахрланиш туйғусини уйғотган бўламиз.

4-жиҳоз "Қомусий маърифат ёғдуси" деб номланиб, бутун башариятга дахлдор, Ўрта Осиёда яшаб ижод этган буюк алломалар Мусо Хоразмий, Абу Наср Форобий, Аҳмад Фаргоний, Абу Райҳон Беруний, Абу Али ибн Синоларнинг суратлари ҳамда таржимаи ҳоллари берилади.

Ҳар бир аллома суратининг остки қисмида китоб тасвири туширилиб, китобда ҳар бирининг ёзган асарлари рўйхати берилиши мумкин. Бундан ташқари, буюк қомусий олимларимизнинг таъсирчан фикрлари, ҳикматлари, байтлари берилса ёки улар яратган оламшумул ихтиролар саналса ҳам ўқувчилар маънавиятини янада оширади.

5-жиҳоз "Темурийлар даври маънавияти" деб номланиб, диққат бевосита Соҳибқирон Амир Темур шахси, унинг ҳукмронлиги йилларида фан ва маданиятнинг гуллаб-яшнаганлиги, ҳокимиятнинг идора этиш усуллари сингари миллий кадриятларга қаратилиши керак. Бу рукнда Амир Темурнинг портрети ва унинг дастури бўлмиш "Куч — адолатда. Адолат раҳбарингиз ва дастуригиз бўлсин" шиори берилади. Шу рукннинг ўзида Соҳибқирон томонидан бунёд этилган тарихий обидалар ва унга вобаста равишда мустақиллик йиллари қурилган "Темурийлар тарихи Давлат музейи" ҳамда Тошкент, Самарқанд, Шаҳрисабз шаҳарларида ўрнатилган Амир Темурнинг ҳайкалларида бири тасвирланади. Шунингдек, қомусий олим, темурийлар даврининг буюк арбоби Мирзо Улуғбек портрети, унинг қисқача таржимаи ҳоли, ёзган асарлари келтирилади. Буюк шоир, темурийлар даврининг энг забардаст вакилларида бири бўлмиш ҳазрат Алишер Навоийнинг ҳам мўътабар сиймоси, унинг ҳаёти ва ижод йўли, асарларидан намуналар берилади.

Масалан:

Ҳақ йўлида ким сенга бир ҳарф ўқитмиш рашж ила,
Айламак бўлмас адо онинг ҳақин юз гапж ила.

Яна бир темурийзода Заҳрирдин Муҳаммад Бобурнинг ҳам сиймоси, таржимаи ҳоли, ёзган асарларидан намуналар келтириш мумкин.

Булардан ташқари, ушбу рукнда темурийлар даврида жуда ривожланган хаттотлик, миниатюра мусаввирлиги, наққошлик, мусиқа, зардўзлик, кулолчилик санъатидан айрим намуналар

келтирилса, янада яхши бўлади. Айниқса, миниатюра мусаввирлиги мактаб..нинг асосчиси Камолиддин Бехзод сиймоси ва унинг асарларидан намуналар берилса, нур устига нур бўлар эди.

6-жиҳоз "XX аср маънавий инқирози ва ютуқлари" деб номланиб, собиқ шўро тузуми даврида миллий қадриятларимизга нисбатан олиб борилган сиёсат ҳамда унинг маънавий инқирозга олиб келганлиги тўғрисидаги фикрлар ўз ифодасини топиши керак. Хусусан, тил, урф-одатларимиз, анъаналаримиз, қадриятларимиз, миллий маънавий меросимиз топилганлигини ифода этувчи кўргазмалар, лавҳалар ўз ифодасини топса, кўргазма таъсирчанлиги ошади. Шунингдек, миллий истиқлол ғоясини илгари сурган, куйлаган улуғ алломалар, шоир ва ёзувчилар портретлари, уларнинг муътабар асарлари, ҳикматли сўзлари фикрларидан намуналар келтириш мумкин. Масалан, Абдулла Авлоний, Абдулла Қодирий, Маҳмудхўжа Бехбудий, Мунаввар қори, Чўлпон, Фитрат кабиларнинг асарлари, шеърларидан намуналар бериш керак:

"Тарбия бизлар учун ё ҳаёт — ё мамот, ё пажот — ё ҳалокат, ё саодат — ё балоқат масаласидир".

Абдулла Авлоний

"Миллий тилни йўқотмак — миллатнинг руҳини йўқотмақдир"

Абдулла Авлоний

Туркистон — шопимиз, туровчи увшонимиз,

Ватап — бизим жопимиз, фидо ўлсин қонимиз!

Абдулҳалид Чўлпон

7. "Маънавият масканлари"нинг чап қисмини жиҳозлашга оид тавсиялар

Масканинг бу қисми "Мустақиллик ва маънавият" деб номланиб, ушбу рукнда "Маънавият" нашриёти чоп этган кўргазмали плакатлар, мустақилликка эришганимиздан сўнг тикланган урф-одатларимиз, қадриятларимиз ва маънавий меросимизга оид ҳамда умумхалқ байрамларини ифодаловчи лавҳалар, шунингдек буюк алломалар, давлат ва жамоат арбоблари таваллуди тўйларини ўтказиш тўғрисидаги Президент фармонлари, Вазирлар Маҳкамасининг қарорлари, шунингдек, мустақиллик даврида қад кўтарган иншоотлар, маданий-маърифий биноларнинг тасвирлари аксини топиши керак.

Шунингдек, масканнинг ушбу қисмида "Маънавият" нашриётининг нашрлари, газета ва журналлар таҳлавлари, Республика Маънавият ва маърифат Кенгаши муассислигида чоп этилаётган барча нашрлар, хусусан "Тафаккур" ва "Жаҳон адабиёти" журналлари, маънавий таълимга оид дастурлар, дарслик ва қўлланмалар ҳамда "Маънавият маскани"га оид ҳужжатлар жам бўлиши керак.

"Маънавият масканлари"да юритиладиган ҳужжатлар:

- Ўзбекистон Республикаси Президенти ва Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг маънавий-маърифий соҳага оид фармонлари, қарорлари:

ПФ № 842. 23.04.1994 й.

ПФ № 1559. 09.09.1996 й.

ПФ № 2385. 03.09.1999 й.

ВМҚ № 288. 08.06.1994 й.

ВМҚ № 311. 24.07.1998 й.

Ушбу фармонлар, қарорлар асосида ишлаб чиқилган чора-тадбирлар режалари;

Республика Маънавият ва маърифат Кенгаши ҳамда ҳудудий Кенгашлар қарорлари жамланмаси;

- йиллик иш режалари;

- баённомалари;

- келган, чиққан хатлар, ҳужжатлар, кўрсатмалар, фармойишлар;

- ўтказилган тадбирлар, давра суҳбатлари, учрашувларнинг ҳужжатлари;

- ОАВда эълон қилинган тавсиялар, мақолалар ва бошқа материаллар;

- мазкур соҳага оид шартномалар;

- Кенгаш аъзолари, ишчи гуруҳи аъзолари рўйхати;

- тарғиботчилар рўйхати;

- ишлар, вазифалар тақсимоти йўриқномалари;

- Давлат дастурлари ижроси ҳужжатлари;

- маърузалар, ҳисоботлар, ахборотлар жамланмалари;

- таклиф ва мулоҳазаларни қайд этиш дафтари ва ҳоказолар.

**РЕСПУБЛИКА МАЪНАВИЯТ ВА МАЪРИФАТ
КЕНГАШИНИНГ УМУМХАЛҚ БАЙРАМЛАРИ ВА
ТАРИХИЙ САНАЛАРНИ МУНОСИБ НИШОНЛАШ
ТЎҒРИСИДАГИ ТАВСИЯЛАРИ**

УМУМХАЛҚ БАЙРАМЛАРИНИ НИШОНЛАШ ЮЗАСИДАН ТАВСИЯЛАР

1. "Мустақиллик куни" умумхалқ байрамини нишонлаш юзасидан тавсиялар

1 сентябрь — Ўзбекистон давлати, Ўзбекистон халқи учун энг улуғ, энг азиз байрам. Биз мустақилликка шунчаки осонгина эришганимиз йўқ. Мустақил давлат тузиш онларига етиб келганимиз, авваламбор, асрлар давомида буюк истиқдолнинг машаққатли йўлида халқимизнинг асл фарзандлари тинимсиз олиб борган курашлар натижасидир.

Биз мустақилликни миллатларимизнинг гули бўлган не-не асл ўғлонларнинг тўккан муқаддас қони, неча асрлик машаққатли курашлари эвазига қўлга киритдик. Халқимиз ҳеч қачон ўзга юртлардан келган босқинчилар олдида бош эгмаган. Бунинг учун Александр Македонскийга қарши курашган Спитаменни, араб босқинчилари билан олишган Муқаннани, дунёнинг ярмини истило қилган мўғул босқинчиларига қарши сўнги нафасигача жанг қилган Жалолиддин Мангубердини, мўғулларни юртимиздан ҳайдаб чиқариб, дунё халқларини бу зулмдан қутқариб қолган буюк бобоимиз Амир Темурни эслашнинг ўзи кифоя.

Истилочиларга қарши кураш яқин ўтмишда ҳам тўхтамади. Жадидлар ҳам шу йўлда шаҳид кетдилар. Ҳатто, шўролар тузумининг охириги ҳамласи бўлган саксонинчи йиллардаги қатағон пайтида ҳам миллат шаъни учун курашган ватандошларимиз кўп бўлди.

Бугунги куннинг энг муҳим вазифаларидан бири ёш авлодга ўша аждодларимизнинг жасур сиймоларини кўрсатиб бериш, оталар қалбидаги жасорат туйғуларини уларнинг руҳига ҳам сингдиришдан иборат. Зотан, мамлакатнинг қудрати унинг

Мустақиллик ўзбек халқига ўз юртида қадр-қиммати, бўй-бастини, ўз маданияти ва анъаналарини, дину эътиқодини, тили ва маънавиятини қайта тиклаб олишга, миллий гурур ва миллий тафаккур, Ватанга муқаббат туйғуларини камол толтиришга замин тугдирди.

Ислом Каримов

иқтисодий салоҳияти, ҳарбий кучи, аҳолисининг сони билангина ўлчанмайди. Мамлакатнинг қуввати халқининг руҳи, миллатнинг эътиқоддаги собитлиги билан ҳам белгиланади.

Мустақиллик бир кунлик байрам эмас. Йил давомида мамлакатимизда яшовчи барча кишиларга бу байрамнинг мазмун - моҳияти ҳақида таъсирчан усул ва воситалар ёрдамида тарғибот ва ташвиқот ишларини олиб бориш зарур.

Мустақиллик байрамга бағишлаб ўтказиладиган маънавий-маърифий тадбирларнинг асосий тамойиллари қуйидагилардан иборат:

Биринчидан, мустақиллик миллатимизга, халқимизга кимдир томонидан ҳада этилган неъмат эмас. Уни халқимиз ўз эрксевар фарзандларининг қони эвазига қўлга киритганини янада яхшироқ тушунтириб беришимиз даркор. Истиқлол — шубҳасиз, буюк неъмат. Унга барчамиз муносиб бўлишимиз ва уни қўз қорачиғидек асрашимиз, ҳимоя қилишимиз керак.

Иккинчидан, кишилик тарихида ўз истиқлолининг қадрига етмаган халқлар, элатлар ва миллатлар кўп бўлган. Истиқлолни сақлаб қоладмаганлар тарих саҳифаларидан бутунлай ўчиб кетганини, эркини асраб қолган миллатлар эса ишати ва шавкатда тенгсиз юксакликларга кўтарилганини ибратли мисоллар воситасида халқимизга стказишимиз зарур.

Учинчидан, миллий давлатчилигимиз, тараққиёт ва эрк учун курашган фарзандларини халқимиз янада яхшироқ билиши лозим. Улар ҳақида теран мақолалар ёзилиши, китоблар чоп этилиши, кўрсатув ва эшигитиришлар тайёрлалиши муҳим вазифа ҳисобланади. Бундай буюк аجدодларимизни фарзандларимизга яхшироқ танитишнинг янги йўлларини излашимиз керак. Токи ўқитувчи: "Мана, болалар, боболаримиз қандай буюк инсонлар бўлишган!", — деб фахр билан айта олсин.

Тўртинчидан, "Мустақиллик Ватанимизга инмалар берди?", "Халқимиз учун қандай янги имкониятлар очди?" каби саволларнинг жавобини аниқ ва тушунарли кўрсатиб беришимиз даркор. Мустақиллик туфайли мамлакатимизда эришилган беқиёс ютуқларни тарғиб-ташвиқ қилиш шундай воситаларидан биридир. Айни чоғда, биз фақат мустақиллик туфайлигина ўз заминимизга, эркимизга, муқаддас динимизга қайта эга бўлдик. Қолаверса, бизни фақат мустақилликдан кейингига дунё таниди, тўла тан олди.

Бешпичида, "Мустақиллигимизга бугун кимлар ва нималар таҳдид соляпти?" деган саволнинг жавобини ҳам тўла англаб олишимиз керак. Зотан, асосий, кўзга кўринмас хавф ўзимизнинг ичимизда эканини аксарият ҳолларда сезмаймиз. Унинг номи маҳаллийчилик, қариндош-уруғчилик, баъзан бировнинг ютуқларини кўролмаслик каби иллатлардир. Самарқанду Хоразмнинг бетакрор ёдгорликларини, Нурота тоғларида куйлаётган бахшиларни, Сурхоннинг ажиб шаршараларини, Фаргона водийсию Тошкент боғларини, Қорақалпоқ ўланларини Ўзбекистоннинг ҳар бир фуқароси: "Шуларнинг ҳаммаси — бизники!" деб фахр билан айта оладиган даражага етганимиздагина бир бутун ва енгилмас миллат, халқ бўлдик, деб айта оламиз.

Олтинчида, миллий ғурур, миллий ифтихор туйғуларини одамлар қалбига сингдиришнинг янгича йўли ва усулларини, тарғибот механизмини топиш лозим. Куруқ расмиятчилик билан энг эзгу ғояларни ҳам обрўсизлантириб қўйишимиз, қутилган натижага эмас, унинг аксига эга бўлишимиз мумкин.

2. "Ўқитувчилар ва мураббийлар куни"ни (1996 йил 1 октябрь) муносабати билан чора-тадбирларни юзасидан тавсиялар

Ушбу умуммиллий байрам Ўзбекистон Республикаси Президентининг "Маънавият ва маърифат" жамоатчилиги маркази фаолиятини янада такомиллаштириш ва самарадорлигини ошириш тўғрисида"ги 1996 йил 9 сентябрда қабул қилинган 1559-Фармони асосида жорий этилган.

Тадбирга узоқ вақт таълим соҳасида фаолият кўрсатган, ҳозирги кунда кексалик гаштини сураётган ўқитувчи, мураббийлар, мактабни битириб, халқ хўжалигининг турли соҳаларида фаолият юритаётган раҳбарлар, давлат арбоблари, фахрий унвонлар соҳиби бўлган педагоглар, ҳозирги вақтда фаолият кўрсатаётган, шу йили педагогик фаолиятини бошлаётган ёш ўқитувчилар таклиф этилади.

Боланинг
саломати ва саодати
учун яхши тарбия
қилмак — таппи пок
тутмак, ёш вақтида
маслакни тузатмак,
яхши хулқларни
ўргатмак, ёмоп
хулқлардан асраб
ўсдурмакдур.

Абдулла Авлоний

Байрамни нишонлашда қуйидагиларга амал қилиш керак:

1. Барча таълим муассасалари, марказлар, жамоат ташкилотларида, халқ таълими туман бўлими, вилоят бошқармалари, МФЙда йиғилиш ўтказилиб, ўқитувчи ва мураббийлар кунини расман нишонланади.

2. Байрам тадбири ўтказиладиган жойлар устоз ва мураббийларни улуғлайдиган, уларнинг меҳнатини қадрлашга ундайдиган, таълим олаётган ёшларга, таълим ислоҳотига бағишланган, шунингдек, Президентнинг устозлар шаънига билдирган сўзлари ёзилган шиорлар билан жиҳозланади.

3. Мажлис бошида Ўзбекистон Республикаси Давлат мадҳияси янграйди, қатнашчилар, қонунга биноан, тик туриб оммавий тарзда унга жўр бўлади. Тадбир ўтказиладиган зал ёки майдонда Ўзбекистон Республикаси Давлат байроғи кўтарилади.

4. Байрам тадбирини бошлаб бораётган киши шарафли касб эгаларининг меҳнати, ёш авлодни вояга етказишдаги ўрни, мустақиллик даврида ўқитувчи ва мураббийларга муносабат тўғрисида қисқача сўзлаб, кейин махсус тайёрланган нотикқа навбат беради.

5. Нотик 1 октябрь — ўқитувчилар ва мураббийлар кунининг умумхалқ байрами сифатида жорий этилиши тарихига қисқача тўхталади. Мамлакатда ўқитувчи ва мураббийларнинг ўрни, аҳамияти, шарафли касб эгаларининг залворли меҳнати, республикамизда мустақиллик даврларида таълим соҳасида эришилган

Билимга чанқоқ,
пестъодли ёшларни
топиб, уларни Ватан-
га фидойи қилиб
тарбиялаш муқаддас
вазифадир.

Ислом Каримов

ютуқлар, ўқув дарсликларидаги ўзгаришлар ҳақида сўзлаб беради.

6. Тадбирга нафақада бўлган ўқитувчилар, мураббийлар тақлиф қилиниб, ўз ҳаёт йўллари, малакалари билан йиғилганларни таништиради. Тадбирда иштирок этиш имконияти бўлмаган ўқитувчи ва мураббийларнинг ҳолидан хабар олиш ташкил қилинади.

7. 1 октябрь кунини вилоят, туман марказларида ўқитувчилар ва мураббийлар кунини муносабати билан байрам тадбири ташкил қилиниб, фахрий ўқитувчилар, мураббийлар тақлиф этилади. Таълим соҳасида улкан ютуқларга эришган ўқитувчи ва мураббийлар тақдирланади.

8. Тадбир Ўзбекистон Республикаси Президенти Фармонида қайд этилган: "Бу байрамда ўтказиладиган барча тадбирлар ўқитувчилар, мураббийлар, тарбиячилар, умуман, болалар билан ишлашга, уларнинг соғлигини ҳимоялашга, жисмонан ва руҳан соғлом авлодни камол топтиришга ўз ҳаётини бахшида этган инсонларни улуғлашга бағишлансин", - деган тамойилдан келиб чиқиб, мактаб иши, жамоатчилик манфаати, Ватанга муҳаббат, келажак авлод тарбиясига ҳурмат руҳида ўтказилиши зарур.

3. Ўзбекистон Республикаси Конституцияси қабул қилинган кунни (1992 йил 8 декабрь) тантанали тарзда нишонлаш юзасидан тавсиялар

1. Барча таълим муассасаларида, малака ошириш йўналишидаги ўқув курсларида биринчи дара машғулотни бошланиши билан, барча вазирлик, қўмита, корпорация, концерн, уюшма, банк, компания, бирлашма, агентлик, марказлар, жамоат ташкилотлари, муассаса ва корхоналарда 8 декабрдан олдинги иш кунини иш бошланиши билан йиғилиш ўтказилиб, Ўзбекистон Республикаси Конституцияси қабул қилинган кун расман нишонланиши мақсадга мувофиқ.

2. Мажлис бошида Ўзбекистон Республикаси Давлат мадҳияси янграйди, қатнашчилар, қонунга биноан, тик туриб оммавий тарзда унга жўр бўлади.

3. Мажлис раиси қисқача кириш сўзи сўзлаб, Ўзбекистон Республикаси Конституцияси қабул қилинган кунни нишонлаш мақсадида тўпланиганини айтади, махсус тайёргарлик кўрган бир нотиққа сўз беради.

4. Нотиқ Ўзбекистон Республикаси Конституцияси қабул қилиниши тарихига қисқача тўхталди. Конституциянинг моҳиятини, унинг ҳаётимизда амал қилиш тамойиллари, механизмларини тушунтиради. Мажлис иштирокчилари соҳасидан келиб чиққан ҳолда Конституциянинг айрим моддаларини ўқиб, шарҳлаб беради. Илғор давлатлар конституциялари билан қиёслайди.

Конституциянинг устуворлиги – ҳуқуқий давлатнинг асосий принциплари.

Ислам Каримов

Ўзбекистон Республикаси Конституцияси мамлакатни демократик бўлдириш, ривожлантиришнинг ҳуқуқий кафолатлари.

Ислам Каримов

5. Тадбир тантанавор руҳда, одамларнинг сиёсий онгини ўстирадиган, шунингдек, уларда қонунга итоат қилиш ҳиссини уйғотиш руҳида ўтказилиши мақсадга мувофиқдир.

4. 21 март — Наврўз байрамини тапталли тарзда пишоплаш юзасидан тавсиялар

Анъаналар, урф-одатлар, расм-русумлар инсоният тараққиётида муҳим ўрин тутади. Улар ҳаётий зарурат туфайли пайдо бўлган ва халқларнинг турмуш тарзи, руҳияти, маънавий дунёси, орзу-истакларини ифода этиб, жамиятнинг маънавий - ахлоқий ривожланишига катта таъсир қилган. Анъаналар мазмунан ҳар бир миллатни, халқни, элатни эзгуликка, инсонпарварликка,

Ўз халқига, унинг анъаналарига, тили ва маданиятига муҳаббат ва ҳурматни тарбияламасдан туриб, ўз халқини миллатларнинг бутун жаҳон ҳам-жамиятида тенглардан бири сифатида идрок қилувчи ҳаққий инсонни, ўз Ватанининг жонқуярини тарбиялаш мумкин эмас.

Ислом Каримов

таъсирини чорлайди. Улар давр талаби билан ҳам янаёна, ҳам мазмунан янгиланиб боради. Баъзи бир анъаналар ўзининг ижобий таъсирига, умрбоқийлигига кўра маънавий қадрият даражасига кўтарилади.

Шарқ халқларининг ана шундай умрбоқий маънавий қадриятларидан бири — Наврўз. Бу байрам бир неча минг йиллик тарихга эга.

Президент Ислом Каримов таъкидлаганидек, "Наврўз ҳаёт абадийлигининг, табиатнинг устувор қудрати ва чексиз саховатининг, шу билан бирга, неча минг йиллик миллий қиёфамизнинг, урф-одатларимизнинг мангулик ифодаси, тасдиғидир".

Наврўз — жуда қадимий байрам. Унинг қадимий ва навқирон айём эканлигини буюк мутафаккир алимоларимиз ўз асарларида асослаб берган. Дарҳақиқат, Абу Райҳон Берунийнинг "Қадимги халқлардан қолган ёдгорликлар", Умар Ҳайёмнинг "Наврўзнома", Абулқосим Фирдавсийнинг "Шоҳнома", Хожа Али Термизийнинг "Наврўзнома", Алишер Навоийнинг "Тарихи мулуки Ажам" асарлари Наврўз ва унинг пайдо бўлиш тарихи, у билан боғлиқ урф - одатлар, расм - русмлар ҳақида муҳим маълумотларни берувчи қимматли манбалар ҳисобланади.

Наврўз ҳамма даврларда табиат ва жамиятнинг уйғониш,

яшнаш ва яшариш байрами, Янги йил, мучал ва деҳқон меҳнати бошланадиган кун сифатида шоду хуррамлик билан нишонлаб келинган. Халқнинг ахлоқий-маънавий қадриятлари муҷассам бўлган, эзгу ниятлар билан тантана қилинадиган инсонпарварлик, бахт ва баҳор байрами Наврӯз қанча - қанча замон бўҳронларидан омон ўтди. Ватанимиз мустақиллигидан сўнг Наврӯз умухалқ байрами сифатида кенг нишонлана бошлади.

Наврӯз — меҳр-мурувват, инсонпарварлик, инсонларни руҳан бирлаштирувчи байрамдир. Барча замонларда Наврӯз орқали халқнинг маънавий дунёси намойиш этилган, турмуш тарзи, орзу-умидлари, гўзалликка, нафосатга бўлган муносабатлари ифодаланган. Ушбу хосиятли байрамни нишонлашнинг ўзига хос томонлари мавжуд ва улар давр ўтиши билан мазмунан бойиб, такомиллашиб келмоқда.

Наврӯз байрами муносабати билан мамлакатлараро уруш-жанжаллар тўхтатилган, ота-она, қариндош-уруғлар, кексалар, касалмандлар совға-салом билан йўқланган, янги кийимлар кийилган, турли-туман Наврӯз таомлари тайёрланган, уй, ҳовли, кўчалар супурилиб-сидирилган, катта-катта майдонларда сайиллар, ўйин-кулги, аскиябозлик, кўчқор, хўроз уриштириш, кураш, кўпқари ўтказилган, театр намойишлари ташкил этилган. Одамлар бир-бирлариникига меҳмондорчиликка боришган.

Хуллас, Наврӯз байрами миллий умухалқ байрами сифатида жуда катта тайёргарлик ва шоду хуррамлик билан ўтказиб келинган. Унинг мазмунида ким Наврӯзни шоду хуррамлик билан кутиб олса ва ўтказса, келгуси йили Наврӯз келгунча унинг ҳаёти хурсандчиликларга бой бўлади, деган гоё ётади.

Наврӯз — меҳнат байрами. Бу кун деҳқон ер чошиб, экин экиб, деҳқончилик фаолиятини бошлайди.

Наврӯз — меҳр-оқибат, инсонпарварлик байрами. Бу кун марҳумларнинг қабрлари зиёрат қилинади, кекса, ногирон, ёлғиз қариялар, ота-оналар йўқланади, байрам дастурхони ёзилиб, меҳмон кутилиб, кишилар бир-бирларига совға-салом улашиб, ширинликлар ҳадя этишади.

Наврӯз — муҳаббат, севги, садоқат байрами. Бу байрам муносабати билан никоҳ тўйлар ўтказилган, йигит-қизлар бир-бирлари билан аҳду паймон қилишган, гуллар ҳадя этишган. Янги тушган келин кўлидан чой ичиш мақсадида "келин кўрди"га борилган.

Наврӯз — дўстлик, биродарлик байрами. У нафақат Шарқ

ҳалқлари байрами, балки миллати, дини, эътиқодидан қатъи назар, ундан барча манфаатдор бўлади.

Ўзбек — қадим-қадимдан тинчликсевар халқ. У барча даврларда халқлар, миллатларнинг ўзаро тинч-тотув, осойишта, дўст-биродар бўлиб яшашларининг тарафдори бўлиб келган. Шунинг учун ҳам бу байрам бизда умуминсоний қадрият ҳисобланади.

Наврўз ёшларни комил инсон қилиб тарбиялаш воситаси бўлиб, у ўзига хос тарбия мактаби. Наврўз — хотин-қизларга алоҳида кўрк берувчи байрам. Улар байрам муносабати билан қўлларига хина, қошларига ўсма қўяди. Арнимчоқда учипиб, яллалар айтади, гурунги қилади.

Наврўз — тансиҳатлик байрами. Чунки байрам дастурхони, таомлар инсон учун шифо манбаидир.

Наврўз муносабати билан инсонлар бир-бирларига бахт-саодат, соғлиқ-саломатлик, оиласига файзу барақа, эл-юртига тинчлик, осойишталик тилайди, кейинги Наврўз байрамитгача барчанинг соғ-омон етиб боришини, йилнинг тўй-томошаларига бой бўлишини ниёт қилади ва шунга интилиб яшайди.

Айнан шу Наврўз қадриятлари мустaqиллик йилларида қайтадан тикланди, мазмунан бойитилди.

Наврўзни нишонлаш бўйича тавсиялар қуйидагилардан иборат:

1. Наврўз байрами ҳар йили 19 мартдан бошлаб 1 апрелгача нишонланиши мақсадга мувофиқ. Бу байрам аввалдан маҳалла миқёсида нишонланиб келган. Шунинг учун бу байрамни маҳалла миқёсида нишонлаш ўринли.

2. Байрамни нишонлаш учун шаҳар шароитида замонавий усулда қурилган кенг, муҳташам бино ёки спорт саройлари, қишлоқ жойларда эса кенг адирлик танлангани маъқул. Байрам дастурхони тузатилади. Бу дастурхонга одамлар ўз уйларидан пишириб келган баҳорий таомлар, пишпириклар, сумалак ва ҳалим тортилиши мақсадга мувофиқ.

3. Турли хил халқ ўйинлари: кураш, кўпқари, чиллак, шунингдек, замонавий спорт мусобақалари ҳам ташкил қилиниши мумкин. Спортнинг замонавий турларидан футбол, волейбол, шахмат, шашка бўйича мусобақалар уюштириш шулар жумласидан.

4. Халқ ҳаётидан олинган турли театрлашган сахналар намойиш этиш. Бунда лапарлар, фольклор ижодиётидан

намуналар ижро этилиши керак. Бундай саҳналарда Деҳқон бобо образи иштирок этиши мақсадга мувофиқ.

5. Вайрамни нишонлашда оммавийликка эътибор бериш, бева-бечоралар, ногиронлар, қариялар ҳолидан хабар олиш алоҳида аҳамият касб этади.

5. 9 май — “Хотира ва қадрлаш кун”ни нишонлаш юзасидан тавсиялар

“Биз ғалабага шопли ҳисса қўшиб, илсониятни фашизм балосидан халос этиш йўлида жонини қурбон қилган ота-боболаримизнинг муқаддас хотиралари олдида бош эгиб таъзим қиламиз”

Ислом Каримов

Халқимиз қадим-қадимдан ўтган авлодларни муносиб хотирлаб келган. Ўзбекистон Республикаси Президентининг 1999 йил 3 мартдаги Фармонида биноан 9 май “Хотира ва қадрлаш кун” сифатида нишонлангани бундан бунёд бўлди. Шу муносабат билан Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг “Ватан ва халқ озодлиги йўлида қурбон бўлган фидойилар хотирасини абадийлаштириш тўғрисида”ги қарори эълон қилинди.

Аждодларимиз азал-азалдан вафот этган яқинлари, қариндошларини эслаб, қабристонларга боришган, қабрларни тозалаб, атрофига тол, терак, гули райҳонлар эккан, яхши фазилатларни хотирлашган. Ислом кириб келиши билан “Қурбон ҳайити”, “Рамазон ҳайити” арафаларида марҳумлар эсланиб, уларнинг руҳига дуо фотиҳа ўқилган, тонг билан қабристонга борилиб, қариндош-уруғ эсга олинган.

Ўзбекистоннинг 338 нафар шавкатли фарзанди Қажрамон уновнинг сазовор бўлди, 53 жангчи эса ҳар учала даражадаги “Шуҳрат” ордени билан тақдирланди.

Ўзбекистон фронт ҳудудларидан кўчириб келинган 1 миллиондан ортиқ аёллар, кексалар ва етим болаларни ўз бағрига олди.

Уруш қатнашчилари ва фронт ортида фидойилик кўрсатган ҳамюртларимизнинг 111 минг 959 нафари “Ҳасорат”, 171 минг 856 нафари эса “Шуҳрат” медаллари билан тақдирланди.

Узоқ муддат собиқ мустабид тузум даврида бундай маросимлар қоралаб келинди. Истиқлол йилларида улар қайта тикланди. Эндиликда ўтган аждодларимизни хотирлаш ва муътабар замондошларимиз ҳурматини жойига қўйишда "Хотира ва қадрлаш куни"нинг нишонланиши катта аҳамият касб этмоқда.

"Хотира ва қадрлаш куни" ўз моҳияти билан бошқа байрам ва анъаналаримиздан фарқ қилади. У оламдан ўтган аждодларни эслашгина эмас, асрлар мобайнида Ватан учун курашда ҳалок бўлганлар хотирасини ҳурматлаш ҳамдир.

Ҳозир юртимизда "Хотира ва қадрлаш куни"ни нишонлаш борасида талай яхши ишлар қилинмоқда. "Хотира ва қадрлаш куни" аждод-авлодларни бир-бири билан боғлаш, юртдошларимизда меҳр-шафқат, мурувват, ўзлигини англаш, ҳаётнинг қадрига етиш ҳиссини камол топтиришда муҳим аҳамият касб этаверали.

Иккинчи жаҳон уруши-
да Ўзбекистонда 1 мил-
лион 433 минг 230 нафар
одам шайроқ эди.

604 минг 52 нафар
ҳамюртимиз уруш май-
донларида ногирон бў-
либ қайтди, 450 мингдан
ортиқ етганлошимиз эса
қонли жангларда қаҳ-
рамонларга ҳалок бўлди.

Аждодларимиз хотирасини эъзозлаш борасидаги ана шундай олийжаноб ишларга Президентимиз Ислам Каримов раҳбарлигидаги Тошкент шаҳри марказида барпо қилинган "Хотира майдони", Бўзсув канали бўйида бунёд этилган "Шаҳидлар хотираси" ёдгорлик мажмуи яққол мисол бўла олади.

Ҳар бир хонадон, маҳалла, туман, вилоятда ҳурмат-эъзозга муносиб кишилар кўп ўтган. Баъзиларини кейинги авлод эсламайди, билмайди. Бинобарин, фақат машҳурларни эмас, номсиз-нишонсиз кетган оддий кишиларнинг ҳам номини тиклаш ҳозирги даврда ҳар бир мактаб, маҳалланинг вазифасидир. Шунингдек, машғум урушда ҳалок бўлган боболаримиз ва оталаримиз, урушдан омон қайтган ва кундан-кун сийраклашиб бораётган фахрийларнинг, мамлакат ичкарисида меҳнат қилган табаррук қарияларимизнинг ҳолида хабар олиб туриш ёш авлод зиммасидаги фарз ва қарзидир. Токи, Хотира ва қадрлаш куни бу аждод-авлодларнинг ўзаро боғлиқлик риштасини мустаҳкамлайдиган анъанавий қадриятимизга айлансин.

Бу байрамни қўйидаги тарзда нишонлаган маъқул:

1. "Хотира ва қадрлаш куни" ҳам маҳалла, барча вазирликлар, Давлат қўмиталари, уюшмалар, корпорациялар, концертлар, компаниялар, бирлашмалар, банклар миқёсида нишонланиши

керак. Маҳалла гузарларида уруш ва меҳнат фахрийлари учун мос келадиган концерт дастури ва бадий-адабий кечалар ташкил этиш лозим.

2. Маҳалла ҳудудидаги ўқув масканларида ёки маҳалла гузарларида уруш ва меҳнат фахрийлари ҳамда ёшлар ўртасида учрашувлар, давра суҳбатлари уюштирилиши зарур.

3. Маҳалла фуқаролар йиғинлари фаоллари иштирокида маҳалла ҳудудидаги ногиронлар, ёлғиз қариялар ҳолидан хабар олинишини ташкил этиш керак.

4. Маҳалла ёшларининг хотира хиёбонларига зиёратларини уюштириш мақсадга мувофиқ.

ТАРИХИЙ САНАЛАРНИ НИШОНЛАШ ЮЗАСИДАН ТАВСИЯЛАР

1. 14 январь — "Ватан ҳимоячилари куни"ни (1992 йил) таънавали тарзда нишонлаш юзасидан тавсиялар

1992 йил 14 январида мамлакатимиз ҳудудидаги ҳарбий қисм ва бўлинмалар давлатимиз тасарруфига ўтказилган эди. Ўзбекистон Республикасининг 1993 йил 29 декабридаги қонунига биноан, 14 январь юртимизда Ватан ҳимоячилари куни деб эълон қилинди. Айнан шу кундан бошлаб мамлакатимизда ҳарбий хизматчилар, армия сафларида ўз хизмат бурчини ўтаб қайтган кишилар ва эртага ҳарбий хизматга борадиган бутун мамлакатимиз аҳолиси ўртаеида катта шодиёна сифатида нишонланиб келмоқда.

Ватанимиз истиқ-
лоқини янада мус-
таҳкамлаш, уни ҳи-
моя қилиш, юртимиз
шаъни-шавкати
юксалтириш, адолат,
инсоф ва дидеат
ҳукмрон бўлган эр-
кин жаҳият, меҳнат-
каш халқимизга
муносиб фазовон
ҳаёт қуриш бизнинг
инсоний ва фуқаро-
лик бурчимиздир.
Ислам Қаримов

Аммо ҳамон бу қутлуғ сана мазмун-моҳиятини тушунмай, шунчаки оддий бир кун сифатида ёки 23 феврални, яъни собиқ совет армияси ташкил топган кунни байрам сифатида эслаб, нишонлаб турувчилар ҳам мавжуд. Бундай кимсалар ва ташкилотлар миллий армиямиз ташкил топган санани ва армиямизнинг бутунги кундаги салоҳиятини тўлиқ тушуниб етган эмаслар ва мана шу тушунмовчилик таъсирида ҳамон ўзгалар байрамларини нишонлаб келмоқдалар.

Бунинг бошқа сабаблари ҳам бор. Президент Ислон Каримов "Миллий армиямиз — мустақиллигимизнинг, тинч ва осойишта ҳаётимизнинг мустаҳкам кафолатидир" рисоласида шундай ёзади: "Кўпчилик ёши улур одамлар эсласа керак, шўро даврида мамлакатдаги барча эркакларнинг махсус байрами сифатида нишонланадиган бу кун 8 март — Хотин-қизлар байрамига гўё жавоб тариқасида таъсис этилгандек таассурот қолдира эди. Бу кун худдики одамларнинг ҳаёт-мамотини ҳал қиладиган ўта муҳим воқеа сифатида талқин этилар, совет мафкурачилари томонидан "Тарих саҳифаларига зарҳал ҳарфлар билан ёзиладиган унутилмас сана" деб таърифланар эди... Шўро давридаги барча байрамларнинг маъноси шу империя қўл остидаги ҳамма халқларни, шу жумладан, ўзбек халқини ҳам совет халқининг ажралмас бир қисми деб кўрсатишга, шундай тадбирлар орқали иттифоқдаги республикаларда яшаётган миллатларнинг гўёки бирлигини, уларнинг марказга бўйсунуши ва садоқатини намойиш этишга қаратилган эди".

14 январь — Ватан ҳимоячилари кунини тарихий сана сифатида мамлакатимизда кенг нишонлаш бўйича Республика Маънавият ва маърифат Кенгашининг тавсиялари:

- Мустақиллик йилларида жорий этилган байрамларнинг мазмуни-моҳиятини кенг халқ оммаси орасида тарғиб ва ташвиқ этиш.

- Оммавий ахборот воситалари ходимлари, маънавият ва маърифат фидойиларининг Ватан ҳимоячилари кунини эркин ва озод халқнинг янги, муқаддас байрами эканини таъсирчан воситалар орқали тарғиб-ташвиқ этишга эришиш.

- Куролли кучларимизнинг тамал тошини қўйган инсонлар, Ватан озодлиги ва миллий мустақиллик учун жон фидо этган ватанпарварлар, чегараларимиз дахлсизлигини ҳимоя қилишда иштирак этган миллий қаҳрамонларимиз тўғрисида оммабоп рисолалар, буклетлар, мақолалар чоп этиш, матбуот нашрлари, радио ва телевидениеда руқилар ташкил этиш.

- "Куролли кучларимиз — мустақиллигимиз кафолати" мавзуида кўрғазмани (аудио, видео, кино ва фото маҳсулотлар, плакатлар, тасвирий санъат намуналаридан унутилган фойдаланган ҳолда) тарғибот ишларини ташкил этиш.

- Одамлар онг-тафаккурини совет байрамларининг инерцияси таъсиридан муҳофаза қилиш чора-тадбирларини кўриш.

2. Ўзбекистон Республикаси Давлат герби қабул қилинган кунни (1992 йил 2 июль) муносиб нишонлаш тўғрисида тавсиялар

1. Йилнинг 2 июли куни эрталаб ўқув ишлари давом этаётган (таътил бошланмаган) барча таълим муассасаларида, болалар оромгоҳларида, малака ошириш йўналишидаги ўқув курсларида биринчи дарс машғулотини бошланиши билан, барча вазирлик, қўмита, корпорация, концерн, уюшма, банк, компания, бирлашма, агентлик, марказлар, жамоат ташкилотлари, ҳар

Биз — озод Ўзбекистон фуқаролари учун мустақилликнинг муқаддас рамзлари — Давлат герби, Давлат байроғи, Давлат мадҳияси азиздир.

Ислом Каримов

қандай муассаса ва корхонада йиғилиш ўтказилиб, Давлат герби қабул қилинган кун расман нишонланади.

2. Мажлис бошида Ўзбекистон Республикаси Давлат мадҳияси янграйди, қатнашчилар, қонунга биноан, тик туриб оммавий тарзда унга жўр бўлади.

3. Мажлис очилади, Давлат герби қабул қилинган кунни нишонлаш мақсадида тўвланилгани айтилади, махсус тайёргарлик кўрилган нотикқа сўз берилади.

4. Нотик Давлат герби қабул қилиниши тарихига қисқача тўхталади, Ўзбекистон Республикасининг 1992 йил 2 июлда қабул қилинган "Ўзбекистон Республикасининг Давлат герби тўғрисида"ги қонуни моҳиятини тушунтиради, унинг муҳим моддаларини ўқиб, шарҳлаб беради.

5. Тадбир ўтказилаётган зал ё майдонда, албатта, Давлат гербининг тасвири бўлиши шарт. Тушунтиришлар бевосита герб мисолида — кўргазмали асосда олиб борилиши лозим.

6. Тадбирни ўтказишда Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси ҳамда Республика "Маънавият ва маърифат" марказида тайёрланиб, 2002 йил "Маънавият" нашриётида чоп этилган С. Олим, Ш. Жумаевнинг "Давлатимиз рамзлари" рисоласидан фойдаланиш тавсия этилади.

7. Тадбир "Ўзбекистон Республикаси Давлат герби тўғрисида"ги қонуннинг 8-моддасида қайд этилган: "Ўзбекистон Республикаси фуқаролари, шунингдек, Ўзбекистонда турган

шахслар Ўзбекистон Республикасининг Давлат гербини ҳурмат қилишлари шарт” деган тамойилга амал қилган ҳолда, одамларнинг сиёсий онгини ўстирадиган, уларда Ватанга муҳаббат туйғуларини жўш урдирадиган оҳангда ўтказилиши зарур.

3. “Давлат тили ҳақида”ги қонун қабул қилинган кунни (1989 йил 21 октябрь) нишонлаш юзасидан тавсиялар

1. Барча вазирликлар, давлат қўмиталари, уюшмалар, корпорациялар, концернлар, бирлашмалар, банклар ва ишлаб чиқариш корхоналари “Давлат тили

Тилга эътибор – элга эътибор.

Алишер Навоий

ҳақида”ги қонун қабул қилинган кунни нишонлашни 21 октябрдан олдинроқ бошлаш керак. Бу кунни нишонлаш камидан ўн кун мобайнида жойларда турли маънавий-маърифий тадбирлар мажмуи тарзида амалга оширилиши мақсадга мувофиқ бўлур эди.

2. Бу тадбирларда “Давлат тили ҳақида”ги қонуннинг қабул қилиниши жараёни, унинг амалда мамлакат мустақиллиги сари ташланган муҳим ва жиддий қадам экани ёритилиши, ўтган йиллардаги тажрибалар умумлаштирилиши, қонун қабул қилинганидан буён, хусусан, мустақиллик йилларида давлат тилининг мавқеи ниҳоят даражада ошгани, бу тилда давлат сиёсати олиб борилаётгани кўплаб ёрқин мисоллар билан тушунтириб берилади.

3. “Давлат тили ҳақида”ги қонуннинг амалда фақат ўзбек тилининг эмас, мамлакатимизда яшаётган бошқа миллат ва элатлар тилларининг эмин-эркин ривожланиши учун йўл очганини алоҳида таъкидлаш шарт. Масалан, ҳозирги пайтда Ўзбекистонда ўзбек ва қорақалпоқ тилларидан ташқари, рус, қozoқ, тожик, қирғиз ва туркман тилларида таълим берадиган мактаблар ишлаб турибди ва уларга дарсликлар ҳам мамлакатимизнинг ўзида чиқариляпти. Рус, тожик ва қozoқ тилларида газеталар ҳам чоп этилади. Рус тожик, қozoқ, қрим-татар, уйғур тилларида радиоэшиттириш ва телекўрсатувлар олиб борилади. Мамлакатимизда Байналмилал маданият маркази ишлаб турибди. Унга бир неча миллий маданий марказлар

уюшган. Бу марказлар атрофида бириккан миллат ва элатлар ўз миллий маданиятлари ривож учун ҳаракат қилиб келяпти, улар ўз тилларида байрамлар, турли тадбирлар, тўй-тантаналар ўтказди, ўз тилларида қўшиқлар куйлайди.

4. Жойларда давлат тилига муносабат, бу борадаги муаммолар, саводхонликни оширишга хизмат қиладиган саъй-ҳаракатларнинг самараси ва аҳамияти ҳақида сўзлаш керак.

5. 1995 йил декабрида "Давлат тили ҳақида"ги қонунга ўзгартириш ва қўшимчалар киритилди. Бунинг зарурати ва аҳамиятини тушунтириш лозим. Лотин ёзувига асосланган янги алифбомизнинг устунлик ва фазилатларини, ўзига хос жиҳатларини ёритиш, янги алифбони ўрганиш билан боғлиқ муаммоларни изчил таҳлил қилиб, одамларда уни тезроқ ўрганишга иштиёқ уйғотиш зарур (услубий материал сифатида С. Олимнинг "Ўзбекистон адабиёти ва санъати", "Моҳият" газеталарининг 2001 йил 21 октябрь саналарида босилган. "Биз нега лотинга ўтяпмиз?" мақоласидан фойдаланиш мумкин).

6. Бу байрамни нишонлаш тадбирларида тилимиз усталари — қалам аҳли, актёрлар, қизиқчилар, ҳофизлар, ўзбек тили ва адабиёти муаллимлари ва бошқаларнинг фаол иштирокига эришиш шарт.

7. Давлат тили муҳокамасига бағишланган тадбирларда турли корхона ва ташкилотлар мутасаддиларининг ишхонада давлат тилини жорий этиш, бу билан боғлиқ муаммоларни ечиш бўйича тўплаган тажрибаларидан сўзлаб бериши фойдадан холи эмас.

8. Тадбирларда ўзбек тилида яратилган энг сара асарларнинг ифодали ижроси, саҳна кўринишлари, чиройли қўшиқлар куйланишига эришиш керак.

9. Тадбир таҳлилга бой тарзда, давлат тилига меҳр уйғотадиган даражада ўтиб, қатнашчиларда ўзбек тилини ўрганишга иштиёқни кучайтиришга хизмат қилиши зарур.

4. Ўзбекистон Республикаси Давлат байроғи қабул қилинган кунни (1991 йил 18 ноябрь) таътил тариқда нишонлаш юзасидан тавсиялар

Давлат рамзлари қабул қилинган кунларни оммавий равишда нишонлашимиз керак.

Давлатимиз байроғи қабул қилинган кунни тантанали, оммавий тариқда нишонлаш юзасидан тавсияларимиз:

1. Йилнинг 18 ноябри кунни эрталаб барча таълим муассасаларида, малака ошириш йўналишидаги ўқув курсларида биринчи дарс машғулотни бошланишида, барча вазирлик, кўмита, корпорация, концерн, уюшма, банк, компания, бирданди, агентлик, марказлар, жамоат ташкилотлари, ҳар қандай муассаса ва корхонада иш бошланиши билан йиғилиш ўтказилади, Давлат байроғи қабул қилинган кунни тантанали нишонлашда оммавийликка алоҳида эътибор беришимиз лозим.

2. Тадбир бошида Ўзбекистон Республикаси Давлат мадҳиясини янтрайди, қатнашчилар қонунга биноан, тик туриб оммавий тариқда унга жўр бўлади.

3. Тадбир бошловчиси қисқача кириш сўзи сўзлаб, Давлат байроғи қабул қилинган кунни нишонлаш мақсадида тўпланилганини айтади, махсус тайёргарлик кўрган нотикқа сўз беради.

4. Нотик Давлат байроғи қабул қилиниши тарихига қисқача тўхталади, Ўзбекистон Республикасининг 1991 йил 18 ноябрда қабул қилинган Давлат байроғи тўғрисидаги қонун моҳиятини тушунтиради, унинг муҳим моддаларини ўқиб, шарҳлаб беради.

5. Тадбир ўтказилаётган зал ёки майдонда, албатта, Давлат байроғи бўлиши шарт. Тушунтиришлар бевоёита байроқ мисолида — кўргазмали асосда олиб борилиши лозим.

6. Тадбирни ўтказишда Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Фан, таълим, маданият ва спорт масалалари кўмитаси

Давлатимиз рамзлари — байроқ, тамга, мадҳия Ўзбекистон халқларининг шон-шарафи, гурури, тарихий хотираси ва нитилишларини ўзинда мужассамлаштиради. Мана шу рамзларни эъзозлаш — ўзининг қадр-қиммати, ўз мамлакатига ва шахсан ўзинга бўлган нишончини мустақилликни демасқидир. Ўз мамлакатни билан фахрланадиган инсон жуда кўп нарсаларга қодирдир. Бу эса оиланинг ҳам, ўз Ватанининг ҳам шон-шувуратини оширади.

Икром Каримов

ҳамда Республика "Маънавият ва маърифат" марказида тайёрланиб, 2002 йили "Маънавият" нашриётида чоп этилган С. Олим, Ш. Жумаевнинг "Давлатимиз рамзлари" рисоласидан фойдаланиш тавсия этилади.

7. Тадбир "Ўзбекистон Республикаси Давлат байроғи тўғрисида"ги қонуннинг 13-моддасида қайд этилган "Ўзбекистон Республикасининг фуқаролари, шунингдек, Ўзбекистонда турган бошқа шахслар Ўзбекистон Республикасининг Давлат байроғини ҳурмат қилишлари шарт", — деган тамойилга амал қилган ҳолда, одамларнинг сиёсий онгини ўстирадиган, уларда Ватанга муҳаббат туйғуларини жўш урдирадиган оҳангда ўтказилиши зарур.

Давлат байроғини амалдаги қонунлар асосида тўғри ўрнатиш йўлида тавсияларимиз қуйидагилардан иборат:

- биноларнинг пештоқларида байроқни тўғри ўрнатиш, Куёш нури, ёмғир, чанг-тўзондан ранги ўчиб, эскириб қолган байроқ халқимизнинг руҳияти, кайфиятига мос келмаслигини ҳисобга олиб, қўп ишлатилган байроқни янгилаб туриш;

- хизмат хоналарда (кабинетларда) ўрнатилаётганда махсус мослама тагликда раҳбарнинг чап томонидан тик ҳолда туришига эришиш;

- биноларнинг асосий кириш жойларида кўтарилганда байроқнинг дастасини бинонинг олд томонига нисбатан кўпи билан 45 градусли бурчак ҳосил қиладиган даражада кўтариш;

- очиқ майдонда ўрнатилаётган байроқнинг матоси ердан камида 2,5 метр баландликда бўлишига эришиш;

- биноларнинг олд томонида (очиқ майдонда) бошқа давлатларнинг байроқлари билан ўрнатишганда, Ўзбекистон Республикасининг байроғини (бинонинг олд томонига қараб турганда) ўнг томондан алоҳида, бошқа давлатларнинг байроқини чап томондан янги ўзбек алифбосидаги тартиб асосида, бир хил баландликда жойлаштириш;

- байроқнинг тасвири туширилаётганда ёки чизилаётганда қонунда белгиланган схематик ва рангли тасвирга қатъий амал қилиш;

- байроқ ёки рамз ва тимсоллар таснифи тарғибида, қабул қилинган тасниф асосида тўғри талқин этиш;

- хоналар, синф хоналари, аудиториялар, мажлис заллари, "Маънавият маскани"да Давлат рамзлари ҳамшиша олд томонда ўрнатилиши мақсадга мувофиқ.

5. Ўзбекистон Республикаси Давлат мадҳияси қабул қилинган кунни (1992 йил 10 декабрь) таптавали тарзда нишонлаш юзасидан тавсиялар

Йилнинг 10 декабрь куни эрталаб барча таълим муассасаларида, малака ошириш йўналишидаги ўқув курсларида биринчи дарс машғулотни бошланиши билан, барча вазирлик, қўмита, корпорация, концерн, уюшма, банк, компания, бирлашма, агентлик, марказлар, жамоат ташкилотлари, муассаса ва корхонада иш бошланиши билан йиғилиш ўтказилиб, Давлат мадҳияси қабул қилинган кун расман нишонланиши мақсадга мувофиқ.

2. Мажлис бошида Ўзбекистон Республикаси Давлат мадҳияси янграйди, қатнашчилар, қонунига биноан, тик туриб оммавий тарзда унга жўр бўлади.

3. Мажлис рани қисқача кириш сўзи сўзлаб, Давлат мадҳияси қабул қилинган кунни нишонлаш мақсадида тўпланилганини айтади, махсус тайёргарлик кўрган нотикқа сўз беради.

4. Нотик Давлат мадҳияси қабул қилиниши тарихига қисқача тўқилади. 1992 йил 9 декабрда қабул қилинган "Ўзбекистон Республикасининг Давлат мадҳияси тўғрисида"ги қонуни моҳиятини тушунтиради, унинг муҳим-муҳим моддаларини ўқиб, шарҳлаб беради, мадҳия муаллифлари ҳақида тўлиқ маълумот беради, мадҳия матнини мисрама-мисра таҳвил этади (Нотик учун намунавий нутқ матни — Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Фан, таълим, маданият ва спорт масалалари қўмитаси ҳамда Республика "Маънавият ва маърифат" марказида тайёрланиб, 2002 йили "Маънавият" нашриётида чоп этилган С. Олим, Ш. Жумаевнинг "Давлатимиз рамзлари" рисоласидаги давлатимиз мадҳияси таҳвил этилган бобда ўз акеини топган).

5. Тадбир ўтказилаётган зал ё майдонда, албатта, Давлат мадҳиясининг плакатдаги матни бўлиши шарт. Тушунтиришлар бевосита мадҳия матни мисолида — кўргазмални асосда олиб борилиши лозим.

6. Тадбир тантанавор руҳда, одамларнинг сиёсий онгини ўстирадиган, улар қалбида Ватанга муҳаббат туйғуларини жўш урдирадиган оҳангда ўтказилиши зарур.

**РЕСПУБЛИКА "МАЪНАВИЯТ ВА МАЪРИФАТ"
МАРКАЗИНИНГ ҚОРАҚАЛПОҒИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ,
ВИЛОЯТ, ШАҲАР ВА ТУМАН БЎЛИМЛАРИ,
ВАЗИРЛИКЛАР, ДАВЛАТ ҚЎМИТАЛАРИ, БАНКЛАР,
КОРПОРАЦИЯЛАР, КОНЦЕРНЛАР, УЮШМАЛАР,
КОМПАНИЯЛАР, БИРЛАШМАЛАР, АГЕНТЛИКЛАР ВА
БОШҚА МУАССАСА; ТАШКИЛОТЛАРНИНГ
МАЪНАВИЯТ ВА МАЪРИФАТ БЎЛИМЛАРИДА
ЮРИТИЛАДИГАН ҲУЖЖАТЛАР**

- Ўзбекистон Республикаси Президенти ва Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маъкамасининг маънавий-маърифий соҳага оид фармонлари, қарорлари:

ПФ № 842. 23.04.1994 й.

ПФ № 1559. 09.09.1996 й.

ПФ № 2385. 03.09.1999 й.

ВМК № 288. 08.06.1994 й.

ВМК № 311. 24.07.1998 й.

Ушбу фармонлар, қарорлар асосида ишлаб чиқилган чора-тадбирлар режалари;

Республика Маънавият ва маърифат Кенгаши ҳамда ҳудудий Кенгашлар қарорлари жамланмаси;

- йиллик иш режалари;
- баённомалари;
- келган, чиққан хатлар, ҳужжатлар, кўрсатмалар, фармойишлар;
- ўтказилган тадбирлар, давра суҳбатлари, учрашувларнинг ҳужжатлари;
- ОАВда эълон қилинган таъсиялар, мақолалар ва бошқа материаллар;
- мазкур соҳага оид шартномалар;
- Кенгаш аъзолари, ишчи гуруҳи аъзолари рўйхати;
- тарғиботчилар рўйхати;
- ишлар, вазифалар тақсимооти йўриқномалари;
- Давлат дастурлари ижроси ҳужжатлари;
- маърузалар, ҳисоботлар, ахборотлар жамланмалари;
- таклиф ва мулоҳазаларни қайд этиш дафтари ва ҳоказолар.

**ТАЪЛИМ МУАССАСАЛАРИ, КОРХОНА ВА
ТАШКИЛОТЛАР, КЎЧАЛАР, ХИЁБОНЛАР, ИСТИРОҲАТ
БОҒЛАРИ ВА БОЗОРЛАРДА ЁЗИЛИШИ ЛОЗИМ БЎЛГАН
ШИОРЛАР, ҲИКМАТЛАР ЮЗАСИДАН ТАВСИЯЛАР**

**Ўзбекистон Республикаси Президентини Ислоҳ Каримов
асарларида олдинги шиор, ҷақриқ ва ҳикматлар***

1. Озод бўлсанг — озод бўл! Эркин бўлсанг — эркин бўл!
Мустақил бўлсанг — мустақил бўл! Ҳақиқий мустақил бўл!

* * *

2. Биз ўзимизни ҳамиша мустақил миллат — ўзбек халқи
сифатида ҳис этиб келганмиз ва бу билан фахрланамиз.

* * *

3. Ўзликни англаш тарихни билишдан бошланади.

* * *

4. Жамият тараққиётининг асоси, уни муқаррар ҳалокатдан
қутқариб қоладиган ягона куч — маърифатдир.

* * *

5. Гояга қарши фақат гоя, фикрга қарши фақат фикр,
жаҳолатга қарши фақат маърифат билан баҳсга киришиш,
олишиш мумкин.

* * *

6. Миллий ғурурни, миллий тафаккурни уйғотадиган, халқни
халқ, миллатни миллат қиладиган мустақилликдир.

* * *

7. Томирда миллий ғурур, Ватан ишқи жўш урмаган одамдан
жасорат кутиб бўлмайди.

* * *

8. Ўзбекистонда яшовчи ҳар бир фуқаронинг мақсади — озод
Ватанда яшаш.

* * *

9. Бизнинг энг улуғ мақсадимиз, энг улуғ гоямиз, энг улуғ
шиоримиз шуки, Ўзбекистоннинг битта йўли бор:
мустақилликни мустаҳкамлаб, истиқлолни мустаҳкамлаб олға
юриш.

* * *

10. Ички ва ташқи сиёсатимизнинг асосий йўналиши ва
асосий мазмуни битта — чинакам мустақил Ўзбекистон
давлатини барпо этиш.

* * *

11. Озод ва обод Ватан, эркин ва фаровон ҳаёт — пировард
мақсадимиз.

*Бу ёзувлар остида "Ислоҳ Каримов" деб ёзиб қўйиш шарт.

* * *

12. Юксак маънавияти бўлмаган халқнинг келажаги ҳам йўқдир.

* * *

13. Авлодларга озод ва обод Ватан қолдирайлик.

* * *

14. Ислоҳот — аввало, одамлар онгидаги ўзгаришдир.

* * *

15. Янгича фикрлаш ва ишлаш — давр талаби.

* * *

16. Ватан саждагоҳ каби муқаддасдир.

* * *

17. Ўзбекистон — келажаги буюк давлат.

* * *

18. Мустақил ўзбек давлати — халқимизнинг тарихий ютуғидир.

* * *

19. Мустақил Ўзбекистоннинг куч-қудрати манбаи - халқимизнинг умуминсоний қадриятларга содиқлигидир.

* * *

20. Ўз мамлакати билан фахрланадиган инсон жуда кўп нарсаларга қодирдир.

* * *

21. Ўзбекистоннинг меҳмондўст, меҳнатсевар халқи унинг чинакам бойлигидир.

* * *

22. Қонуннинг устуворлиги — ҳуқуқий давлатнинг асосий принциpidир.

* * *

23. Она заминимиз — бойлигимизнинг, мустақиллигимизнинг ва гўзал келажакка ишончимизнинг асосий манбаидир.

* * *

24. Биз озод Ўзбекистон фуқаролари учун мустақилликнинг муқаддас рамзлари — Давлат герби, Давлат байроғи, Давлат мадҳияси азиздир.

* * *

25. Фақат маънавий соғлом, кучли жамиятгина ислоҳотларга тайёр бўлиши мумкин.

* * *

26. Барқарорлик, тинчлик, тотувлик — булар давлатчилигимизнинг янги биноси барпо қилинадиган пойдевордир.

* * *

27. Хотин-қизларга муносабат жамиятимизнинг маънавий, ахлоқий етуклигининг ўлчови бўлиб хизмат қилиши керак.

* * *

28. Она тўғрисида, унинг фарзанди тўғрисида ғамхўрлик қилиш давлатимизнинг муқаддас бурчидир.

* * *

29. Демократик жамият бу, — энг аввало, фуқаролик жамиятидир.

* * *

30. Ўзбекистон Республикаси Конституцияси мамлакатни демократик йўлдан ривожлантиришнинг ҳуқуқий кафолатидир.

* * *

31. Юксак даражада ахлоқли фуқарони вояга етказиш — ҳар бир инсоннинг бурчидир.

* * *

32. Қонуннинг устуңлиги бизнинг ислохотлар моделимиздаги етакчи тамойилдир.

* * *

33. Фақатгина чинакам маърифатли одам инсон қадрини, миллат қадриятларини, бир сўз билан айтганда, ўзлигини англаш, эркин ва озод жамиятда яшаш, мустақил давлатимизнинг жаҳон ҳамжамиятида ўзига муносиб, обрўли ўрин эгаллаши учун фидоийлик билан курашиши мумкин.

* * *

34. Бизнинг аجدодларимиз ҳаммша узоқни кўзлаб яшаган. Миллат, Ватан, халқ истиқболи деган муқаддас тушунчалар ҳамма вақт калбимизнинг тўридан жой олиб, ҳар биримизнинг хаёлимизда, онгимизда чарх уриб туриши даркор.

* * *

35. Чинакам халқ бўлсак, чинакам миллат бўлсак, улкан, қудратли дарёга айланайлик, фарзандларимизга ўзгалар ҳавас қиладиган озод ва обод Ватан қолдирайлик.

* * *

36. Миллий мафкура воситасида элу юрт бирлашади, ўз олдига буюк мақсадлар қўяди ва уларни адо этишга қодир бўлади.

* * *

37. Куч — билим ва тафаккурда.

* * *

38. Маънавий ва ахлоқий покляниш, иймон, инсоф, диёнат, ор-номус, меҳр-оқибат ва шу каби чинакам инсоний фазилятлар ўз-ўзидан келмайди. Ҳаммасининг заминида тарбия ётади.

* * *

39. Илм — зиё салоҳияти, бу — халқнинг, Ватаннинг улкан бойлиги, келажак пойдеворидир.

* * *

40. Улуғ мақсадларга етишиш, янги жамият, фаровон турмуш қуриш, инсон зотига муносиб гўзал ҳаёт барпо этиш, аввало, шу жамият аъзолари бўлган комил одамларга, келажак баркамол авлодга боғлиқдир.

* * *

41. Агар иқтисодий ўсиш, тараққиёт жамиятимизнинг танаси бўлса, маънавият, маърифат ва сиёсий онг етуклиги — унинг руҳи, ақли ва жонидир.

* * *

42. Илм ва тафаккур одамлар қалбига нур, онгига зиё, хонадонига файз-барака келтирадиган буюк мўъжизадир.

* * *

43. Биз ўз истеъдодли, фидойи болаларимизга, фарзандларимизга билим ва касб чўққиларини забт этиши учун қанот беришимиз керак.

* * *

44. Ақл-заковатли, юксак маънавиятли кишиларни тарбиялай олсаккина, олдимизга қўйган мақсадларга эриша оламиз, юртимизда фаровонлик ва тараққиёт қарор топади.

* * *

45. Тарихий хотираси бор инсон — продали инсон.

* * *

46. Маърифатта интилиш — халқимизнинг азалий фазилятларидан биридир.

* * *

47. Миллатимиз урф-одатларидаги, қонидаги маърифат тушунчаси, илм ва билимга интилиш хислати бир неча минг йиллар давомида шакланган, сайқал топган.

* * *

48. Келажакда Ўзбекистон юксак даражада тараққий этган иқтисоди билангина эмас, балки билимдон, маънавий жиҳатдан етук фарзандлари билан ҳам жаҳонни қойил қилиши лозим.

* * *

49. Ҳар қандай миллатнинг равнақи, умумбашарият тарихида тутган ўрни, мавқеи ва шуҳрати бевосита ўз фарзандларининг ақлий ва жисмоний етуклигига боғлиқдир.

* * *

50. Ақлий заковат ва руҳий-маънавий салоҳият маърифатли инсоннинг икки қанотидир.

* * *

51. Келажаги буюк давлат, энг биринчи навбатда, бўлажак фуқароларининг маданияти, маълумоти ва маънавияти ҳақида ғамхўрлик қилмоғи зарур.

* * *

52. Билимга чанқоқ, истеъдодли ёшларни топиб, уларни Ватанга фидойи қилиб тарбиялаш муқаддас вазифадир.

* * *

53. Татлимнинг янги модели жамиятда муस्ताқил фикрловчи эркин шахснинг шаклланишига олиб келади. Ўзининг қадр-қимматини англайдиган, иродаси бақувват, ниймони бутун, ҳаётда аниқ мақсадга эга бўлган инсонларни тарбиялаш имконига эга бўламиз.

* * *

54. Замон талабига мос мутахассис тайёрламоқчи эканмиз, биринчи навбатда, ўқув юртларининг шакли, қиёфаси ва таркиби, моддий базаси ҳам замонавий бўлиши шарт.

* * *

55. Маърифат — халқимиз, миллатимиз қонидадир.

* * *

56. Ёшларга миллий ватанпарварлик руҳида таълим-тарбия бериш бутунги кунининг жиддий вазифаларидан ҳисобланади.

* * *

57. Ҳар қандай инсоннинг энг мўътабар орзуси, астойдил интилан асосий мақсади — соғлом, баркамол авлодни тарбиялаш, ҳар томонлама компл инсонни вояга етказишдан иборат.

* * *

58. Ҳеч бир халқнинг қудрати, машҳурлиги, халқаро обрў-эътибори ундаги тўпларнинг ёки бошқа қурол-яроғларнинг сони билан ўлчанмайди, уларни, авваламбор, миллатнинг соғломлиги, маънавий ва моддий салоҳияти ва кучи билан ўлчамоқ керак.

* * *

59. Биз фарзандларимизнинг баркамол руҳий дунёси учун, уларнинг маънавий-ахлоқий жиҳатдан етук, жисмонан соғлом бўлиши учун доимо қайғуришимиз, курашмоғимиз зарур.

* * *

60. Соғлом деганда биз фақатгина жисман бақувват фарзандларимизни эмас, балки маънавий бой авлодни ҳам кўзда тутганмиз. Чунки ҳар тарафлама соғлом авлодга эга бўлган халқни ҳеч қачон енгиб бўлмайди.

* * *

61. Бирон-бир жамият маънавий имкониятларини, одамлар онгида маънавий ва ахлоқий қадриятларни ривожлантирмай ҳамда мустақкамламай туриб, ўз истиқболини тасаввур эта олмайди.

* * *

62. Биз маънавий қадриятларни тиклашни миллий ўзликни англашнинг ўсишидан, халқнинг маънавий сарчашмаларига, унинг илдиэларига қайтишдан иборат узвий, табиий жараён деб ҳисоблаймиз.

* * *

63. Тарих хотираси, халқнинг, жонажон ўлканинг, давлатимиз ҳудудининг холис ва ҳаққоний тарихини тиклаш миллий ўзликни англаш, таъбир жоиз бўлса, миллий ифтихорни тиклаш ва ўстириш жараёнида гоят муҳим ўрин тутади.

* * *

64. Маънавий қадриятларнинг тикланиши уларнинг ҳозирги дунё ва ахборот цивилизацияси қадриятларига мослашишини ҳам англаатади.

* * *

65. Бизнинг анъанавий қадриятларимизни ҳозирги демократик жамиятнинг қадриятлари билан уйғунлаштириш келажакда янада равнақ топишимизнинг, жамиятимиз жаҳон ҳамжамиятига қўшилишининг гаровидир.

* * *

66. Халқнинг маънавий руҳини мустақкамлаш ва

ривожлантириш — Ўзбекистонда давлат ва жамиятнинг энг муҳим вазифасидир.

* * *

67. Маънавият ўз халқининг тарихини, унинг маданияти ва вазифаларини чуқур билиш ва тушуниб етишга суянгандагина қудратли кучга айланади.

* * *

68. Хотирасиз баркамол киши бўлмаганидек, ўз тарихини билмаган халқнинг келажаги ҳам бўлмайди.

* * *

69. Маънавият инсонга ҳаводек, сувдек зарур.

* * *

70. Маънавият—инсоннинг, халқнинг, жамиятнинг, давлатнинг куч-қудратидир. У йўқ жойда ҳеч қачон бахт-саодат бўлмайди.

* * *

71. Маънавиятни мустақамлаш учун меҳнат ва мабланни аяш ўз келажагига болта уриш демақдир.

* * *

72. Давлатимиз раҳбарлари — бийроқ, тамга, мадҳия Ўзбекистон халқининг шон-шарафи, ғурури, тарихий хотираси ва илғилишларини ўзида мужжасамлаштиради. Мана шу раҳбарни эъзозлаш — ўзининг қадр-қимматини, ўз мамлакатига ва шахсан ўзига бўлган ишончни мустақамлаш демақдир. Ўз мамлакати билан фахрланадиган инсон жуда кўп нарсаларга қодирдир. Бу эса оиланинг ҳам, ўз Ватанининг ҳам шон-шухратини оширади.

* * *

73. Ватанга содиқлик, ватанпарварлик ўзининг қудратли илдиэлари билан ўз оиласининг, авлод-аждоэларнинг номус-орияга, чуқур эҳтиромга, инсоннинг шахсий виждонига, бурчга ва ўз сўэига содиқликка бориб тақалади.

* * *

74. Ўзбек халқининг юксак миллий қадр-қиммати, ор-номуси ва шон-шарафи унинг ўта меҳрибонлиги ва соф виждонлилигига асослангандир.

* * *

75. Ўз халқига, унинг анъаналарига, тили ва маданиятига муҳаббат ва ҳурматни тарбияламасдан туриб, ўз халқини

миллатларнинг бугун жаҳон ҳамжамиятида тенглардан бири сифатида идрок қилувчи ҳақиқий инсонни, ўз Ватанининг жонкуярини тарбиялаш мумкин эмас.

* * *

76. Ўзбекистоннинг куч-қудрати манбаи — халқимизнинг умуминсоний қадриятларга содиқлиги, улуғ аждодларимиздан авлодларга ўтаётган маънавий мероснинг кучлилигида, фуқароларимизнинг эл-юртта, она заминга битмас-туганмас меҳрида, миллий ғуруримизда.

* * *

77. Халқ учун, Ватан учун, она диёр равнақи йўлида қилинаётган барча хайрли ишларингизда толе ёр бўлсин!

* * *

78. Ватан озодлиги ва фаровон ҳаёт — ҳар бир инсоннинг олий мақсади.

* * *

79. Инсон иймонсиз яшай олмайди.

* * *

80. Ўз кучи ва келажагига ишонган халқнинг бағри кенг бўлади.

* * *

81. Истиқболдаги Ўзбекистон Ватан озодлиги насиб этмаган боболаримизга улуғвор ҳайқал бўлажак!

* * *

82. Халқимизнинг таянчи — аждодларимиз қолдирган маънавий мероснинг ўзи бир катта хазина.

* * *

83. Миллий истиқлол мафқураси халқимизнинг азалий анъаналарига, удумларига, тилига, дилига, руҳиятига асосланиб, келажакка ишонч, меҳр-оқибат, инсоф, сабр-тоқат, адолат, маърифат туйғуларини онгимизга сингдириши лозим.

* * *

84. Ватанимиз истиқлолини янада мустаҳкамлаш, уни ҳимоя қилиш, юртимиз шаъни-шавкатини юксалтириш, адолат, инсоф ва диёнат ҳукмрон бўлган эркин жамият, меҳнаткаш халқимизга муносиб фаровон ҳаёт қуриш бизнинг инсоний ва фуқаролик бурчимиздир.

* * *

85. Ҳам ташқи, ҳам ички сиёсатимиз, ҳаракатларимизнинг

асосий мақсади — халқимиз манфаатларини ўйлайдиган, унга фаровонлик ва эркинлик ато этадиган адолатли демократик жамиятни барпо этишдир.

* * *

86. Замон олдида, халқ олдида, жамият олдида масъул эканимизни ҳар дақиқа теран ҳис этиб турмасак бўлмайди.

* * *

87. Буюк келажагимизга эришиш учун оқил, маърифатли, айни пайтда ўзининг ўтмиши, улуғ қадриятлари, миллати билан фахрланадиган ва келажакка ишонадиган инсонларни тарбиялашимиз керак.

* * *

88. Кишилиқ жамияти эл-юртига, Ватанига садоқатли, иймон-эътиқоди бутун, мард ва жасур, малакаси етук, маънавияти юксак инсонлар билан ҳақин равишда фахрланади.

* * *

89. Дунёга келиб муносиб фарзанд кўриш, иморат қуриш, ниҳол экиб, боғ яратиш — ота-боболаримиздан бизга мерос бўлиб қолган эзгу тилак ва қутлуғ инсоний бурчдир.

* * *

90. Аждодларимиз ўз насларини умумбашарий туйғулар, ўлмас Шарқ фалсафаси, миллий қадриятларимиз руҳида тарбия қилиб келганлар.

* * *

91. Соғлом авлодни тарбиялаш - келажак буюк давлат пойдеворини, фаровон ҳаёт асосини қуриш деганидир.

* * *

92. Кўпмиллатли мамлакатда ҳар бир миллат ва элат равнақини таъминлаш, миллий анъаналар, урф-одатлар ва маданиятларни ривожлантириш демократик ҳуқуқий давлатнинг бебаҳо фазилатидир.

* * *

93. Биз учун мустақиллик — Оллоҳнинг ўзи эл-юртимизга инъом этган табиий бойликларга эгалик қилиш, халқимиз қудрати, салоҳияти, ақлу заковатига таяниб, Ўзбекистонда яшаётган ҳар бир инсон, ҳар бир оила учун муносиб ҳаёт қуриш, келажак авлодлар учун озод ва обод Ватан қолдиришдир.

* * *

94. Биз учун истиқлол — давлатчилигимизни мустаҳкамлаш,

буюк келажагимизнинг пойдеворини қуриш, миллий онгимиз ва фахримизни юксалтириш, жаҳон ҳамжамиятида муносиб ўрнимизни эгаллашдир.

* * *

95. Она юртимиз учун, унинг порлоқ келажаги учун барча эзгу ниятларимизни бахшида этайлик!

* * *

96. Азиз Ватанамизни асраб-авайлайлик, улуғлайлик!

* * *

97. Ватанамиз олдида ўз инсоний ва фуқаролик бурчимизни сидқидилдан бажо келтирайлик!

* * *

98. Мустақиллигимиз боқий бўлсин!

* * *

99. Истиқлолни ҳимоялаш, уни қадрлаш, улуғлаш ва унга хизмат қилиш миллий онгимизга, ақидамизга айлансагина бизни тавлаган йўлимиздан ҳеч қандай куч қайтара олмайди, қаддимизни буколмайди!

* * *

100. Ўзбекистон халқи ва давлатининг йўли битта — озодлик ва эркинлик, мустақиллик ва туб ислохотларни амалга ошириш!

* * *

101. Мустақиллик ўзбек халқига ўз юртида қадр-қимматни, бўй-бастини, ўз маданияти ва анъаналарини, дину эътиқодини, тили ва маънавиятини қайта тиклаб олишга, миллий гурур ва миллий тафаккур, Ватанга муҳаббат туйғуларини камол топтиришга замин туғдирди.

* * *

102. Амир Темур — халқимиз даҳосининг тимсоли, маънавий кудратимиз рамзидир.

* * *

103. Миллий мафкура — миллатни бирлаштирувчи байроқдир.

* * *

104. Мафкурасиз одам, жамият, давлат ўз йўлини йўқотади.

* * *

105. Маънавиятимиз қўлимизда енгилмас кучга айлансин!

* * *

106. Мафкура полигонлари ядро полигонларидан кучлироқдир.

* * *

107. Мафкура — ўтмиш ва келажак ўртасидаги кўприқдир.

* * *

108. Онгли турмуш — жамият ҳаётининг бош мезони.

* * *

109. Мақсадимиз — эркин шахсни тарбиялаш.

* * *

110. Юртимизнинг хавфсизлиги - сиёсатимизнинг бош йўналиши.

* * *

111. Кучли давлатдан — кучли жамият сари.

* * *

112. Энг олий мақсадим — халқимнинг омонлиги.

* * *

113. Жамият тараққиётининг асоси, уни муқаррар ҳалокатдан қутқариб қоладиган ягона куч — маърифатдир.

* * *

114. Ўзликни англаш тарихни билишдан бошланади,

* * *

115. Маънавият, маърифатни тарғиб қилиш ҳар бир зиёлининг вазифаси.

* * *

116. Фақат баҳс, мунозара, таҳлил меваси бўлган хулосаларгина бизга тўғри йўл кўрсатади.

* * *

117. Инсон учун тарихидан жудо бўлиш — ҳаётдан жудо бўлиш демакдир.

* * *

118. Тарихий хотираси бор инсон — иродали инсон. Тарих сабоқлари инсонни ҳушёрликка ўргатади.

* * *

119. Ўзбек том маънода бунёдкордир.

* * *

120. Биз халқни маданияти, маънавияти орқали биламиз.

* * *

121. Ўзбек халқининг илми тўқ, бақувват. Биз ўзбеклигимиздан фахрланамиз, ғурурланамиз.

* * *

122. Тарих — халқ маънавиятининг асосидир.

* * *

123. Биз Берунийларга, Бухорийларга, Амир Темур, Мирзо Улуғбек, Мирзо Бобурларга ворисмиз.

* * *

124. Фан — жамият тараққиётини олға силжитувчи куч, восигадир.

* * *

125. Ҳар бир халқ ўз тарихини ҳар хил таъсир ва тажовузлардан асраши керак.

МАЪНАВИЙ ҲИКМАТЛАР

Беш тоифа кишиларни савдога аралаштириш ҳаромдир. Булар: балоғатга етмаган болалар, кўзи ожизлар, қуллар, ҳаромхўр талончилар ва девоналар. Агар оталари бозорга юборган бўлса ҳам, ёш болалар билан муомала қилиш ҳаромдир.

Имом Фаззолий

Яхшилик мурод-мақсадларнинг калитидир.

Ҳикмат

Эл-юрт учун фидоийлик қилиш яхшиликларнинг гултожи ҳисобланади.

Ҳикмат

Ҳалол сўз, ҳалол иш, ҳалол ош, ҳалол муомала бахт-саодатга йўл очади.

Ҳикмат

Ҳар кимки илм-ҳикматни ўрганамап деса, уни ёшлигидан бошласин, саломатлиги яхши бўлсин, хунахлоқ ва олобду бўлсин, сўзининг устидан чиқсин, ёмон ишлардан сақланидиган, хиёнат ва макр-ҳийладан узоқ бўлсин.

Абу Наср Форобий

Дунёда инсонга энг азиз неъматнинг бири тинчлик бўлса, иккинчиси — соғлиқ.

Ҳикмат

Руҳ қалъасини сақлаб қолиш учун жисм қалъасини мустаҳкамлаш зарур.

Виктор Гюго

Имкон борича болага яхши таълим-тарбия беришга интилиш лозим, токи у ижобий хусусиятларни ўзлаштирадиган ва ярамас ҳаракатлардан ўзини муҳофаза қилсин.

Ҳусайн Воиз Кошифий

Тўрт нарса тўрт нарсани келтиради: сукут — саломатликни; яхшилик — тинчликни; саховат — буюкликни; қаноат - зиёдаликни.

Ҳикмат

Тўғри ва ҳақ йўлдан юрган кишининг юриши арслон юришидан ҳам маҳобатлироқдир.

Маҳмуд Замаҳшарий

Боланинг саломатлиги ва саодати учун яхши тарбия қилмак — танини пок тутмак, ёш вақтидан маслакани тузатмак, яхши хулқларни ўргатмак, ёмон хулқлардан асраб ўсдурмакдур.

Абдулла Авлоний

Инсон маънавий камолотга эришиш йўлида ҳаракат қилганидек, дунёни билишга ҳам уринса, ҳеч шубҳасиз, ўзи интилаётган сўнгги даражадаги бахт-саодатга эришади.

Абу Наср Форобий

Нафъинг агар халққа бешак дурур,
Билки, бу нафъ ўзингга кўшрак дурур.

Алишер Навоий

Ҳар кишида мулоимлик, хушмуомалалик бор бўлса, файз, камол топишидан ўзга эҳтимол йўқдир. Ҳар киши бадфеъл бўлса, беобрў бўлишдан бошқа чора йўқдир. Хушфеъллик, мулоимлик ҳамма неъматларнинг яхшироғидир.

Ҳусайн Воиз Кошифий

Дунёдаги барча кашфиётлар ичида энг гўзали мукамал тарбия олган инсондир.

Эпиктет

Мен қолдириб кетаётган зўр табибларимнинг бири — тозалик, иккинчиси — парҳез, учинчиси — бадантарбия, қолганлари — мизож билан кайфиятдир.

Ибн Сино

Миллатнинг дардларига дармон бўлмақ вазифангиздир.

Амир Темур

Билим, маърифат яхши ахлоқ билан безанмоғи лозим.

Абу Наср Форобий

Баданнинг саломат ва қувватли бўлмоғи инсонга энг керакли

нарасадир. Чунки ўқимоқ ва ўргатмоқ учун инсонга кучли, қасалсиз жасад лозимдур.

Абдулла Авлоний

Маломат кийимини кийишдан кўра, саломатлик либосини кийиш яхшироқдир.

Маҳмуд Замахиарий

Дарс ила тарбия орасида бир оз фарқ бўлса ҳам, иккиси бир-биридан айрилмайдурғон, бирининг вужуди бирига бойланган жон ила тан кабидур.

Абдулла Авлоний

Болаларни баркамол қилиб вояга етказиш учун унинг тарбиясига оилагина жавобгар бўлмасдан, бугун жамият аъзолари жавобгардирлар, чунки ёшлар ҳар томонлама етук инсон бўлиб тарбияланса, жамиятнинг келгуси тараққиётида катта аҳамиятга эга бўлади.

Абдурауф Фитрат

Алл ила олам юзин обод қил,
Хулқ ила одам элини шод қил.

Алишер Навоий

Кимки жаҳон аҳлида инсон эрур,
Билки, нишона анга иймон эрур.

Алишер Навоий

Атласу юнгдан либос эрмас одамнинг шавкати,
Бу матолар аксарият от-уловнинг зийнати.

Абдулқодир Бедил

Ҳалол ишлаб топсанг гар арпа донини —
Яхшидир егандан биров оқ нонин.

Хусрав Деҳлавий

Ҳеч кимга ялинмас ҳунарли инсон,
Ризқин ўз боғидан топади боғбон.

Сайидо Насафий

Ўз меҳнатидан нон еган киши
Ҳотам миннатидан озод ёз-қиши.

Саъдий Шерозий

Ҳар тирик жон агар қилса ҳаракат,
Ҳаракатга қараб топар баракат.

Комилддин Биноий

Кишига фақат ҳунар иқбол эшигин очар.

Абдулқодир Бедил

Ўз нафсин мағлуб этолган марддир,
Ғийбатлардан узоқ кетолган марддир.

Абу Абдулло Рудакий

Яхшиликдан кўзинг равшандир,
Яхшилик балодан сақлар қалқондир.

Абу Шукур Балхий

Ёлғон, эгриликка ўрганма асло,
Жаҳон тўғрилиқдан бўлгандир барпо.

Абу Шукур Балхий

Саҳийлик — бахт-саодатдан далилдир,
Саховатсиз — саодатсиз, бахилдир.

Носир Хисрав

ХАЛҚ МАҚОЛЛАРИ

Бир кун жанжал бўлган жойдан қирқ кун барака кетар.

* * *

Бирники — мингта, мингники — туманга*.

* * *

Бор бўлса — ошма, йўқ бўлса — шошма.

* * *

Гилям сотсанг, қўшинингта сот — бир чеккасида ўзинг ўтирасан.

* * *

Дардинг бўлса бўлсин, қарзинг бўлмасин.

* * *

Даромадга қараб буромад.

* * *

Зар қадрини заргар билар.

* * *

Инсоф сари - барака.

* * *

Карвон кўп, ризқи бошқа.

* * *

Мол-дунё топилар, олам топилмас.

* * *

Молнинг сара бўлгунча бозоринг сара бўлсин.

* * *

Нимани хор қилсанг, шунга зор бўласан.

* * *

Обод қилган — обод бўлади.

* * *

Сотиш — ҳунар эмас, олиш — ҳунар.

* * *

Омонат, омонатта қилма хиёнат.

* * *

Савдогар, моли тоза бўлса, очиқ сотади.

* * *

Ҳисобини билмаган ҳамёнидан айрилар.

* * *

Тилинг билан дилингни бир тут.

* * *

Элдан ошма, элдан қолишма.

* * *

Заргар фирибгар бўлса, олгин ҳам занглайди.

*Туман - ўн минг.

VII

МУСТАҚИЛЛИК ВА МАЪНАВИЯТ (Маънавий-маърифий, маданий-ташқилий ишлар соҳомаси)

1. Мамлакатимизда 1991 йил "Алишер Навоий йили" деб эълон қилинди.

2. 31 август — Ўзбекистон Республикаси мустақиллиги эълон қилинди.

3. 1 сентябрь — "Мустақиллик куни" деб эълон қилинди.

4. 20 сентябрь - Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг "Ўзбекистон Фанлар академияси Адабиёт институтига Алишер Навоий Навоий номини бериш тўғрисида"ги қарори қабул қилинди.*

5. 25 сентябрь — Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислоҳ Каримовнинг "Адабиёт, санъат ва архитектура соҳасидаги Ўзбекистон Республикаси Алишер Навоий номидаги Давлат мукофотини бериш тўғрисида"ги Фармони эълон қилинди.

6. 26-27 сентябрь — буюк ўзбек шоири ва мутафаккири Алишер Навоий таваллудининг 550 йиллиги халқаро миқёсда байрам қилинди.

1992

1. 20 январь — Ўзбекистон Миллий Олимпия қўмитаси тuzилди.

2. 30 январь — Ўзбекистон Республикаси Президентининг "Ўзбекистон Миллий авиакомпаниясини ташкил қилиш тўғрисида"ги Фармони ва Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг "Ўзбекистон Республикаси Миллий гвардиясини тузиш тўғрисида"ги қарори қабул қилинди.

3. 5 февраль — Ўзбекистон Республикаси Президентининг "Ўзбекистон Ахборот агентлиги (ЎзТАГ)ни Ўзбекистон Миллий ахборот агентлиги (ЎЗА)га айлантириш тўғрисида" Фармони эълон қилинди.

4. 2 март — Бирлашган Миллатлар Ташкилоти Бош Ассамблеяси Ўзбекистон Республикасини БМТ аъзоллигига қабул қилди.

5. 25 март — Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси "Ўзбекистон Республикаси халқаро маданий-маърифий алоқалар миллий уюшмасини ташкил қилиш тўғрисида" қарор қабул қилди. Уюшма чет мамлакатлар билан дўстлик ва маданий

*Ҳозирги Тил ва адабиёт институт.

алоқалар Ўзбекистон жамияти ҳамда хориждаги ватандошлар билан алоқалар "Ватан" жамияти негизида тузилди.

6. 27 март — Ўзбекистон Республикаси Президентининг "Рамазон ҳайитини дам олиш куни деб эълон қилиш тўғрисида"ги Фармони эълон қилинди.

7. 31 март — Ўзбекистон Республикаси Президентининг "Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси ҳузурида Олий Аттестация комиссияси (Ўзбекистон Республикаси ОАК)ни ташкил қилиш тўғрисида" Фармони эълон қилинди.

8. 12 май — Ўзбекистон Республикаси Президентининг "Ўзбекистон Давлат жаҳон тиллари университетини ташкил қилиш тўғрисида"ги Фармони эълон қилинди.

9. 22 август — Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислоҳ Каримовнинг ҳар йили 1 сентябрда "Ўзбекистон ўқув юртларида Мустақиллик кунини ўтказиш тўғрисида"ги Фармони эълон қилинди.

10. 3 ноябрь — Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси "Баҳовуддин Нақшбанд таваллудининг 675 йиллигини нишонлашга тайёргарлик кўриш тўғрисида" қарор қабул қилди.

1993

1. 2 март — Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг "Наврўз - умумхалқ байрамини нишонлаш тўғрисида"ги қарори қабул қилинди.

2. 4 март — "Соғлом авлод учун" ордени таъсис этилди.

3. 23 апрель — Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 1994 йилда ўрта асрларинг буюк олими "Муҳаммад Тарағай Улуғбекнинг 600 йиллик юбилейини ўтказиш тўғрисида"ги қарори қабул қилинди.

4. 23 апрель — ҳукуматга қарашли бўлмаган "Соғлом авлод учун" халқаро хайрия жамғармаси ташкил қилинди

5. 27 июнь — Ўзбекистон Республикаси Президентининг Фармонига биноан, Матбуот ва оммавий ахборот воситалари ходимлари куни деб эълон қилинди.

6. 31 август — Тошкентнинг марказида Амир Темур ҳайкали очилди.

7. 12 сентябрь — Ўзбекистон Республикасининг "Лотин ёзувида асосланган ўзбек алфавитини жорий этиш тўғрисида"ги қонуни қабул қилинди.

8. 16 сентябрь — Бухорода буюк мутафаккир Баҳовуддин Нақшбанд таваллудининг 675 йиллигига бағишланган тантаналар бошланди. Бу тантаналарда Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислоҳ Каримов иштирок этди.

9. 28 сентябрь — Ислоҳ Каримов БМТ Бош Ассамблеясининг 48-сессиясида қатнашди ва нутқ сўзлади.

10. 24 октябрь — Тошкент шаҳрида БМТнинг доимий ваколатхонаси очилди.

11. 17-18 декабрь — Андижонда буюк саркарда ва шоир Заҳириддин Муҳаммад Бобур таваллудининг 510 йиллигига бағишланган тантаналар бўлиб ўтди, унга қўйилган ҳайкал очилди.

1994

1. 22 февраль — Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг "Умумхалқ Наврўз байрамини нишонлаш тўғрисида"ги қарори қабул қилинди.

2. 25 февраль — Норвегиянинг Лиллехаммер стадионида XVII кичик Олимпияда тарихида биринчи марта мустақил Ўзбекистон гимни янгради: ҳамюртимиз Ляна Черязова фристайл бўйича Олимпия чемпиони бўлди.

3. 19 март — Ўзбекистон Республикаси Президентининг "1994 йилни Мирзо Улўбек йили деб эълон қилиш тўғрисида"ги Фармони эълон қилинди.

4. 23 апрель — Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислоҳ Каримовнинг Республика "Маънавият ва маърифат" жамоатчилик марказини ташкил қилиш тўғрисида"ги Фармони эълон қилинди.

5. 5 май — Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгашининг Қарорига биноан, Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислоҳ Абдуғаниевич Каримовга "Ўзбекистон Қаҳрамони" унвони берилиб, Олий Нишон - "Олтин Юлдуз" медали топширилди.

6. 30 май — Тошкентда биринчи марта "Президент кубоги" учун халқаро теннис мусобақаси бошланди.

7. 9 июнь — Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг Республика "Маънавият ва маърифат" жамоатчилик маркази фаолиятини ташкил этиш тўғрисида"ги қарори қабул қилинди.

8. 1 июль — Миллий валотамиз, яъни сўм муомалага киритилди.
9. 24-25 сентябрь — Хоразмда давлат арбоби ва шоир Феруз таваллудининг 150 йиллиги нишонланди.
10. 10 октябрь — Муҳаммад Тарағай Улуғбек таваллудининг 600 йиллиги муносабати билан эсдалик юбилей тангаси муомалага чиқарилди.
11. 15 октябрь — Самарқандда Мирзо Улуғбек таваллудининг 600 йиллиги нишонланди. Тантаналарда Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислон Каримов иштирок этди.
12. 3 декабрь — Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислон Каримовнинг "1994 йил учун адабиёт, санъат ва архитектура соҳасидаги Абдулла Қодирий номидаги Ўзбекистон Республикаси давлат мукофотларини бериш тўғрисида"ги Фармони эълон қилинди.
13. 6 декабрь — Тошкентда буюк ёзувчи Абдулла Қодирий таваллудининг 100 йиллигига бағишланган таптанали кеча бўлиб ўтди. Пойтахтдаги ёзувчи номи билан аталган маданият ва истироҳат боғида унинг ҳайкали очилди.
14. 23 декабрь — Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг "Республика музейлари фаолиятини яхшилаш чоралари тўғрисида"ги қарори қабул қилинди.

1995

1. 26 март — Умумхалқ Референдуми ўтказилди. Унда Ўзбекистон Республикаси Президенти ваколатларини 1997 йилдан 2000 йилгача узайтириш сайловчиларнинг мутлақ кўпчилиги томонидан маъқулланди.
2. 31 август — Ўзбекистон Республикасининг "Меҳнат шухрати" орденини таъсис этиш тўғрисида"ги ва "Шон - шараф" орденини таъсис этиш тўғрисида"ги Қонунлари қабул қилинди.
3. 3 октябрь — Тошкент шаҳрида Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Давлат ва жамият қурилиши Академияси тантанали равишда очилди.
4. 24 октябрь — Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислон Каримов БМТнинг эллик йиллиги муносабати билан Нью-Йорк шаҳрида ўтказилган Бош Ассамблеянинг махсус тантанали йиғилишида нутқ сўзлади.
5. 26 декабрь — Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислон

Каримовнинг "1996 йилни "Амир Темур йили" деб эълон қилиш тўғрисида"ги Фармони эълон қилинди.

6. 29 декабрь — Ўзбекистон Республикасининг "Давлат тили тўғрисида" (янги таҳрирда) Қонуни эълон қилинди.

1996

1. 3 январь — Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси "Бухоро шаҳрининг 2500 йиллик юбилейини нишонлашга тайёргарлик кўриш тўғрисида" қарор қабул қилди.

2. 8 февраль — Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 1996-2000 йилларда Алишер Навоий асарларининг тўла нашрини амалга ошириш ҳамда Алишер Навоийнинг Ўзбекистон Миллий боғидаги ҳайкалинини таъмирлаш, атрофдаги худудни обод қилиш, фонограмма тизимини ўрнатиш тўғрисида"ги Фармоини эълон қилинди.

3. 22 февраль — Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси "Файзулла Хўжаев таваллудининг 100 йиллигини нишонлаш тўғрисида" қарор қабул қилди.

4. 14 март - Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси "Тошкентда Ўзбекистон Фанлар академияси ҳузурда Темурийлар тарихи давлат музейини таъкил қилиш бўйича тадбирларни амалга ошириш тўғрисида" қарор қабул қилди.

5. 21-24 апрель — Президентимиз Ислон Каримов Франция Республикасига ташрифи давомида ЮНЕСКО Ижроия Кенгашининг сессияси ишида ва Парижда "Темурийлар даврида фан, маданият ва маорифнинг гуллаб-яшнаши" деб номланган Ўзбекистон ҳафталигининг очилиш маросимида иштирок этди.

6. 26 апрель — Ўзбекистон Республикасининг "Амир Темур" орденини таъсис этиш тўғрисида"ги Қонуни қабул қилинди.

7. 19 июль — "ЎзДЭУавто" Ўзбекистон - Жанубий Корея қўшма корхонасининг тақдимот маросими бўлиб ўтди.

8. 28 август — Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислон Каримовнинг "1996 йил учун фан ва техника соҳасидаги Беруний (Абу Райҳон Беруний) номидаги Давлат мукофотини бериш тўғрисида"ги Фармони эълон қилинди.

9. 28 август — Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислон Каримовнинг "Самарқанд шаҳрини "Амир Темур" ордени билан мукофотлаш тўғрисида" ҳамда "Шаҳрисабз шаҳрини "Амир Темур" ордени билан мукофотлаш тўғрисида"ги Фармони эълон қилинди.

10. 29 август — Олий Мажлиснинг Қарори билан Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислон Каримов "Мустақиллик" ордени билан мукофотланди.

11. 9 сентябрь Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислон Каримовнинг "Маънавият ва маърифат" жамоатчилик маркази фаолиятини янада такомиллаштириш ва самарадорлигини ошириш тўғрисида"ги Фармони эълон қилинди.

12. 27 сентябрь — Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси "Маънавият ва маърифат" жамоатчилик маркази қошидаги "Олгин мерос" халқаро хайрия жамғармасини қўллаб-қувватлаш тўғрисида" қарор қабул қилди.

13. 18 октябрь — Тошкентда "Темурийлар тарихи" давлат музейи тантанали равишда очилди.

1997

1. Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислон Каримов ташаббуси билан 1997 йил мамлакатда "Инсон манфаатлари йили" деб эълон қилинди.

2. 23 январь — Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислон Каримовнинг "Ўзбекистон Бадий академиясини ташкил этиш ҳақида"ги Фармони эълон қилинди.

3. 21 февраль — Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислон Каримовнинг "Чўлпон - Абдулҳамид Сулаймон ўғли таваллудининг 100 йиллигини нишонлаш тўғрисида"ги Фармони эълон қилинди.

4. 27 февраль — Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси "Жаҳон адабиёти" журналин ташкил этиш тўғрисида" қарор қабул қилди.

5. 20 март — Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси "Ўзбекистон Миллий энциклопедияси" давлат илмий нашриётини ташкил этиш тўғрисида" қарор қабул қилди.

6. 26 август — Самарқанд шаҳрида "Шарқ тароналари" халқаро мусиқий фестивали тантанали равишда очилди. Унда Президент Ислон Каримов нутқ сўзлади.

7. 11 ноябрь — Президент Ислон Каримов "Хоразм академиясини қайта ташкил этиш тўғрисида"ги Фармони эълон қилинди.

8. 27 ноябрь — Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси "Аҳмад ал-Фарғоний таваллудининг 1200 йиллигини нишонлаш тўғрисида" қарор қабул қилди.

9. 23 декабрь — Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси “Буюк мусаввир Камолиддин Беҳзод таваллудининг 545 йиллигини нишонлаш тўғрисида” қарор қабул қилди.

1998

1. Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов ташаббуси билан 1998 йил мамлакатда “Оила йили” - деб эълон қилинди

2. 12 январь Ўзбекистон Республикаси Президентининг “Музейлар фаолиятини тубдан яхшилаш ва такомиллаштириш тўғрисида”ги Фармони эълон қилинди.

3. 13 январь — Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг “Алпомиш” достони яратилганлигининг 1000 йиллигини нишонлаш тўғрисида”ги қарори қабул қилинди.

4. 26 март — Ўзбекистон Республикаси Президентининг “Ўзбекистон театр санъатини ривожлантириш тўғрисида”ги Фармони эълон қилинди.

5. 26 июль — Президент Ислом Каримов бир гуруҳ тарихчи олимлар, жамоат арбоблари билан суҳбат ўтказди.

6. 23 октябрь Самарқандда ҳадис илмийнинг султони Имом ал-Бухорий таваллудининг 1225 йиллик тўғи тантаналари бўлиб ўтди. Буюк аллома ёдгорлик мажмуининг очилишига бағишланган маросимда Президент Ислом Каримов нутқ сўзлади.

7. 24 октябрь - Фарғонада буюк қомусий олим Аҳмад ал-Фарғонийнинг 1200 йиллик таваллуд тўғи нишонланди. Юбилей тантаналарида Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов нутқ сўзлади.

8. 6 ноябрь — Тошкентда ЮНЕСКО Ижроия кенгаши 155-сессиясининг яқунловчи мажлиси бўлиб ўтди. Унда мамлакатимиз Президенти Ислом Каримов нутқ сўзлади. Шунингдек, И. Каримовга ЮНЕСКОнинг Абу Али ибн Сино номидаги олтин медали топширилди.

1999

1. Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов ташаббуси билан 1999 йил Ўзбекистонда “Аёллар йили” — деб эълон қилинди.

2. 3 март — Ўзбекистон Республикаси Президентининг "9 Майни Хотира ва қадрлаш куни деб эълон қилиш тўғрисида"ги Фармони эълон қилинди.

3. 8 апрель — Ўзбекистон Республикаси Президентининг "Тошкент Ислон университетини ташкил этиш тўғрисида"ги Фармони эълон қилинди.

4. 26 август — Самарқандда "Шарқ тароналари" иккинчи Халқаро мусиқа фестивали очилди.

5. 2-12 ноябрь — Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг қарорига мувофиқ, АҚШда "Ўзбекистон маданияти хафталиги" ўтказилди.

6. 5 ноябрь — Урганч ва Хива шаҳарларида Ватан озодлиги курашчиси Жалолоддин Мангубердининг 800 йиллигига бағишланган тантаналар бўлиб ўтди.

7. 6 ноябрь — Термиз шаҳрида "Алпомиш" достонининг 1000 йиллигига бағишланган тантаналар бўлиб ўтди.

2000

1. Мамлакатимизда "Соғлом авлод йили" деб эълон қилинди.

2. 12 май — Пойтахтимизнинг Юнусобод туманида бунёд этилган "Шаҳидлар хотираси" ёдгорлик мажмуининг очилиш маросими бўлди ва унда Президент Ислон Каримов нутқ сўзлади.

2001

1. Мамлакатимизда "Оналар ва болалар йили" деб эълон қилинди

2. 25 апрель — "Камолот" ёшлар ижтимоий ҳаракатининг таъсис қурултойи бўлиб ўтди.

3. 1 май — Ўзбекистон Республикаси Президентининг "Қатагон қурбонларини ёд этиш кунини белгилаш тўғрисида"ги Фармони эълон қилинди. 31 август — Қатагон қурбонларини ёд этиш куни деб белгиланди.

4. 24 сентябрь — Ўзбекистон Республикаси Президентининг "Ҳамза номидаги Ўзбек Давлат академик драма театрига "Миллий театр" мақомини бериш тўғрисида"ги Фармони эълон қилинди.

5. 3 ноябрь — Урганч шаҳрида "Авесто" китобининг 2700 йиллигига бағишлаб бунёд этилган ёдгорлик мажмуининг очилиш маросими бўлиб ўтди. Тадбирда Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислон Каримов нутқ сўзлади.

2002

1. Мамлакатимизда "Қарияларни қадрлаш йили" деб эълон қилинди.

2. 16 январь — Республика Байналмилал маданият маркази ташкил этилганлигининг 10 йиллигига бағишланган тантанали мажлис бўлиб ўтди.

3. 27 январь — мамлакатимизда умумхалқ референдуми ўтказилди. Унда Президент ваколати муддатини 7 йил қилиб белгилаш ва икки палатали парламентга ўтиш аксар кўпчилик овоз билан ҳал этилди.

4. 11 март — Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислоҳ Каримовнинг Америка Қўшма Штатларига расмий ташрифи бошланди.

5. Наврўз байрами арафасида Тошкент Давлат консерваториясининг янги биноси очилди.

6. 26 май — Бухоро шаҳрида "Универсиада - 2002" ўйинлари очилди.

7. 28 октябрь — Ўзбекистон Республикаси Президентининг "Ўзбекистон Болалар спортини ривожлантириш жамғармасини тўғри тўғрида"ги Фармони эълон қилинди.

2003

1. Мамлакатимизда "Обод маҳалла йили" деб эълон қилинди.

2. 22 август — Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг "Дин соҳасидаги маънавий-маърифий, таълим ишларини ва фаолиятини янада такомиллаштиришда ижтимоий кўмак ва имтиёзлар бериш тўғрисида" қарори қабул қилинди.

3. 29 август — Ўзбекистон Республикасининг "Фидокорона хизматлари учун" орденини таъсис этиш тўғрисида"ги қонуни кучга кирди.

4. 17 сентябрь — Ўзбекистон Республикаси Президентининг "Имом Бухорий ёдгорлик мажмуини асраб-авайлаш ва янада ободонлаштириш, аллома меросини ўрганиш ва тарғиб қилиш ишларини такомиллаштириш тўғрисида"ги Фармони эълон қилинди.

2004

1. Мамлакатимизда "Меҳр-мурувват йили" деб эълон қилинди.

2. 25 март — Ўзбекистон Республикаси Вазирлар

Маҳкамасининг "Ҳожа Аҳрор Валий таваллудининг 600 йиллигини нишонлаш тўғрисида" қарори қабул қилинди.

3. 16 июль — Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг "Шоҳи Зинда ёдгорлик мажмуасида қайта тиклаш ва ободонлаштириш ишларини ташкил этиш тўғрисида" қарори қабул қилинди.

4. 8 сентябрь — Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг "Ўзбекистон Республикаси Фанлар академиясининг илмий ва моддий-техника базасини мустаҳкамлаш тўғрисида" Қарори эълон қилинди.

5. 28 сентябрь — Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг "Ўзбекистон Республикаси Маданият ва спорт ишлари вазирлигини ташкил этиш тўғрисида" қарори қабул қилинди.

6. 29 сентябрь — Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг "Қарши шаҳрининг 2700 йиллигини нишонлашга тайёргарлик қўриш тўғрисида" қарори қабул қилинди.

7. 21 декабрь — Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг "Мусо Тошмуҳаммад ўғли Ойбек таваллудининг 100 йиллигини нишонлаш тўғрисида" қарори қабул қилинди.

VIII

ЖОЙЛАРДА МАЪНАВИЙ-МАЪРИФИЙ ҲАМДА МАФКУРАВИЙ ТАРҒИБОТ-ТАШВИҚОТ ИШЛАРИ УЧУН ТАВСИЯ ЭТИЛАДИГАН МАВЗУЛАР

I. Доймий мавзулар

1. Бизнинг бош мақсадимиз — жамиятни демократлаштириш ва янгилаш, мамлакатни модернизация ва ислоҳ этишидир (Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримовнинг Олий Мажлис Қонунчилик палатаси ва Сенатининг қўшма мажлисидаги маърузаси мазмун-моҳиятини тушунтириш).

2. Империя даврида бизни иккинчи даражали одамлар, деб ҳисоблашар эди. (Президент Ислом Каримовнинг "Независимая газета" мухбирининг саволларига жавоблари).

3 Ҳаёт, қонун ва тараққиёт (Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Қонунчилик палатаси ва Сенатининг қўшма мажлиси материаллари таҳлили).

4. Миллий армиямиз—тинчлик ва осойишталигимиз гарови.

5. Буюк алломаларнинг сиҳат-саломатлик ҳақидаги фикрлари (Гиппократ, Ибн Сино, Розий, Беруний, Форобий, Алишер Навоий ва ҳоказолар).

6. Миллий қадриятлар ва сиҳат-саломатлик.

7. Мустақиллик ва маънавият.

8. Миллий истиқдол ғояси ва мафқурасининг моҳияти ҳамда вазибалари.

9. Ҳозирги замонда инсон онги ва қалби учун кураш.

10. Халқаро аҳвол: тенглар ичра тенглик сиёсати.

11. Геополитик мақсадлар ва мафқуравий сиёсат.

12. Мустақилликни асраб-авайлаш, ҳимоя қилиш ва мустақамлаш — бурчимиз.

13. Мамлакат хавфсизлиги ва барқарорлигини таъминлаш — бош мақсад.

14. Бозор ислоҳотларини янада чуқурлаштириш — замон талаби.

15. Инсон ҳуқуқлари ва эркинликларини таъминлаш моҳияти.

16. Кучли давлатдан — кучли жамият сари.

17. Суд-ҳуқуқ соҳасини ислоҳ қилишдан кўзланган мақсадлар.

18. Ўзбекистон тараққиёти ва мафқуравий муаммолар.

19. Раҳбар масъулияти ва маънавияти.

20. Маънавият ва миллий қадриятлар.

21. Уч буюк қадрият: маънавият, ахлоқ-одоб ва маърифат.

22. Қонун, мафқура ва маънавият.

23. Ойбекнинг адабий мероси.

24. Шоҳи Зинда — муқаддас зиёратгоҳ.

25. Ўсмир ва қонун.
26. Дин, давлат ва жамият.
27. Терроризм — аср вабоси.
28. Хоразм Маъмун академияси — миллий маънавиятимиз гултожи.
29. "Авесто" маънавий зиёси.
30. Ҳуқуқий маданият — миллий маънавиятнинг ажратмас қисми.
31. Тарихий хотирасиз келажак йўқ.
32. Ўзбекистон Республикаси Конституцияси — ҳуқуқ ва бурчларимиз кафолати.
33. Халқаро терроризм ва диний экстремизм — тараққиёт душмани.
34. Соғлом авлод орзуси.
35. Жадиdlарнинг миллий мустақиллик ғоялари.
36. Аҳолининг сиёсий маданиятини ошириш: ютуқ ва муаммолар.

II. Улуғлиқ байрамига, муҳим саналарга бағишланган маънавий-маърифий тадбирлар мавзулари.

1. 14 январь — Ватан ҳимоячилари кун: Ватан мудофааси - муқаддас бурч.
2. 9 февраль — Алишер Навоий таваллуд тошган кун. Алишер Навоий - шеърят мулкнинг султони.
3. 14 февраль — Заҳриддин Муҳаммад Бобур таваллуд тошган кун. Шопр ва буюк саркарда.
4. 1 март — Халқаро гиёҳвандлик, гиёҳванд моддалар билан савдо қилишга қарши кураш кун. Гиёҳвандлик - яллат.
5. 2 март — Ўзбекистон Республикаси Бирлашган Миллатлар Ташкилотига аъзо бўлган кун. Ўзбекистон - дупё ташиган дийр.
6. 8 март — Хотин-қизлар байрами. Аёл борки, олам мунаввар.
7. 21 март — Наврўз байрами. Наврўз - бирдамлик байрами.
8. 22 март — Мирзо Улуғбек таваллуд тошган кун. Мирзо Улуғбек - шоҳ ва олим.
10. 7 апрель — Жаҳон саломатлик кун. Соғлом авлод - келажакимиз пойдевори.
11. 9 апрель — Соҳибқирон Амир Темур таваллуд тошган кун. Амир Темур - буюк саркарда ва давлат арбоби.

12. 10 апрель — Абдулла Қодирий таваллуд топган кун. Абдулла Қодирий - миллатимиз кўзгуси.

13. 18 апрель — Халқаро ёдгорликлар ва тарихий жойларни асраш куни. Тарихий хотирасиз - келажак йўқ.

14. 22 апрель — Халқаро оламни асраш куни. Оламни асраш, дўстлар!

15. 24 апрель — Халқаро ёшлар бирдамлиги куни. Оламни асраш, дўстлар!

16. 9 май — Хотира ва қадрлаш куни. Хотира ва қадр моҳияти.

17. 18 май — Халқаро музейлар куни. Музейлар - жонли тарихимиз кўзгуси.

18. 31 май — Халқаро кашандаликка қарши кураш куни. Бегубор ёшлик сурури, бахтли кексалик гапги.

19. 1 июнь — Халқаро болаларни ҳимоя қилиш куни. Болалар - бахтли келажакимиз.

20. 2 июль — Ўзбекистон Республикаси Давлат герби қабул қилинган кун. Давлатимиз рамзлари - муқаддас тимсоллар.

21. 11 июль — Жаҳон халқлари куни. Ўзбекистон аҳил оила.

22. 1 август — Маҳаллалар куни. Маҳалла - тарбия мактаби.

23. 1 сентябрь — Мустақиллик куни. Мустақиллик ва маънавият.

24. 2 сентябрь — Латин ёзувига асосланган ўзбек алифбосига ўтиш ҳақида Ўзбекистон Республикаси қонуни қабул қилинган кун. Янги алифбомиз фазилатлари.

25. 1 октябрь — Ўқитувчилар ва мураббийлар куни. Куч - билим ва тафаккурда.

26. 21 октябрь — Ўзбекистон Республикасининг "Давлат тили ҳақида"ги Қонун қабул қилинган кун. Тилга эътибор - элга эътибор.

27. 18 ноябрь — Ўзбекистон Республикаси Давлат байроғи қабул қилинган кун. Байроғимиз - фахримиз!

28. 1 декабрь — Бутун жаҳон СПИД (ОИТС)га қарши кураш куни. ОИТС - ажал элчиси.

29. 3 декабрь — Халқаро ногиронлар куни. Меҳр-мурувват - ноёб фазилат.

30. 8 декабрь — Ўзбекистон Республикаси Конституцияси қабул қилинган кун. Конституция, маънавият ва мафкура.

31. 10 декабрь — Ўзбекистон Республикаси Давлат мадҳияси қабул қилинган кун. Истиқлол, мадҳия ва миллий ғурур!

**МАЪНАВИЯТ ВА МАЪРИФАТ СОҲАСИДА
ХИЗМАТ ҚИЛАЁТГАН КАДРЛАРНИ
СИНОВДАН ЎТКАЗИШ
БЎЙИЧА САВОЛЛАР**

1. Маънавиятнинг жамият тараққиётидаги ўрни қандай?
2. Маърифат нима?
3. Мафкуранинг турларини санаб беринг?
4. Ғоя деганда нимани тушунасиз?
5. Мафкура ва ғоя ўртасида қандай фарқ бор?
6. "Меҳр ва мурувват" тушунчаларини шарҳланг?
7. Ватан туйғуси нима, уни қандай тушунасиз?
8. Виз қандай одамларни ватанпарвар деб атаймиз?
9. Миллий истиқлол ғоясининг моҳияти деганда нимани тушунасиз?
10. "Ватанни севмоқ иймондандир" деган ҳадиснинг маъноси нима?
11. Хожа Ахрор Вали ким, унинг Ўрта Осиё ижтимоий-сиёсий ва маданий-маърифий ҳаётида тутган ўрни қандай?
12. Маънавиятимизнинг миллий ва умуминсоний хусусиятларини қандай тасаввур қиласиз?
13. Мустақиллик даврида маънавий ва маърифий соҳада олиб борилаётган ислохотлар қандай мақсадга қаратилган?
14. "Маънавияти йўқ халқнинг келажаги ҳам бўлмайди" деган ғоянинг мазмун-моҳиятини тушунтиринг?
15. Алишер Навоий адабий меросининг маънавий-маърифий ҳаётимизда тутган аҳамиятига оид фикрингизни баён этинг.
16. Миллий тийнатишимизни (менталитетимизни) сақлаб қолиш ва янада бойитиш учун нималарга эътибор беришимиз зарур?
17. Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислоҳ Каримовнинг "Ўзбекистон буюк келажак сари" китобидан қандай асарлари жой олган ва уларда қандай муҳим масалалар ёритилган?
18. Давр турли даражадаги раҳбарлар зиммасига қандай масъулиятлар юкламоқда?
19. Адабиётимиз ва маданиятимиз тарихида жиддий из қолдирган қандай ижодкор аёлларни биласиз?
20. Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислоҳ Каримовнинг "Тафаккур" журнали бош муҳаррири саволларига берган жавобларида қандай ғоялар илгари сурилган?
21. Юртимиз тарихини янгича ўрганиш ва тарғиб қилишни қандай тасаввур қиласиз?
22. Инсоният учун зарарли диний оқимлар, хусусан, ҳизб ут-таҳрир, акромийликнинг илдизлари, ақидалари, ғаразли ниятлари, буларнинг зарарлари ҳақида нималарни биласиз?
23. Айни кунларда амал қилинаётган маросим-маъракаларга оид фикрларингизни ифодаланг?

24. "Ғарбона" ва "Шарқона" демократия деганда нималарни тушунасиз?

25. Ўзбекистон Республикаси Давлат байроғи ҳақида маълумот беринг?

26. Бадиий адабиётда соҳибқирон Амир Темур образини яратган адилардан кимларни биласиз?

27. Ўзбекистон Республикасининг "Давлат тили ҳақида"ги Қонуни қачон қабул қилинган? Бу қонуннинг янги таҳриричи?

28. "Ўзбекистон — Ватаним маним!" сатри қайси ўзбек шоирининг қаламига мансуб?

29. Ўрхун-Өнасой ёзма ёдгорликлари ҳақида нималарни биласиз?

30. Темурийлар даврида қурилган йирик меъморчилик обидаларидан қайсиларини биласиз?

31. Бадиий асарнинг яшовчанлиги, буюклигини таъминловчи хусусиятлар ҳақидаги мулоҳазаларингиз?

32. "Ҳикоялар устаси" деб тан олинган ўзбек ёзувчиси ким? Унинг қандай асарларини биласиз?

33. Ўзбекистон Республикаси Давлат маҳриясини ёддан айтишнинг ва у ҳақда маълумот беринг?

34. "Алломани" дostonини биласизми, бу дostonда қандай юзлар тараннум этилади?

35. Диннинг келиб чиқиши, инсоният ҳаётида тутган ўрни ҳақидаги фикрингиз?

36. Мафқуравий иммунитет нима?

37. Баҳоуддин Нақшбанд таълимоти моҳиятан қандай ақидалар асосида ҳаёт кечиринишга даъват этади?

38. Имом Бухорий ким бўлган?

39. Ҳадис нима?

40. Азиз-авлиёлар деганда қандай сиймолар кўз олдингизга келади?

41. Марказий Осиёдан чиққан буюк мутафаккирларнинг башарият тараққиётига қўшган ҳиссаси ҳақида нималарни айта оласиз?

42. Мирзо Улуғбекнинг илмий мероси тўғрисида нималарни биласиз?

43. Ўзбекистон Республикаси Давлат рамзларини тавсифланг.

44. Мустақиллик даврида ўзбек адабиётида рўй берган юксалинишга оид мулоҳазаларингизни билдиринг?

45. "Сиҳат-саломатлик йили"нинг мазмун-моҳияти нимадан иборат?

46. Тассаввуф таълимоти ҳақида нима биласиз?
47. Миллий тикланиш тушунчаси нимани англатади?
48. Исломий қадриятлар ва ислом маданияти деганда нимани тушунасиз?
49. "Мирзо Бобур — буюк давлат арбоби ва истеъдодли шоир" деган таърифни шарҳланг?
50. Амир Темур ҳайкали қаррларда ва қачон ўрнатилган?
51. Ҳозирги машҳур ўзбек рассомларидан кимларни биласиз?
52. Ўткир Ҳошимовнинг "Икки эшик ораси" романида қандай ғоя ифодаланган?
53. Темурийлар тарихи давлат музейи қачон ва қерда очилган? Сиз уни бориб кўрганмисиз?
54. Лотин ёзуви асосидаги ўзбек алифбосига ўтишнинг зарурияти тўғрисида нималар дея оласиз?
55. Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримовнинг "Ўзбекистон ХХІ аср бўсағасида: хавфсизликка таҳдид, барқарорлик шартлари ва тараққиёт кафолатлари" асарида илгари сурилган асосий ғоялар нималардан иборат?
56. Ҳуқуқий давлат деганда нимани тушунасиз?
57. Халқнинг миллий қиёфаси деганда нимани тушунасиз?
58. Аёлларга хурмат ва эҳтиром кўрсатиш лозимлигини ифодалаган ҳадислардан намуналар келтиринг?
59. Ўзбекистонда мавжуд атроф-муҳит муаммоларининг илдиллари қайси даврга бориб тақалади деб уйлайсиз?
60. "Бобурнома" ҳақида гапиринг?
61. Бозор иқтисодиётига ўтиш йўллари тўғрисида гапиринг?
62. Ислом дини анъаналарига бутунги кунда қайси андозаларга кўра амал қилиниши лозим? Дин ва давлат, дин ва давр тушунчаларини изоҳланг?
63. Абдулҳамид Чўлпоннинг ҳаёти ва ижоди ҳақида сўзлаб беринг?
64. Нақшбандия тариқатининг энг машҳур ҳикмати моҳиятини тушунтиринг?
65. Миллий ғурур деганда нимани тушунасиз?
66. Маданият тушунчасини шарҳланг?
67. Ўзбек фантаст ёзувчилари ҳақида гапириб беринг?
68. Ўзбекистонда қандай диний конфессиялар мавжуд?
69. Миллат ўзлигини йўқотмаслиги ва замон билан тенгма-тенг қадам ташлаши учун қандай тамойилларга амал қилиши зарур?
70. Умуминсоний қадрият нима?

71. Давлатимизнинг миллий хавфсизлигига қандай ташқи ва ички таҳдидлар бор? Давлатимиз раҳбари ўз асарларида бу борада қандай фикрларни илгари сурган?
72. Миллий байрамларимизни сананг?
73. Ўзбекистонда маънавий ва маърифий ислоҳотлар борасида қандай муҳим ҳужжатлар қабул қилинди, қандай талбирлар ишлаб чиқилди?
74. Ўзбекистоннинг қандай олий унвонлари, орден ва медалларини биласиз?
75. Давлат бошқарув органлари ҳақида маълумот беринг?
76. Ҳуқуқий давлат нима ва қонун устуворлигини қандай тушунасиз?
77. Марказий Осиё халқларининг келажagini қандай тасаввур қиласиз?
78. Миллий истиқлол мафкураси ҳақида гапириб беринг?
79. Ягона миллий ғоя тушунчасини шарҳланг?
80. Ўзбекистон Олий Мажлиси ҳақида гапиринг?
81. Сиёсий мустақиллик деганда нимани тушунасиз?
82. Мустақиллик даврида Ўзбекистоннинг сиёсий ҳаётида қандай муҳим ўзгаришлар содир бўлди?
83. Мучал нима?
84. Давлат гербига рамзий таъриф беринг?
85. "Темур тузуклари" ҳақида гапиринг.
86. Қайси таниқли қорақалпоқ ёзувчиларини биласиз?
87. Бадиний адабиётининг инсон ҳаётида тутган аҳамияти ҳақида нималар дея оласиз?
88. Қонун нима?
89. Экологик тарбия деганда нимани тушунасиз?
90. Демократияни қандай тушунасиз?
91. Мустақиллик тафаккури нима?
92. Фикр эркинлигини қандай тушунасиз?
93. Тил ва тафаккурнинг алоқадорлиги ҳақида гапиринг?
94. Миллий онг, дунёқараш деганда нимани тушунасиз?
95. Жадидчилик ҳаракати ҳақида нималарни биласиз?
96. Ўзингиз яшаб турган жойининг тарихи ҳақида нималарни биласиз?
97. Лотин ёзувининг Ўзбекистондаги тарихи ҳақида нималарни биласиз?
98. Исломгача бўлган маънавий меросимизнинг намуналарини айтиб беринг?
99. Ўзбек мусиқаси тарихи ҳақида нималарни биласиз?

100. Мустақиллик учун курашган буюк инсонлардан кимларни биласиз?

101. Давримизга "илм-фан, тафаккур асри" дея таъриф берилишининг бойси нимада деб ўйлайсиз?

102. "Ўзбекистон — Ватаним маним" қўшиқ байрамини ўтказишдан асосий мақсад нима?

103. Ўзбекистон Республикасининг "Таълим тўғрисида"ги қонуни ҳақида нималарни биласиз?

104. Жадид адабиётининг асосий ғояси ҳақида гапиринг?

105. Миллий уйғониш деганда нимани тушунасиз?

106. Чингиз Айтматовнинг қайси асарларини биласиз?

107. Нутқ маданияти тушунчасини изоҳлаб беринг?

108. "Манқурт" сўзининг моҳиятини изоҳлаб беринг?

109. Ўзбекистон телеведениеси кўрсатувларининг савиясини қандай баҳолайсиз?

110. Нима учун баркамол авлод — Ўзбекистон тараққиётининг пойдевори ҳисобланади?

111. Кадрлар тайёрлаш миллий дастурини амалга ошириш босқичларини биласизми?

112. Кадрлар тайёрлашнинг миллий модели нималарни ўз ичига олади?

113. Кадрлар тайёрлаш тизимини ривожлантиришнинг асосий йўналишларини баён қилинг?

114. Ўзбекистон миллий ахборот агентлиги, "Туркистон-пресс" ахборот агентлиги ва "Жаҳон" ахборот агентлиги фаолияти тўғрисида қандай тасаввурга эгасиз?

115. Абдулла Ориповнинг "Колумбда бор алашим маним" мисрасини изоҳланг?

116. Бугунги ўзбек матбуоти ҳақидаги фикрларингизни баён қилинг?

117. Қадимда туркийзабон халқлар араб ёзувидан тапқари яна қайси ёзувлардан фойдаланган?

118. "Отамдан қолган далалар" романининг бош ғоясини изоҳланг?

119. Сиз давлат рамзлари деганда нимани тушунасиз?

120. Наврўз байрамининг моҳияти нималардан иборат?

121. Ўзбек эстрада қўшиқчилиги ҳақида фикрларингизни баён қилинг?

122. Қандай журнал ва газеталарни ўқиб борасиз?

123. Чет эл кинофильмларининг намойиш қилинишига муносабатингиз қандай?

124. Миллий истиқлол мафкурасининг асосий мақсад ва йўналишларини қандай тасаввур қиласиз?
125. Муаллифлик ҳуқуқи нима?
126. Мамлакатимизда адабиёт, санъат ва меъморчилик соҳасида қандай давлат мукофатлари таъсис этилган?
127. Ўзбек спортининг бугунги ютуқларини тавсифланг?
128. "Тафаккур" журналинини ўқиб борасизми?
129. "Туркистон — умумий уйимиз" ғоясини шарҳланг?
130. Давлатимиз раҳбарининг асарларида маънавият масалаларига қандай ўрин берилган?
131. Нима учун Ўзбекистонда маънавият масаласи давлат сиёсатининг устувор йўналиши деб эълон қилинган?
132. Инсон ҳуқуқлари нима?
133. Маънавиятимизнинг миллий ва умуминсоний жиҳатлари ҳақида гапириб беришг?
134. Зардуштийларнинг муқаддас китоби ҳақида нималар биласиз?
135. "Мустақиллик ва ҳуқуқ" тушунчасини изоҳланг?
136. Ислом Қаримовнинг "Истиқлол ва маънавият" китобида илгари сурилган асосий ғоялар нималардан иборат?
137. Амир Темур сиёсатининг асосий шiori нима?
138. ЮНЕСКО ташкилоти ҳақида маълумот беришг.
139. "Шарқ тароналари" халқаро мусиқа фестивали ҳақида маълумот беришг?
140. Дунёқараш нима?
141. Этика ҳақида нима?
142. Тоталитар тузум нима?
143. Нима учун оммавий ахборот воситалари "тўртинчи ҳокимият" бўлмоғи керак?
144. Ўзбекистоннинг истиқболини қандай тасаввур этасиз?
145. Ёшларнинг қандай фазилатларини қўллаб-қувватлайсиз?
146. Ёшларнинг қайси хусусиятлари сизни ранжитади?
147. Ёшларнинг Ватан мустақиллигини мустаҳкамлашдаги ўрнини қандай тушунайсиз?
148. Айрим ёшларнинг илм-фанга бўлган лоқайд мuposабатини қандай баҳолайсиз?
149. Ҳақиқий байналмилаллик нима?
150. Боқимандаллик нима?
151. Лоқайдлик нима?
152. Фидоийлик нима?
153. "Камолот" ЁИҲ ҳақида маълумот беришг.

154. Минтақавий можаролар деганда нимани тушунаси?
155. Диний экстремизм нима?
156. Диний ақидапарастлик нима?
157. Агрессив миллатчилик нима?
158. "Хотира ва қадрлаш куни"нинг маъно-мазмуни нимадан иборат?
159. "Янги уй қурмай туриб, эскисини бузманг" ғоясининг маъносини тушунтиринг?
160. "Шаҳидлар хотираси" ёдгорлик мажмуи қаерда ўрнатилган? Унинг ташаббускори ким? Уни барпо этишдан кўзда тутилган мақсад нимадан иборат?
161. Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримовнинг қайси асариди мамлакатимизда иқтисодий ислохотлар биринчи босқичининг якуналари ўз ифодасини тошган?
162. Ўзбекистонда нечта сиёсий партия бор?
163. Жамият тараққиётида кўшпартиявийликнинг аҳамиятини қандай тасаввур қиласиз?
164. Шарқ ва Ғарб фалсафасининг бир-бирига таъсири ҳақида нималарни биласиз?
165. Диний бағрикенглик тушунчасини изоҳлаб беринг?
166. Ўзбекистон Республикасининг "Виждон эркинлиги ва диний ташкилотлар тўғрисида"ги Қонуни ҳақида нималарни биласиз?
167. Халқаро терроризм ва диний экстремизм ўртасида қандай боғлиқлик бор?
168. Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримовнинг иккинчи чақириқ Олий Мажлиснинг ўн тўртинчи сессиясидаги нутқи қандай номланади?
169. Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримовнинг иккинчи чақириқ Олий Мажлиснинг ўн тўртинчи сессиясидаги нутқи мазмун-моҳияти нималардан иборат?
170. Президент Ислом Каримов ўз нутқида "Юртимиз кейинги даврида эришган ютуқларнинг энг муҳими" деганда нима назарда тутган?
171. Президент Ислом Каримов терроризмга қарши кураш негизида турган асосий нарсани нима деб кўрсатди?
172. "Ўз уйингни ўзинг асра" шиори мазмун-моҳияти ҳақида нималар биласиз?
173. Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримовнинг иккинчи чақириқ Олий Мажлиснинг ўн тўртинчи

сессиясидаги нутқида диний экстремизм мафкураси ва терроризмга қарши курашда тарғибот ва ташвиқотнинг қайси усулларидадан фойдаланиш тавсия этилган?

174. Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислоҳ Каримовнинг иккинчи чақириқ Олий Мажлисининг ўн тўртинчи сессиясидаги нутқида халқаро терроризмга қарши кураш йўналишида қандай фикрлар ифода этилган?

175. Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислоҳ Каримовнинг иккинчи чақириқ Олий Мажлисининг ўн тўртинчи сессиясидаги нутқида "Ҳизб ут-таҳрир" диний оқими тўғрисида қандай фикрлар баён қилинган?

176. "Миллийлик", "миллатчилик", "ўзбекчилик" тушунчаларининг маъносини қандай тушуниш мумкин?

177. Миллий маънавиятнинг таянч нуқталари нималардан иборат?

178. Икки палатали парламент деганда нимани тушунасиш?

179. Улғумбашарий муаммоларга нималар кирди?

180. Олий Мажлисининг қонунчилик палатаси ҳақида маълумот беринг.

181. Мустақил Ўзбекистон тараққиётининг маънавий-ахлоқий негизлари нимадан иборат?

182. Олий Мажлис Сенати тўғрисида маълумот беринг.

183. Оила, маҳалланинг жамиятдаги ўрни нималардан иборат?

184. Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2005 йил 28 январда Олий Мажлисининг Сенати ва Қонунчилик палатаси қўшма мажлисида сўзлаган "Бизнинг бош мақсадимиз — жамиятни демократлаштириш ва янгилаш, мамлакатни модернизация ва ислоҳ этишдир" деб номланган нутқининг мазмун-моҳиятини гапириб беринг.

185. Диний ақидапарастлик нима?

186. Диний экстремизм нима?

187. Ислоҳ фундаментализми деганда нимани тушунасиш?

188. "Давлат қурилиш ва бошқаруви соҳасидаги энг муҳим вазифа — бу қонунчилик ҳокимияти бўлиши мамлакат парламентининг роли ва таъсирини кучайтириш, ҳокимиятнинг қонунчилик, ижро ва суд тармоқлари ўртасида янада мутаносиб ва барқарор мувозанатга эришишдан иборат" деганда нимани тушунасиш?

189. Шовинизм нима? Шовинизм оқибатлари нималардан иборат бўлиши мумкин?

190. Миллий истиқлол мафкурасининг асосий гоялари нима?

191. Мафкуравий полигон нима?
192. Ҳокимиятнинг учинчи тармоғи — суд-ҳуқуқ тизимини ислоҳ қилиш ва янада либераллаштириш дейилганда нимани тушунасиз?
193. Бугунги дунёнинг мафкуравий манзараси қандай?
194. "Иқтисодий соҳадаги муҳим вазифалар — бозор ислохотларини чуқурлаштириш ва иқтисодиётни янада эркинлаштиришдан иборат" дейилганда нимани тушунасиз?
195. Ўзбекистон Республикасининг Конституцияси асосий принциплари нималардан иборат?
196. Ўзбекистон Республикасининг Конституциясида нималар олий қадрият ҳисобланади?
197. Омбудсман нима?
198. Олий Мажлис депутатлари сайловида фуқаролар томонидан қандай овоз берилади?
199. Ўзбекистон Республикаси давлат рамзлари нималардан иборат?
200. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси қандай орган, Бош вазир ва вазирлар кимлар?
201. 2005 йил 13 май куни Андижон шаҳрида юз берган воқеаларга муносабатингиз?
202. Ўзбекистон Республикаси Президенти И. Каримовнинг 14 май куни Ўзбекистон ва хорижий оммавий ахборат воситалари журналистлари билан ўтказган "Бизни танлаган йўлимиздан ҳеч ким қайтара олмайди" деб номланган матбуот анжумани мазмун-моҳиятини тушунтириб беринг.
203. Ақромийлар ким?
204. Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислам Каримовнинг "Ўзбек ҳалқи ҳеч қачон ҳеч кимга қарам бўлмайди" китоби мазмунини сўзлаб беринг?
205. Мустақиллик иншоотлари деганда нималарни тушунасиз?

Мундарижа

Кириш

Мустақиллик ва аънавият.....3

I боб

Республика Маънавият ва маърифат Кенгаши ва унинг ташкилий тузилмаси Республика "Маънавият ва маърифат" марказининг ташкил этилишига оид ҳуқуқий ва меъёрий ҳужжатлар.....7

II боб

Республика Маънавият ва маърифат Кенгаши ва Республика "Маънавият ва маърифат" марказининг намунавий иш режалари.....26

III боб

Маънавият ва маърифат хоналари (масканлари) ва уларни ташкил этишга оид услубий тавсиялар.....32

IV боб

Республика Маънавият ва маърифат Кенгашининг умуммиллий байрамлар ва тарихий саналарни муносиб нишонлаш тўғрисидаги тавсиялари.....41

V боб

Республика "Маънавият ва маърифат" марказининг вилоятлар, шаҳарлар ва туман бўлимлари, вазирликлар, давлат қўмиталари, банклар, корпорациялар, концернлар, уюшмалар, компаниялар, бирлашмалар, агентликлар ва бошқа муассаса, ташкилотлар Маънавият ва маърифат бўлимларида юритиладиган меъёрий ҳужжатлар.....54

VI боб

Кўчалар, хиёбонлар, истироҳат боғлари, жамоат жойлари ва бозорларда ёзилиши лозим бўлган шиорлар, ҳикматлар юзасидан тавсиялар.....56

VII боб

Мустақиллик ва маънавият. Маънавий-маърифий, маданий ишлар солномаси.....71

VIII боб

**Жойларда маънавий - маърифий, мафкуравий тарғибот -
ташвиқот ишлари учун тавсия этиладиган мавзулар.....78**

IX боб

**Маънавият ва маърифат соҳасида хизмат қилаётган кадрларни
аттестациядан ўтказиш бўйича саволлар.....81**

Қуддус АЪЗАМОВ
Шамсиддин ЖУМАЕВ

МАЪНАВИЯТ ВА МАЪРИФАТ ИШИ
*Маънавият ва маърифат соҳасида ишловчилар учун илмий-
услубий қўлланма*

Муҳаррир *Султонмурод Олим*
Техник муҳаррир *Густан Исмаилов*

Босишга рухсат этилди. 7.11.2005 й.
Қоғоз бичими 60x84 1/32
Босма табоғи 8,25. Адади 5000 нусха.
Баҳоси келишилган нарҳда. Буюртма № 174

Алишер Навоий номидаги Ўзбекистон
Миллий кутубхонаси нашриёти.

Алишер Навоий номидаги
Ўзбекистон Миллий кутубхонаси босмахонаси.
Тошкент, Х. Сулаймонова кўчаси, 33